

Riksdagens protokoll

2005/06:141

Onsdagen den 14 juni

Kl. 09.00 – 13.58

16.00 – 17.07

Protokoll
2005/06:141

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 8 juni.

2 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkande 2005/06:KU33

Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU38

Konstitutionsutskottets betänkanden 2005/06:KU34, KU39 och KU41

Kulturutskottets betänkanden 2005/06:KrU29, KrU24, KrU27 och KrU31

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden 2005/06:MJU25 och MJU31

3 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2005/06:FiU20

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (prop. 2005/06:100 delvis).

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och budgetpolitiken*

Anf. 1 CARIN LUNDBERG (s):

Fru talman! Här ska vi nu, för sista gången denna mandatperiod, diskutera regeringens och oppositionspartiernas förslag till inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken de närmaste åren.

För min egen del är det också den sista gången jag står i riksdagens talarstol. Det har varit 15 oerhört arbetsamma, intressanta och på alla sätt givande år.

När jag kom till riksdagen 1991 fick vi en borgerlig regering. Saneeringsåren under senare delen av 90-talet vill jag bara inte tänka på, så jobbigt var det för Sverige och för svenska folket, men också för mig som enskild riksdagsledamot.

Därför känns det som en bra avslutning för mig att jag i dag kan stå här som inledare i den debatt som förhoppningsvis ska handla om den goda ekonomiska situation vi har i Sverige i dag, hur arbetslösheten

minskar och hur det växer i hela landet, mest i mina hemtrakter, Norrbotten och Västerbotten.

Jag är stolt, fru talman, men inte nöjd, och detsamma är majoriteten i utskottet. Utskottet pekar på att arbetslösheten visserligen minskar, men att det är långt till full sysselsättning. Därför föreslås ytterligare åtgärder. Här har vi en politisk skiljelinje. Oppositionspartierna räknar arbetslösheten på ett annat sätt än den officiella och talar om en så kallad verklig arbetslöshet. Enligt utskottets mening är det av största vikt att beskrivningen av arbetslösheten grundar sig på internationellt vedertagen praxis och internationellt vedertagna konventioner.

Sveriges tillväxt är hög. Helt avgörande för tillväxten och därmed sysselsättningen är ett bra konkurrens- och företagsklimat. Villkoren har förbättrats, till exempel genom enklare regler och skatteminskningar. Utskottet ställer sig bakom satsningar på ökad kompetens och utveckling och vill inte se en utveckling mot låga löner och otrygga villkor.

En socialdemokratisk vårproposition skulle inte vara socialdemokratisk om den inte innehöll välfärdssatsningar. Utskottet välkomnar satsningarna på de äldre när det gäller vården, boendet och ekonomiska villkor för de sämst ställda. Förslagen om tandvård innebär ett första steg mot en tandvårdsreform.

Till sist, fru talman, vill jag säga några ord om budgetpolitiken. Den inriktning på ansvarsfullhet och långsiktighet som präglat regeringens budgetpolitik sedan 1994 ligger fast. De budgetpolitiska målen har uppnåtts, och de offentliga finanserna är starka oavsett vilket mått man väljer. Enligt utskottets och min personliga åsikt har denna budgetpolitik goda förutsättningar att även i framtiden, genom sunda offentliga finanser, fortsätta främja tillväxt och välfärd.

Motionerna avstyrks, och oppositionspartierna reserverar sig.

Med dessa ord som inledning avslutar jag mitt uppdrag i kammaren och ser fram emot en konstruktiv debatt.

Anf. 2 MIKAEL ODENBERG (m):

Fru talman! Som Carin Lundberg precis berättade handlar den här debatten om finansutskottets betänkande 2005/06:FiU20, det vill säga de olika alternativ till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som vi har arbetat med i riksdagen under våren.

De här debatterna tenderar att bli alltmer allmänpolitiska, och i någon mån tenderar de också att bli rätt avslagna, inte därför att de ekonomiskpolitiska riktlinjerna, budgetriktlinjerna, skulle vara oväsentliga – tvärtom är den ekonomiska politiken helt central – men det är ingenting i det här dokumentet som inte redan är känt när vi kommer hit till kammaren. Det är också så att vi egentligen har haft vår budgetdebatt. Den stora vårbudgetdebatten är trots allt inte när finansutskottets betänkande läggs på kammarens bord och det formella beslutet fattas, utan det är när finansministern kommer till riksdagen för att lämna över regeringens vårbudget och vi då har en debatt. Nu kommer inte finansministern, och med all respekt för finansutskottets ordförande Arne Kjörnsberg påverkar det kanske också i viss mån intresset för debatten. Redan i morgon har vi ju också en stor allmänpolitisk debatt när partiledarna möts här kl. 9.00 i kammaren. Samtidigt går riksmötet mot sitt slut, och sommarvärmen tränger sig på.

Redan när vårbudgeten lämnades av Pär Nuder till riksdagen framförde jag kritik mot regeringen för att den inte förmådde att presentera politik ägnad att varaktigt öka sysselsättningen i vårt land, trots att vi befann oss i en situation som i grunden inte har förändrats med en förfärande hög ungdomsarbetslöshet. Nästan var tredje ung mellan 18 och 24 år står utanför. Trots det förmådde Pär Nuder inte komma till riksdagen med mer än 1 000 nya plusjobb till ungdomar.

Vi är nu inne i en väldigt stark konjunkturfas. Det statsfinansiella läget förbättras, statsskulden sjunker och det kommer fram en hel del nya jobb. Men det är alldeles för få för att ändå i grunden förändra bilden. Situationen i dag är i allt väsentligt densamma som den var när vi diskuterade budgetpropositionen i höstas. Det var i morse nära en och en halv miljon människor som inte gick till jobbet eller som jobbar mindre än de skulle önska.

Carin Lundberg antydde att hon inte riktigt tyckte om den där användningen av statistiken, men jag vill understryka att när jag pratar om de där nära en och en halv miljon människorna så räknar jag inte värnpliktiga, inte föräldralediga och inte folk som är på semester. Jag räknar in dem som befinner sig i öppen arbetslöshet, dem som är i Amsåtgärder, dem som har förtidspensionerats, många av arbetsmarknadspolitiska skäl, dem som går sjukskrivna, en kvarts miljon, och de många latent arbetslösa, alltså de som jobbar deltid fast de skulle vilja jobba heltid eller som studerar, inte därför att de i grunden vill studera utan därför att de ser det som meningslöst att söka jobb. Jag inbillar mig inte att alla de här människorna har en möjlighet att komma tillbaka till arbetsmarknaden, men det är ändå i någon mening ett mått på det stora utanförskapet i det svenska samhället.

Det är också så att väldigt många av revorna i den svenska välfärden finns kvar. Vi ser de långa köer som möter många människor i sjukvården. Socialdemokraterna gick för fyra år sedan till val på 10 000 nya platser i äldreomsorgen. Det blev 15 000 färre. Vi har en situation där väldigt många människor i vårt land känner otrygghet i ett annat hänseende. Man upplever att rättssamhället backar tillbaka – rättssamhället retirerar. 95 % av vardagsbrottsligheten klaras aldrig upp. Vi har i skolan en bekymmersam situation där var fjärde elev lämnar grundskolan utan att ha godkänt i ett eller flera ämnen, en situation där var fjärde ungdom som fyller 20 inte har klarat att gå igenom gymnasiet med godkända betyg.

Jag menar att när situationen är denna duger det inte att bara luta sig tillbaka och nöja sig och förlita sig på konjunkturen. Jag och också alliansen menar att det behövs en politik för arbete och företagande.

Allians för Sverige – Moderaterna, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centern – har formulerat en sådan politik.

Det är en politik som för det första syftar till att återupprätta en arbetslinje i vårt land. Det är en politik som bygger på kraftigt sänkta skatter på arbete. Det ska åter löna sig att arbeta, och det ska alltid löna sig att arbeta. Det är sänkta skatter på arbete med tyngdpunkt på låg- och medelinkomsttagare, och det handlar om mycket pengar, bortåt en tusenlapp i månaden för en undersköterska.

Det är en politik som för det andra innebär en reformerad arbetsmarknadspolitik, arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring.

Det är för det tredje en lång rad åtgärder som syftar till att förbättra det svenska företagsklimatet. Det måste bli mer lönsamt att starta och driva företag i vårt land. Det måste bli fler som vill och vågar anställa. Det handlar inte alls bara om skatter, utan det handlar om så väldigt mycket annat som har bäring på näringsklimatet, företagsklimatet och på hur värderingarna gentemot entreprenörskap är i vårt samhälle.

Det handlar för det fjärde om reformer för att förbättra kvaliteten i den offentligt finansierade välfärden, och särskilt då på de områden som jag nämnde initialt där vi har stora problem: vården, rättssäkerheten och skolan.

Grunderna för de fyra allianspartiernas ekonomiska politik skisseras i den reservation som finns i finansutskottets betänkande, en reservation som jag för övrigt, fru talman, yrkar bifall till.

Det är ett unikt dokument, fru talman. Ta hem det och spara det i bokhyllan! Det är unikt i den meningen att det är första gången som finansutskottets betänkande om riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bara innehåller en enda reservation, en gemensam borgerlig reservation i stället för partivisa reservationer. Det här är förstås ett uttryck för allianspartiernas beredvillighet att ta och bära regeringsansvar och driva en ansvarsfull ekonomisk politik i landets intresse, men det är också ett uttryck för att vi har nått väldigt långt under en tvåårig process som har handlat om att fyra partier tillsammans breddar och fördjupar sin alternativa politik.

Då kan man säga att det är två samlade ekonomiska alternativ som står mot varandra i finansutskottets betänkande, men jag vill säga att det är skenbart. I realiteten finns det bara ett samlat alternativ, och det är det som man hittar i reservationen.

Den väljare som lägger en röst på Moderaterna vet att han också lägger en röst på Kristdemokraterna, på Centern och på Folkpartiet och röstar för alliansen. Den som röstar på Mats Odell riskerar i någon mån att också rösta på mig och lägger definitivt också en röst på Karin Pilsäter och Roger Tiefensee.

Men om man röstar på Socialdemokraterna, vad röstar man då på? Vad blir det då för ekonomisk politik? Vi vet ju att både Vänsterpartiet och Miljöpartiet nu går till val på den uttryckliga ambitionen att bilda en koalitionsregering med Socialdemokraterna efter valet. Vad blir regeringspolitiken? Vad är då socialdemokratins besked till väljarna? Är en röst på Göran Persson på motsvarande sätt en röst på Lars Ohly eller en röst på Peter Eriksson?

Vi borgerliga partier kommer i dag att deklarerat att vi avser att avbryta den gröna skatteväxlingen. Om man röstar på Göran Persson, hur mycket kommer energiskatterna då att höjas? Ni har ju en överenskommelse som innebär att ni ska fortsätta att skatteväxla 13 miljarder kronor, det vill säga höja skattebördan på redan tungt belastade hushåll med höjda energiskatter, och sedan ska ni sänka inkomstskatterna. Men Lars Ohly vill ha en rödgrön skatteväxling. Det innebär att man kör upp energiskatterna, men man sänker inte inkomstskatterna utan sätter sprätt på pengarna i stället. Det deklarerade han häromveckan.

Då är frågan: Är en röst på Socialdemokraterna kanske en röst för en rödgrön skatteväxling? Hur mycket kommer energibeskattningen att höjas om vänsterkartellen vinner valet och med Peter Eriksson som näringsminister? Kan det vara så, Arne Kjörnsberg, att en röst på socialdemokratin kan komma att innebära ännu fler friårsplatser, att vi ska betala ännu fler människor för att de inte ska jobba, i en situation där vårt lands problem är att det är så många som står utanför och saknar möjligheter att försörja sig själva genom eget arbete och påverka sin egen livssituation?

Jag tror att väljarna har anledning att få en del förtydliganden om vad det innebär att rösta på ett av partierna Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vad är det egentligen för regeringspolitik som kan komma efter höstens val? Den regeringspolitik som kan komma efter en röst på något av de borgerliga allianspartierna skisseras väldigt tydligt i den reservation som vi gemensamt har avgivit i utskottet.

Till sist, fru talman, är det väldigt många ledamöter i finansutskottet som avgår i samband med höstens val – Yvonne Ruwaida, Kjell Nordström, Tomas Högström och också Carin Lundberg och mina två motdebattörer i den här debatten, Arne Kjörnsberg och Lars Bäckström. Låt mig bara väldigt kort säga att alla de ledamöter av finansutskottet som lämnar riksdagen representerar sammantaget oerhört mycket av engagemang, oerhört mycket av kunskap och oerhört mycket av erfarenhet. Jag vill uttrycka ett tack för att jag har fått möta er i det politiska arbetet i riksdagen och fått ta del av en del av den erfarenheten och kunskapen. Jag vill då naturligtvis särskilt rikta mig till finansutskottets ordförande Arne Kjörnsberg och till Vänsterpartiets gruppleddare Lars Bäckström och tacka er för samarbete och motsättningar under den tid som har varit och önska er lycka till i den fortsättning som följer utanför Riksdagshuset efter höstens val.

Anf. 3 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! I dag kommer vi under kanske inte fullt så glamorösa former som vi själva skulle önska att fatta beslut om riktlinjerna för den ekonomiska politiken, inte bara för nästa år utan i huvuddrag också för den kommande mandatperioden.

Tyvärr är det väl en del som talar för att det samlade gemensamma förslag som alliansen har lagt fram inte kommer att vinna kammarens bifall i dag, utan att det är Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets gemensamma förslag till, som jag skulle vilja kalla det, ganska kortsiktiga och innehållslösa riktlinjer med ganska mycket av tillbakablickar som kommer att bli beslutet. Men det kommer ju att finnas goda möjligheter efter valet att ändra på den saken.

Det går väldigt bra för svensk ekonomi på väldigt många punkter just nu. Först och främst är det i oerhört stor utsträckning ett utslag av den väldigt starka internationella högkonjunktur som inte ens den sittande regeringen lyckas få att blåsa förbi Sverige utan givetvis har stort avtryck även på svensk ekonomi. Det går också bra för många svenska företag därför att det genomfördes väldigt många ekonomiska reformer under slutet av 80-talet och under 90-talet som i dag kan växlas in i väldigt bra resultat. Och det går bra för svensk ekonomi därför att vi har många stora

svenska företag som är väldigt framgångsrika tack vare ett bra företagsklimat och innovationer som gjordes vid tidigare tidpunkter.

Frågan är då om det är vår uppgift i dag att bara sjunga med änglarna och säga: Titta hur bra det går! Titta hur bra statistiken visar just nu! Nej, det är det inte. Det är givetvis inte vår uppgift som oppositionspolitiker, men det är över huvud taget inte vår uppgift som politiker att bara titta på hur kurvorna svänger just nu.

Det finns många kurvor som just nu pekar uppåt. Flera anställningar kommer till, fler företag startas, investeringarna ökar och så vidare, men från vilken nivå och med vilken lutning?

Är det rimligt att tänka sig att konjunkturen, som förmodligen nu står på sin absoluta topp, kommer att vara tillräcklig för att återhämta allt det som vi skulle behöva? På alla punkter är svaret nej.

Det spelar ingen roll att jobben nu kommer lite snabbare än tidigare. När den officiella arbetslöshetsstatistiken kommer visar det sig förmodligen att det är statistiskt säkerställt att arbetslösheten sjunker. Det var det inte förra månaden. Men sjunker den tillräckligt mycket? Ökar företagandet tillräckligt mycket?

Företagandet ökar, men det ökar inte lika mycket som befolkningen ökar. Den andel av befolkningen som driver företag är mindre. Ökar de nya jobben lika mycket som befolkningen ökar eller kommer det att fortsätta att vara så att den andel av befolkningen som jobbar fortsätter att minska?

Det är inte tillräckligt starkt och det är inte tillräckligt uthålligt. Det beror just på att vi inte kan hänga konjunkturen i kjolarna som småbarn. Vi måste ta itu med fortsatta ekonomiska reformer för att rusta Sverige bättre.

Det finns också ett antal punkter där kurvorna inte pekar åt rätt håll över huvud taget. Det gäller löneskillnaderna mellan kvinnor och män, skolresultaten och utslagningen i gymnasieskolan. Det är några exempel som är väldigt avgörande.

Den stora sjukfrånvaron minskar visserligen, men från vilken nivå? Om man har kört ett system så komplett i botten är det inte konstigt om man lyckas få siffrorna att förbättras. De är fortfarande på alldeles fel nivå.

Om vi kan ta itu med de stora problemområden vi har – företagandet, skolresultaten, utslagningen i skolan, jämställdheten och integrationen – och komma till en bättre utveckling har vi i vår hand mycket av nyckeln till att klara de riktigt stora utmaningar som fortfarande ligger framför oss som det ökande konkurrenstrycket med globaliseringen och den kraftiga förändringen i åldersstrukturen som innebär att många fler kommer att vara pensionärer och många färre i yrkesverksam ålder. Om vi kan ta itu med dagens stora problem kommer vi att ha nyckeln till att klara framtiden.

Den borgerliga alliansen – Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centern – har tillsammans lagt fram förslag på en rad av de här områdena. Mikael Odenberg påpekade att vi är överens om att vi fyra vill regera tillsammans. Det är en avgörande skillnad mot motståndarlaget som inte ens är överens om vilka som ska regera. Just nu är man överens om att sossarna får regera under innevarande period och att Vänstern och Miljöpartiet stöder dem från riksdagen. Men man är inte överens om att

det är så det ska fortsätta. Det finns inte ens två laguppställningar som är överens med varandra. Det är den första kraftfulla skillnaden. Tänk hur det skulle vara i fotbolls-VM om de inte kunde vara överens om vilka som ska vara på planen.

Vi är också överens om väldigt många förslag som riktar in sig på just det som är Sveriges stora utmaningar i dag, nämligen att få fler i jobb och att få fler människor att vilja starta och driva företag och att vilja expandera.

Det är bara genom att enskilda personer som du och jag självmant fattar beslutet att ta in ytterligare en person i firman som vi får fler jobb. Det finns inget annat sätt. Vi kan aldrig dirigera fram det med politiskt styrda branschprogram eller andra satsningar och bidrag. Det finns ingen möjlighet. Det är inte så det går till. Det är bara genom att andra människor än vi fattar besluten som vi får fler skattebetalare som kan vara med och betala in skatter så att vi kan betala för fler offentligt finansierade anställda. Jag har sagt hundra, kanske tusen, gånger under den här mandatperioden att man inte kan betala sjuksköterskelöner genom skatt på sjuksköterskor. Det är bara genom skatt på industriarbetare, handelsanställda och andra privat anställda som man kan betala fler sjuksköterskor. Därför är det tal vi nu hör om en rödgrön skatteväxling ett skämt. Det är en förlängning av det som kallades för den rödgröna röran. Det är en rödgrön tankeröra som är helt sanslös.

Vi har gemensamma förslag om hur fler människor ska komma ut i jobb och hur fler människor ska vilja driva företag och anställa människor i dem och bli skattebetalare. Vi har förslag som handlar om hur man ska få en bättre skola. Vi har förslag som handlar om hur man ska förbättra integrationen så att vi kan sätta stopp för den fruktansvärt tråkiga segregationsprocess som nu pågår.

Vi kan se att man långt inne i det röda lägret börjar hålla med oss om analysen att ett av Sveriges riktigt stora problem är försämringen av skolans kvalitet och den stora utslagning som sker i skolan.

LO har tidigare kommit på banan och sagt ifrån att vi inte kan fortsätta att satsa på en utbyggnad av högskolan som innebär en kvalitetsförsämring som gör att folk inte får kvalitet i sin högre utbildning. LO har påpekat att man måste få en bättre gymnasieutbildning och att vi måste få stopp på utslagningen i gymnasieskolan.

Senast i förrgår stod det i ett pressmeddelande från Ams, som ju annars är en av Socialdemokraternas främsta propagandamaskiner, att ungdomsarbetslösheten till dels drabbar just dem som slås ut från gymnasieskolan extra hårt och att arbetsmarknadspolitiken aldrig kan kompensera för utslagningen i gymnasieskolan.

I Socialdemokraternas Sverige 2006 håller vi på att få tillbaka klass-samhället på punkt efter punkt. Lika oförblommerat som man avskaffar arvskatten säger man att utslagningen i gymnasieskolan inte är ett problem. Man vägrar att komma med förslag eller diskutera att göra något åt detta.

I Socialdemokraternas Sverige 2006 lönar det sig inte alltid att arbeta. Däremot lönar det sig verkligen att välja rätt föräldrar. Det tycker jag är ett av de viktigaste skälen till att byta regering. Det ska löna sig att arbeta. Det ska löna sig att spara. Det ska löna sig att ta risker. Men det ska inte löna sig att välja rätt föräldrar. Därför behöver vi lägga om skolpoli-

tiken. Vi behöver få en skattepolitik som gör att det lönar sig bättre att arbeta, inte bara att ha föräldrar som har lyckats arbeta ihop pengar som man kan arva. Vi behöver en ny ordning som innebär att kvinnolönerna kommer upp genom att kvinnor får komma till sin rätt och får starta och driva företag i de sektorer där väldigt många kvinnor är verksamma. Vi behöver en ordning som innebär att segregationen bekämpas och att alla barn kan få verkligt bra chanser.

Fru talman! Jag vill i likhet med föregående talare passa på att lägga en minut på att tacka de kamrater i utskottet som slutar. Från talarstolen kan det låta som om vi har väldigt stora meningsskiljaktigheter. Det har vi ofta om de politiska slutsatserna, men när vi står här passar vi ju på att lyfta fram skillnaderna. Väldigt många av de förslag som vi kommer fram med från utskottet är vi faktiskt överens om, men det gör inte så stort avtryck i protokollet.

Jag vill tacka Yvonne som har varit min enda kvinnliga kollega som har varit talesman för ett parti. I vissa partier är det tyvärr mycket svårare för kvinnor att komma fram. Jag vill också tacka er andra som slutar. Ett särskilt tack vill jag rikta till utskottets ordförande Arne Kjörnsberg som har lett vårt arbete på ett mycket förtjänstfullt och trevligt sätt. Vi har alla fått komma till vår rätt i utskottets arbete, även om vi inte alltid har tyckt likadant. Jag hoppas att Arne får en trevlig tillvaro som pensionär. Jag förutsätter att det faktum att du drar dig tillbaka från heltidsuppdraget som riksdagsledamot inte betyder att du drar dig tillbaka från politiken. Jag ser fram emot att vi möts på något torgmöte eller i någon insändardu-ell eller i något annat sammanhang framöver.

Jag yrkar i likhet med Mikael Odenberg bifall till reservationen.

I detta anförande instämde Gunnar Andrén, Hans Backman, Gunnar Nordmark, Christer Nylander och Sverker Thorén (alla fp).

Anf. 4 MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag kan väl också instämma i det mesta, inte minst i tack-
et till Arne Kjörnsberg och övriga kamrater som avgår i utskottet. Det är fantastiskt trevligt att samarbeta med er. Jag tror inte att väljarna i all-
mänhet förstår att vi politiker har det väldigt trivsamt tillsammans även om vi står på olika sidor i politiken.

Arne! Jag håller med Karin: Jag hoppas att du får en riktigt skön pe-
riod. Ta det nu också lugnt i valrörelsen, koppla av och ha en riktigt skön sommar och höst!

Det är lite av examensdag för finansutskottet. Vi får senare under kvällen tillfälle att fortsätta tacktalen, så jag ska inte ta mer tid till det just nu. Men det är också ett lämpligt tillfälle att gratulera. Låt mig gratulera Arne Kjörnsberg och den frånvarande finansministern – han är uppe på något röstfiske i Norrbotten, hörde jag – till att detta år, valåret, faktiskt verkar bli det absolut bästa tillväxtåret under hela mandatperioden. Jag vill gratulera er, för ni är delvis ansvariga för detta. Ni har nämligen underblåst en internationell högkonjunktur med mycket kraftfull finanspolitisk stimulans.

Tyvärr är den inte så bra. När ni låser in ungefär 150 000 människor i arbetsmarknadsåtgärder, samtidigt som vi hör exempelvis Ams säga att det råder stor brist på folk i olika branscher, är detta kanske inte riktigt

det resultat man skulle förvänta sig. Eller det skulle man kanske göra om man nu låser in folk i arbetsmarknadsåtgärder.

Men vi har också ett annat mästerskap att gratulera till, nämligen att Sverige är det land som utan vidare är världsmästare när det gäller *jobless growth*, alltså hög tillväxt utan hög tillväxt av sysselsättning.

Nu verkar det ändå som om denna inhemska stimulanspolitik får effekt, i alla fall fram till valet. När vi tittar på försörjningsbalanserna i betänkandet ser vi att statens utgifter ligger på plus under just det här året. Det är minus åren före och minus åren efter, så det handlar verkligen om att kraftsamla runt själva valet.

Men naturligtvis kommer det en baksmälla. Så blev det också i slutet av 80-talet när motsvarande politik fördes. Jag förstår att ni räknar med att efter valet sitta säkert i och kring Rosenbad på ett nytt fyraårskontrakt. Det är möjligt att det är en kalkyl som ni räknar med; jag hoppas naturligtvis inte att det ska gå så. Det är nämligen så, fru talman, att hög tillväxt är bra, men den ska vara hållbar och inte som nu frammanad i ett drivhusklimat. Vi vet ju vad som kommer efteråt, nämligen en baksmälla.

Vi kan titta på börsutvecklingen. Hela uppgången är uttraderad. I går gick börsen ned ytterligare 3 %. Den kan säkert gå upp igen, men detta är naturligtvis en påminnelse om att det är en mycket instabil situation vi befinner oss i.

Fru talman! Överhettning i delar av ekonomin och stiltje i andra är naturligtvis i allra högsta grad ett underkännande av regeringens politik. Mitt i högkonjunkturen är ca 8 % arbetslösa eller i åtgärder, enligt traditionella mätmetoder. Då undrar man: Hur ska det då se ut när världskonjunkturen viker? Erfarenheten visar att en konjunkturuppgång av den magnitud som vi nu ser varar i cirka ett år innan den klingar av igen. Och då vet vi att vänsterkartellen redan i vårbudgeten började kasta loss. Nya utgifter på 14 miljarder per år kryddades häromveckan med ytterligare 38 miljarder kronor i stimulanser när Miljöpartiet presenterade sitt valmanifest. Kartellens tredje kraft, Vänsterpartiet, har krävt mer än dubbelt så mycket. Jag hörde i morse att Göran Persson var klok nog att ta avstånd från ingredienserna i det paketet. Det ska bli intressant att höra vad den kloke Lars Bäckström säger om detta.

Vi kan mycket väl, fru talman, få samlade vallöften från vänsterkartellen på 100 miljarder kronor inför valet. Det är en mycket oansvarig politik med tanke på att huvuddelen av de extra inkomster som vi nu ser i statsfinanserna är tillfälliga och kommer att försvinna när konjunkturen klingar av.

Om olyckan är framme och vänsterkartellen skulle vinna valet kan det alltså bli väldigt dyrt under nästa mandatperiod. Valfläsket kommer, sanna mina ord, att följas av en kraftfull bantningskur efter valet!

Fru talman! Jag tycker inte att högkonjunkturen ska förspillas med nya permanenta utgifter utan varaktig finansiering. Den måste i stället användas till att hitta de strukturella verktyg som gör att vi kan få en varaktig uppgång av sysselsättningen och tillväxten. Då handlar det i stället om att stimulera företagande och arbete så att ekonomin uthålligt kan växa med 3 % *varje* år och inte bara under valåret.

Det måste också vara så att utbildning och strävsamhet lönar sig bättre än vad det gör i dag. Ändå straffas i år mer än var tredje heltidsar-

betande med den statliga inkomstskatten. Vi kristdemokrater föreslår att ingen som tjänar under 30 000 kr i månaden ska betala statlig skatt. Det ger en skattesänkning på upp till 700 kr i månaden för de ca 1,3 miljoner heltidsarbetande men också en radikalt lägre marginalskatt för de ca 400 000 inkomsttagare som ligger precis över dagens brytpunkt.

Vi föreslår naturligtvis också att värnskatten ska avskaffas. Det går inte i en globaliserad kunskapsekonomi att ha en straffskatt på högre utbildning.

Den passivitet vi har sett under de senaste tolv åren inför Sveriges stora utmaningar tror jag bottenar i en brist på idéer och genomtänkt politik för ett bättre företagsklimat. Förslaget om en ny heltidslag är ett sådant exempel. Ett antal andra förslag som hotar företagets vilja att anställa är också exempel på detta. Här är socialism och jantelag väldigt dåliga inspirationskällor.

Det verkar, fru talman, fortfarande vara viktigare att bekämpa rike- dom än att bekämpa fattigdom. Varför är annars Sverige snart det sista landet i Europa som håller fast vid en särskild förmögenhetsskatt? Jag menar att förmögenhetsskatten måste bort för de oförmögna skull. Förmögenhetsskatten måste bort om vi ska klara äldreomsorgen i framtiden. Nu har den drivit ut 500 miljarder, säger en del, ur landet. Andra säger 1 500 miljarder, om vi också räknar in familjerna Kamprad, Rausing och andra som med sina företag och förmögenheter har flyttat ut ur landet och som nu är stora skattebetalare utomlands. Jag tror att Hans Rausing är den störste skattebetalaren i Storbritannien. Han adlades av drottning- en för bara något halvår sedan för sina stora insatser.

Det hade varit ganska bra att ha kvar dessa personer i Sverige och det riskkapital som de har tagit med sig ut, men tydligen är det viktigare att bekämpa rikedom än att bekämpa fattigdom. Det är fel ideologisk inrikt- ning, och det måste vi ändra på.

De riktiga jobben måste bli fler genom strategiskt viktiga skattesänk- ningar och ett rejält röjningsarbete i den regeldjungel som trots löften om motsatsen fortsätter att breda ut sig.

Fru talman! Jag vill också säga några ord om de vallöften som rege- ringen ställer ut. De sämst ställda pensionärerna ska få ungefär 80 kr mer i månaden. Det räcker knappast till den värkappa som Göran Persson menade att farmor skulle ha råd att unna sig. Det räcker framför allt inte till en värdig ålderdom.

Vi kristdemokrater anser att garantipensionen behöver höjas rejält – vi har sagt 853 kr i månaden i vårt budgetalternativ. Det är en viktig signal att också sänka skatten för alla pensionärer genom en höjning av grundavdraget på 5 000 kr som ger ungefär 130 kr mer kvar i månaden för alla pensionärer. Det är en viktig signal om att vi har sett pension- ärerna och deras situation. De är den grupp som verkligen har släpat efter i den välfärdsutveckling som vi har haft under senare år.

Men det är inte nog med det. Vi vill också ta makten över barnfamil- jernas vardag från politikerna och ge den tillbaka till föräldrarna. Vi vill ge både ökad valfrihet och mer tid med barnen genom 300 barndagar och ett kommunalt vårdnadsbidrag.

Fastighetsskatten, fru talman, är också en orättfärdig skatt som driver människor från hus och hem. Vi kristdemokrater har en modell för hur den statliga fastighetsskatten snabbt ska kunna avskaffas och ersättas

med en låg kommunal avgift, något som delvis finansieras genom att man betalar lite mer i skatt när man har sålt huset och har pengar i handen.

Ja, det här är några av våra viktiga vallöften. De kostar också pengar. Men vi har, fru talman, en klart stramare budget än regeringen. Vi har i vårt budgetalternativ ett finansiellt sparande som är nästan 10 miljarder starkare än regeringens.

Vi har fått uppleva vad socialdemokratiskt valflask kostade den svenska ekonomin i slutet av 1980-talet och efterbörden sedan i början av 1990-talet och vill inte vara med om en sådan allvarlig baksmälla en gång till.

Slutligen, fru talman, yrkar jag bifall till alliansreservationen.

Anf. 5 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Kan man åtgärda ett problem som man inte ser eller som man vägrar att se? Jag tror inte det. Jag tror att det är därför som vi mitt under brinnande högkonjunktur faktiskt ser att vi har problem med en hög arbetslöshet.

Enligt den senaste officiella statistiken från SCB är 5,5 % av den vuxna befolkningen i öppen arbetslöshet. Ungdomsarbetslösheten är 14,6 %. Sett till internationell gängse statistik – jag noterar att utskottets majoritet är irriterad på att alliansen inte bara accepterar regeringens verklighetsbild och statistikbild – där man inkluderar latent arbetssökande, exempelvis studenter som pluggar men vill ha jobb, är 8,2 %, över 380 000 personer, i det här landet öppet arbetslösa. Det är det som ILO och Eurostat rekommenderar oss att redovisa. Ungdomsarbetslösheten ligger på 28,7 %, över 150 000 personer i åldern 16–24 år.

Fru talman! Jag tror att arbetslösheten i allmänhet och bland unga i synnerhet är ett så stort och allvarligt problem att den regering, oavsett färg, som träder till i höst måste ta tag i detta på ett helt annat sätt än vi i dag ser.

Frågan är då vem som är bäst skickad att hjälpa människor tillbaka till arbetslivet eller att ge unga chansen att över huvud taget komma in på arbetsmarknaden. Är det en regering vars finansminister säger att vi bra nära lever i den bästa av världar – detta samtidigt som 150 000 unga står utanför arbetsmarknaden? Eller är det en riksdagsmajoritet som, om man ser till problemet med ungdomsarbetslösheten, snabbt konstaterar – precis som utskottsmajoriteten gör i betänkandet – att det är någon annans fel? Man kan läsa i betänkandet att arbetslösheten ”började stiga mot slutet av 2002 till följd av lågkonjunkturen, stigande produktivitet i näringslivet och en sjunkande sjukfrånvaro”. Det är inte vårt problem – någon annan bär ansvaret.

När man ser att det nu, om än från en låg nivå, ändå lite grann pekar åt rätt håll, då är det genast regeringens förtjänst. Det där tycker jag är ett oskick. När det är problem är det alltid någon annans fel, och när det går bra är det ”vår förtjänst”. Jag tycker att detta är ett oskick och helt enkelt ett dåligt ledarskap. Framför allt tycker jag att det tyder på en brist på sjukdomsinsikt eller snarare på en brist på vilja att ta ansvar.

Förminskar man ungdomsarbetslösheten och säger att det är långtidsarbetslösheten bland ungdomar som är ett problem och att det rör sig om

ett par tre tusen, ja, då blir det fullt naturligt att ordinera 1 000 plusjobb – detta när det problem som borde adresseras är de 150 000.

Nej, fru talman, jag tror faktiskt att det skulle vara bättre med en alliansregering som verkligen ser problemet med arbetslösheten och som också är beredd att göra något åt denna. Det är ju en förutsättning. Man kan inte lösa ett problem som man inte ser eller som man vägrar att se.

Som mina kolleger här presenterat har vi en politik för det här. Grovt kan den sammanfattas så här:

För det första ska det vara lönsamt att arbeta. Vi riktar skattesänkningar framför allt till låg- och medelinkomsttagare.

Som centerpartist tycker jag att det är extra roligt att så här i slutet av min första mandatperiod i riksdagen kunna stå här och lyfta fram att alliansen har ett gemensamt förslag om det som Centerpartiet började prata om redan hösten 2000. Jag tycker att det är jätteroligt. Det finns en stor möjlighet att detta också blir regeringspolitik. Vinner vi valet blir det ju så.

Som Mikael sade handlar det om rätt så rejäla skattesänkningar, för en undersköterska med uppemot 1 000 kr per månad.

För det andra handlar det om helt nödvändiga förändringar i arbetsmarknadspolitiken. I dag upplever jag att arbetsmarknadspolitiken är inriktad på att det ska se snyggt ut. Den öppna arbetslösheten ska minskas. Man har ett 4-procentsmål om öppen arbetslöshet. Men på något sätt verkar det 4-procentsmålet snarast uppfyllas av att 4 % snart är i åtgärder. Jag tror att det är mycket viktigare att se varje individ ha mer av personlig coaching, framför allt för unga som inte har kontakter och som behöver få hjälp.

Arbetsförmedlingen är falsk varudeklaration. De förmedlar inte arbeten, utan de förmedlar åtgärder. De har blivit tvingade till det – det är det fokus som regeringen så att säga har lagt på dem.

För det tredje måste det handla om att förbättra det svenska företagsklimatet. Det ska vara enkelt och lönsamt att växa och anställa och att starta ett företag. Det handlar exempelvis om förändringar i möjligheterna att skaffa riskkapital, om statliga kreditgarantier, om förändringar i förmånsrätten och om ett slopande av förmögenhetsskatten.

För det fjärde handlar alliansens förslag om att reformera och höja kvaliteten i skolan, sjukvården och äldreomsorgen och om att återupprätta rättstryggheten.

Fru talman! Det här är ett gemensamt alternativ och – tror jag faktiskt – det tydligaste regeringsalternativet. Börjar man titta på det alternativ som vi ställs emot – de vill inte regera tillsammans, och de kommer inte att presentera ett gemensamt förslag – ser man att det egentligen finns bara ett regeringsalternativ. Samtidigt är vi i alliansen fyra olika partier. Man kan säga att vi är fyra olika nyanser av orange.

Centerpartiets nyans av orange, Centerpartiets ytterligare bidrag – vi är väldigt nöjda med den gemensamma kärnan – handlar om ytterligare satsningar på jobb och företagande, exempelvis att småföretagare ska få en förlängd momsinsbetalningsperiod och inte behöva agera bank åt stora företag. Det handlar också om ett nystartskonto, om ett skattefritt sparande för kompetensutveckling eller start av företag.

Vi kan i dag se att unga människor, kvinnor och invandrare i mycket mindre utsträckning startar företag än den gängse företagaren, en medelålders vit man, just på grund av att de grupperna har mindre kapital att sätta in i sitt företag. Då måste vi se hur vi kan se till att människor kan ha ett startkapital till sitt företag.

Ytterligare en del som vi vill satsa på är detta med att verkligen få bukt med ungdomsarbetslösheten. Det handlar om en jobbonus för den som förmedlar ett fast jobb till en ung människa. Det handlar om speciella arbetsförmedlingar upphandlade av Arbetsmarknadsverket men som inte ligger inom verket – till exempel speciella arbetsförmedlingar riktade till ungdomar. Det handlar om lättnader i LAS för att göra det lättare för unga att komma in på arbetsmarknaden. I dag finns det alltid någon som är äldre och som har mer erfarenhet som kommer före i kön. Och då tror jag att man måste se vad vi kan göra. I Danmark har man till exempel en mycket större rörlighet på arbetsmarknaden och därmed också en mycket lägre ungdomsarbetslöshet, framför allt.

Sedan, fru talman, vill jag lyfta fram satsningar, för Centerpartiets del, på miljö och klimat. Det är 1 miljard ytterligare på klimatinsatser, forskning och utveckling, stöd till anläggningar för framställning av förnybara drivmedel och miljövänlig energi. Det här är de två tydliga alternativ som ställs emot varandra.

Jag vill med det, fru talman, yrka bifall till reservationen. Sedan vill jag också avslutningsvis passa på att tacka er kolleger som avgår i utskottet. Framför allt riktar jag ett tack till Arne som följde mig från skatteutskottet. Jag vet att vi i en tidigare debatt hade rätt roligt åt det. Arne följde mig från skatteutskottet till finansutskottet. Nu går du före, och jag lovar att jag inte ska komma efter. Jag önskar dig lycka till. Och ta det gärna, som Mats Odell sade, lugnt i valrörelsen!

Anf. 6 ARNE KJÖRNSBERG (s):

Fru talman! Tack så väldigt mycket för de vänliga orden! Men en sak vill jag göra fullständigt klar för er. Jag kommer inte att ta det lugnt i valrörelsen – tvärtom. Jag har anmält mig till min efterträdare, som partidistriktets ordförande i södra Älvsborg, som heter Phia Andersson. Hon kommer också att efterträda mig här i riksdagen. Jag har anmält mig för tjänstgöring, och hon har sagt till mig: Det ska du göra, och det ska du göra, och det ska du göra. Jag står i enskild ställning. Jag kommer att utföra det jobbet. Jag kommer inte att ta det lugnt.

Fru talman! När jag står i den här vackra salen känns det naturligt, alldeles speciellt som Mikael Odenberg sade att det brukar bli en bred allmänpolitisk debatt, att jag tillåter mig att kanske, precis som mina kolleger, bredda debatten en smula. Jag har tänkt tala lite grann, bara lite grann, om den svenska modellen.

Varje gång jag kommer in i andra kammaren tänker jag på en bild som jag har sett. Där uppe, fru talman, satt det tidigare en låda där man såg voteringsiffrorna. För, i dag, 47 år och en månad sedan – tiden kan jag tyvärr inte, men det var troligen någon gång på eftermiddagen – kunde man där se följande voteringsiffror: 114 ja, 115 nej, 1 avstår. Den bilden ser jag framför mig varje gång jag kommer in i andrakammarsalen. De siffrorna var nämligen utgången av ATP-omröstningen, vilket innebar att också arbetare fick tjänstepension. Det hade de inte tidigare.

Det var nämligen bara tjänstemän som hade det. Det var förbehållet andra samhällsklasser.

Varje gång jag kommer in i andrakammarsalen tänker jag, som sagt, på denna bild. Den var början till någonting som jag så småningom ska säga några ord om.

När riksdagen i dag behandlar regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken kan vi faktiskt glädja oss åt att det går åt rätt håll. Jag lade med glädje märke till att flera av mina meddebattörer, särskilt Mats Odell, tror jag, och kanske framför allt Karin Pilsäter, noterade att det mesta faktiskt går åt rätt håll. Det går ganska bra. Vi är inte nöjda, men det går åt rätt håll.

Vi har länge kämpat med arbetslösheten. Kampen är inte avklarad, men uppgången i antalet sysselsatta och nedgången i antalet arbetslösa går faktiskt allt fortare. Vi är inte nöjda – jag understryker det, fru talman. Vi är inte nöjda, men det går åt rätt håll. Låt oss glädjas åt det! Problemet är alldeles tillräckligt stort utan att vi förvärrar det, som en del gör, exempelvis Roger Tiefensee. Hur Roger Tiefensee kan få det till 100 000 arbetslösa ungdomar överstiger mitt förstånd. Jag är nämligen ganska bra på att läsa statistik. Dessutom är jag ganska intresserad av det. Jag kan inte förstå hur Tiefensee kan få ihop det. Gör det inte värre än vad det är! Problemen är allvarliga, men det går åt rätt håll. Och även om det inte går med rasande fart så går det i varje fall allt bättre.

Tillväxten är god. Den är betydligt högre än genomsnittet i euroområdet. Den är högre än hos våra nordiska grannar. Den är faktiskt ungefär som i USA. I år räknar vi med att tillväxten blir 3,6 %. Det är en sådan där procentsiffra som vi politiker slänger omkring oss. Ibland funderar jag på om man begriper själv vad det är man säger. Men om bruttonationalprodukten växer till med 3,6 % är det ungefär 90 miljarder kronor. Det är ett nytt sådant där belopp som man knappast begriper själv. Man måste översätta det till någonting. Det gör jag. 90 miljarder kronor, som är tillväxten i vår ekonomi i år, är lika mycket som tre år och åtta månaders barnbidrag och studiebidrag till landets alla barn. Eller det är två och en halv gånger så mycket som försvarskostnaden är. Det är 90 miljarder. Så mycket mer producerar vi alla i form av varor och tjänster i år jämfört med förra året. Det är det som är bruttonationalprodukten.

Sjuktalet går ned. Det finns mer att göra, men vi är på rätt väg. Och vi kommer att göra mer.

Företagen gör miljardvinster. Karin Pilsäter sade att skälet till det var att det var ett gott företagsklimat. Jag vet inte om det var en freudiansk felsägning, men Karin Pilsäter sade faktiskt så. Eller var det möjligen så att det var ett bra företagsklimat någon gång tidigare? Jag var något osäker på distinktionen där.

Vi kan få ett nytt problem. Vi kan i varje fall skönja att vi kan vara på väg mot överhettning. Då gäller det att kunna vidta också de åtgärder som är nödvändiga för att klara det.

Genom den goda ekonomiska utvecklingen kan vi nu göra en rad satsningar. Det är det som Mats Odell kallar valfläsk. Det gäller de äldre. Det gäller vården. Vi påbörjar en tandvårdsreform. Och det gäller satsningar på de unga.

Vi lyfter fram det gröna folkhemmet. Vi som nu verkar har faktiskt ett ansvar för barnen och barnbarnen. Det framstår kanske inte som särskilt glamoröst, och det är inte så mycket pukor och trumpeter. Men icke desto mindre måste det göras för barnens och för barnbarnens skull. Vi är beredda, vi socialdemokrater, att göra det till båtнад för vårt land och för kommande generationer, för barnen och för barnbarnen.

Fru talman! För att ingen tvekan ska råda ska jag formellt be att få yrka bifall till finansutskottets förslag vad gäller riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Så ska jag vända åter till den där bilden med 114, 115, 1 och 0. Det sista står för att ingen var frånvarande vid det aktuella tillfället. Den bilden symboliserar en viktig del av den svenska modellen. Det var när denna kammare var i bruk, när vi hade en andra kammare i Sveriges riksdag, ett tvåkammerssystem, som den här modellen etablerades, det som har kallats den svenska modellen. En del kallar den den nordiska modellen. Det är en modell som har varit en helt avgörande del i den svenska välfärdsstatens framväxt.

Sitt finaste uttryck tar sig välfärdsstaten, tycker jag, i omsorgen om våra barn och våra äldre.

”Ni socialdemokrater är kvar i det förflutna”, säger vissa, i synnerhet de vars ekonomiska tänkande bygger på gamle Adam Smith från 1700-talet. Det är i synnerhet de som säger att vi är föråldrade.

Men kan man verkligen skilja på historia, nutid och framtid? Hänger det inte ihop? Hänger inte allt ihop egentligen?

Vi socialdemokrater är stolta över vår historia. Vi har inget att skämmas för. Vi har alltid värnat om demokrati, frihet och rättvisa.

På de smutshögerbloggar som nu finns hånas vi i dag av moderat-sympatiserande nyliberaler – till och med av Folkpartiets partisekretärer, tyvärr, och av unga kristdemokrater. Men vi tar det ganska lugnt. Vi känner igen det. Först hatade mörkerhögern Wigforss. Sedan blev det Olof Palme och nu är det Göran Persson. I morgon blir det någon annan. Kosackvalet – ni vet det där som var 1928 – körs om och om igen i repris. Vi är alltså ganska vana.

Jag kan berätta en liten historia om det, förresten. För ett tiotal år sedan, kanske femton, var det en affischutställning med valaffischer på Nordiska museet, tror jag att det var. Då var två tidigare partiledare med – socialdemokraten Tage Erlander och Moderata samlingspartiets Gösta Bohman. När de båda herrarna tittade på affischerna från 1928 sade Gösta Bohman – som var en hedersman – att det där var väl egentligen ganska grovt. Då plirade Tage Erlander och sade: Ja, men är det inte lite sent påtänkt? Ni kanske ska tänka på det när ni kör 1928 års kosackval om och om igen.

För oss är det ganska självklart vad det är som vi vill göra. Det går som en röd tråd genom hela vår historia. Vi vill ha ett land som håller ihop. Vi vill att människor ska bry sig och bry sig om varandra. Den svenska modellen tillkom i en tid då Sverige var söndrat och då klassamhället syntes på kläderna. Det syntes mycket tydligare än nu. Jag kommer ihåg det. Jag är tillräckligt gammal för att ha gått i den gamla urvalsskolan. Jag vet vad klassamhälle var. Jag vet varför man ska bekämpa klassamhället. Jag vet av egen erfarenhet hur det var.

Vår vision är och förblir solidariteten. Vi kan inte ha ett samhälle som ser ut som dokusåpan Robinson och Timbro. Det är ett samhälle där människor förvissa samarbetar när det passar men samtidigt går och lurpassar på varandra. Det är ett samhälle där vissa röstas ut efter hand.

Sverige är ett bra land att leva i genom de många människors vilja till arbete och kreativitet. Jag understryker: de *många* människorna. Jag är ledsen, Mikael Odenberg, men Moderaterna pratar nästan bara om entreprenörer, företagare och begåvningar. I detta ligger borgerlighetens gamla klassförakt för de enkla människorna – mannen och kvinnan på gatan. Det är han och hon som troget varje morgon går till sitt jobb.

Ni är inte hungriga nog, säger högercentern. Ni säger till era egna väljare i glesbygden: Om ni inte är kreativa nog så ska vi strypa skatteutjämningen så att moderata miljonärskommuner i Stockholmsområdet slipper dela med sig till er! Det är vad ni säger.

Varje samhälle som bygger på kapitalism är ett klassamhälle. Vad vi socialdemokrater har gjort är att vi har försökt – och faktiskt har lyckats – skapa ett någorlunda anständigt klassamhälle. Det är ett klassamhälle där klyftorna har minskats och där pyramiden pressas samman så att de som är på toppen tvingas se dem där nere i ögonen. Vi har satt en heder i att skapa en skola där barn från alla klasser och grupper träffas. På denna punkt har riksdagen tyvärr fattat beslut som innebär att det nu kommer att bli fritt fram för både klassmässig och etnisk segregation, till och med i barnomsorgen. Jag beklagar det.

Den svenska modellen handlar om samarbete, samförstånd och ömsesidig respekt. Kollektivavtal är en viktig del i detta. Konflikten i Vaxholm handlade om att vi inte ska ha ett låglöneproletariat av så kallade arbetsvilliga. Känner ni igen det från Ådalen 1931? De kanske till och med ska vara utrustade med falska eller tvivelaktiga F-skattsedlar. Vi ska inte ha sådant, för det kommer att dumpa lönenivån i Sverige. Vi ska inte ha ett samhälle där facket, som organisationen Svenskt Näringsliv har föreslagit, inte ska ha rättighet att vidta åtgärder som blockader och sympatistrejker.

Jag är, som jag sade, stolt men långt ifrån nöjd. Reformismen är som människorna själva; den är rastlös. När ett problem har lösts väntar nästa. Få saker löses en gång för alla. De kan dyka upp igen fast i ny form. Då får man försöka göra någonting åt det. Att det finns klassmässiga, köns- mässiga och etniska klyftor i Sverige är inget vi socialdemokrater vare sig förnekar eller egentligen skäms över. Vi jobbar ständigt med att bearbeta dem. Vi rör oss framåt, ibland med myrsteg och ibland med lite större steg. Men vi rör oss åt rätt håll. Och vi ger inte upp kampen.

Jag är rädd för tvåttredjedelssamhället. Sverige har hittills, lite grovt sett, byggt på en allians mellan den nedre tredjedelen och tredjedelen i mitten. Den generella välfärdspolitiken är ett uttryck för denna allians.

Vad de så kallade nya Moderaterna vill göra med sina skattesänkningar är det som Thatcher, Reagan och senior och junior Bush har lyckats med – att skapa en allians mellan den övre tredjedelen och tredjedelen i mitten mot den nedersta tredjedelen.

Lyssna på oss! säger Moderaterna. Vi här uppe är inte som de där nere – alla dessa arbetslösa, flyktingar, förtidspensionerade, de som inte vill jobba och allt vad det är. De behöver minsann ta sig i kragen! Jag ska återkomma i en replik till detta med förtidspensionerade, förresten. Vi tar

lite av deras ersättningar, säger ni, och så sänker vi skatterna för er. Det är ju vad ni säger. Det ska löna sig att arbeta, säger ni också. Det lönar sig alltid att arbeta i Sverige.

Så talar alltså de nya Moderaterna till egoismen i oss alla. Alla har vi någonstans där inne egoismens lilla djävul. Till den vädjar ni. I ett söndrat samhälle minskar tilliten, och misstänksamheten blir som grus även i tillväxten. Det är inte bra med stora klyftor för tillväxtens skull.

I både svenska affärstidningar – jag har ett exempel här – och internationell press hyllas den nordiska och svenska modellen. Tillväxten slår ju rekord. Men maktpaktens företrädare här i kammaren uppträder som om ni inte har sett någonting. Ni kan väl åtminstone läsa kvällstidningarna! Kan ni inte göra det? Där är det kort och ibland slagkraftigt sammanfattat.

Jag förstår samtidigt paniken över det ekonomiska läget, som ni så grovt felbedömde i Bankeryd. Alliansens sista strid, skrev Affärsvärlden härförleden.

Men låt oss lämna dessa borgerliga negativa framtidsvisioner och återgå till socialdemokratisk politik. I höstas lade vi fram en stark och realistisk budget, precis som Karin Pilsäter sade. Utvecklingen har därför fortsatt att gå vår väg. Karin Pilsäter var till och med glad för det. Det tycker jag var ett sympatiskt sätt att se verkligheten.

Men vi fortsätter. Jag ska bara ta upp några få punkter, fru talman, för jag ser här att jag precis som mina ärade meddebattörer nu har överskridit min talartid. Jag noterar att mina meddebattörer överskred tiden med 50 %, och jag ska inte överskrida den med riktigt så mycket.

Vi omprioriterar nu arbetsmarknadsutbildningen därför att vi kan skönja bristyrken i vissa geografiska områden och i vissa yrkesområden.

För de äldre anslår vi 600 miljoner 2006 och 1 miljard 2007 för att förbättra vården.

Vi sätter in investeringsstöd för särskilt boende.

För ungdomar blir det fler sommarjobb, stöd till lärlingsutbildning och särskilda plusjobb. Kommuner som ger hyresgarantier för ungdomar får statligt stöd för detta. Vi höjer studiebidragen och studiemedlen.

När det gäller integrationen anslår vi medel för 1 000 resurspersoner till 100 skolor för att ge stöd i undervisningen. Jag håller med er som säger att vi har ett väldigt stort problem i dag. Politiken kan göra mycket, men politiken kan inte göra allt. Vi måste ha ett större engagemang från oss alla.

Fru talman! Låt mig berätta en liten kort historia. För ett antal år sedan var jag på ett industriföretag i Borås. Ute i verkstaden hade man små pausbord. Där satt vi och fikade. Då var det en man som öste över mig alla fördomar som finns om invandrare. Det var grovt. Men vid bordet bredvid satt det en man som var alldeles svart i ansiktet och hade krulligt hår. Jag pekade på den mannen och sade: Ja, men han då? Ja, men han är ju metallare, sa han då.

Vad visar detta? Jo, den man känner har man inga fördomar mot. Låt oss alla, som diskuterades här på frågestunden i veckan förresten, engagera oss mer personligen i de här frågorna. Politiken är bra, men den kan inte göra allt.

Sedan tar vi första steget i tandvårdsreformen. Nästa steg kommer i budgetpropositionen.

Fru talman! Jag vill sammanfatta vårt recept för Sverige så här: Håll ihop, samsas, dela med dig, hjälp varandra, visa tillit och lämna ingen utanför.

Eller kortare uttryckt: Alla ska med – så enkelt är det.

Anf. 7 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Det var ett långt anförande som handlade om rätt många olika saker. Låt mig passa på att påpeka för Arne Kjörnsberg och alla andra att om man tittar runt på olika bloggar som olika privatpersoner skriver hittar man nog både det ena och det andra. Jag tror att vi ska akta oss ganska noga för att tillskriva partiernas partisekreterare ett ansvar för vad enskilda personer skriver. Exempelvis är det ingen i Folkpartiet som har anklagat Marita Ulvskog för att vara ansvarig för den socialdemokratiska blogg som hänade en folkpartistisk förtroendemän för att han hade ett funktionshinder. Jag tycker att vi alla borde hålla oss för goda för att ägna oss åt sådant.

Arne Kjörnsberg pratade här en hel del om klassamhället och påpekade att han var gammal nog att ha sett klassamhället. Tyvärr ser de som är riktigt unga i dag klassamhället komma tillbaka. Det var väl aldrig riktigt borta, och det kommer tillbaka i dag. Om vi går ut i en svensk skola vilken som helst ser vi hur klassamhället har kommit tillbaka.

Sedan har vi detta med tvåtredjedelssamhället. Det är barnen till de föräldrar som inte själva har tid, kraft eller kunskaper att sköta barnens skolgång som är offer i dagens klassamhälle. Utslagningen i skolan ökar tyvärr.

Det mesta går åt rätt håll, sade Arne Kjörnsberg. Ja, många kurvor går åt rätt håll, som jag sade, men de går för lite uppåt, och de kommer aldrig att nå rätt nivåer inför den kommande lågkonjunkturen. Segregationen när det gäller skolresultatet ökar. Jag skulle vilja be Arne Kjörnsberg att komma med några konkreta besked från Socialdemokraterna om vad ni tänker göra åt den situation som innebär att de som inte har de rätta föräldrarna och de rätta förutsättningarna med sig av egen kraft ställs alltmer utanför.

Anf. 8 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Receptet är faktiskt ganska enkelt: Fler vuxna i skolan. Det är receptet. Jag vill påpeka att det är mycket medvetet jag använder ordet ”vuxna” och inte ordet ”lärare”. Det gäller både lärare och annan personal.

Jag kommer ihåg från min egen skoltid vem det var som spelade en stor roll för oss unga grabbar på det gamla läroverket i Borås. Det var vaktmästaren Svedberg. Han spelade en minst lika stor roll som min klassföreståndare Ingrid Dahlberg.

Fler vuxna i skolan! Det är därför vi har satsat på fler vuxna i skolan. Det är därför vi nu säger: 1 000 vuxna till 100 skolor. Det handlar om de skolor som har de största problemen, där eleverna har det värst och som ligger i de områden som Folkpartiet har utnämnt till särskilt utsatta. I de skolorna ska vi sätta in krafterna. Låt oss hjälpas åt för barnens skull!

Anf. 9 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Skolresultaten går ju nedåt, och de går mest nedåt för de barn som behöver skolan allra mest. Det har aldrig funnits så många vuxna i skolan som det finns i dag. Ni drar tyvärr helt fel slutsats av situationen. Såvitt jag kan uppfattar ser ni över huvud taget inte verkligheten som den ser ut. Det finns ingenting som säger att fler vaktmästare på något sätt kommer att förändra den situation som vi har i dag där så många ungdomar slås ut från gymnasieskolan. Ams och LO är helt överens med oss om att detta innebär att de ungdomarna kommer att få det oerhört mycket svårare på arbetsmarknaden i framtiden.

Det finns en massa andra siffror som inte heller går åt rätt håll och som ni tydligt inte vill ta något som helst ansvar för. Börsen går ned, segregationen ökar mycket kraftigt och så vidare. Om man gör anspråk på att ta ansvar för politiken i ett land kan man inte bara klänga olika konjunktursiffror i kjolarna och tro att man själv kan göra sig ansvarig för alla siffror som pekar åt rätt håll, medan alla siffror som pekar åt fel håll bara är sådant som händer – det är som vädret. I dag stod det stora rubriker på framsidan av någon av kvällstidningarna om hur Henke Larsson har tagit ansvar för att reda upp de olika konflikterna som pågår i landslaget. Men ni tar inget ansvar alls för att det faktiskt är ni som under de senaste tolv åren har fattat alla de beslut som gör att segregationen ökar, att skolresultaten går ned och att andelen av befolkningen som jobbar eller driver företag minskar. Det är siffror som går åt helt fel håll.

Det som jag tycker är så personligt kränkande för så många människor är att ni socialdemokrater står bakom en politik som innebär att de barn som behöver skolan allra mest sviks som allra mest. Det kommer inte att lösa sig med fler vaktmästare, Arne Kjörnsberg. Det kan jag garantera.

Anf. 10 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Jag är ledsen, Karin Pilsäter, att behöva säga att jag tycker att det är tråkigt när en person som jag har så väldigt stor respekt för som Karin Pilsäter vantolkar ett yttrande jag gjorde. Jag sade: Fler vuxna i skolan!

Och det är medvetet valt därför att det handlar inte bara om lärare utan också om vaktmästare. Sedan berättade jag med glädje om vad vaktmästaren i min skola betydde för atmosfären i den skolan när jag var barn. Så säger Karin Pilsäter: Det är inte fler vaktmästare som löser problemet.

Det var ett medvetet missförstånd, Karin Pilsäter. Det var en miss-tolkning, för att inte använda starkare ord. Jag tror på att det ska vara fler vuxna i skolan.

Det är inte sant att det bara går nedåt och nedåt. Mina barnbarn kan mycket mer än vad jag själv kunde när jag var 12, 13, 14 och 15 år. De kan mycket mer. De är mer vidsynta. De har mindre fördomar. De vet mer om världen. De läser mer. De kan mer. Det är inte så att det bara går nedåt, men vi har problem. Låt oss se problemen i ögonen och göra något åt det! Det är det vi försöker göra, och mitt svar på problemen i skolan var: Fler vuxna! Jag menar allvar med det. Vi har visat att vi menar allvar. Gunnar Sträng sade: Först ska vi ha in pengarna, sedan ska vi bestämma vad vi ska använda dem till.

Vi såg till att pengarna kom in. Sedan gav vi statsbidrag till kommunerna om de anställde fler vuxna i skolan. Det var bra.

Det där att hänga i kjolarna var lite föraktfullt. Jag har inte hängt någon i kjolarna mer än min mamma, men då var jag liten.

Anf. 11 MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Fru talman! Vi har nyss hört det riksdagsanförande med vilket Arne Kjörnsberg kröner en 21-årig riksdagskarriär. Jag finner det lite tragiskt, nästan lite tragikomiskt. Det var oerhört ålderdomligt, inte ett ord om framtiden, inte ett svar på de frågor jag ställde om vad en röst till Socialdemokraterna kommer att innebära.

I stället fick vi höra en 20 minuters lamentation över svunna tider. Det var kosackvalet 1928, Wigforss, det var Ådalen 1931 och det var ATP-omröstning, en ATP-omröstning som dessutom inte handlade om ATP-strid, som inte handlade om huruvida allmän pension skulle ges också till arbetare utan som handlade om hur det nya pensionsystemet skulle utformas. Hade utgången blivit annorlunda hade vi kanske besparat Aren Kjörnsberg tio års arbete i den så kallade Genomförandegruppen. Då hade kanske inte en pensionsreform varit nödvändig såsom det nu blev.

Arne Kjörnsberg avslöjar en väldigt märklig syn på de politiker som inte är socialdemokrater. Han försöker framställa politiker från andra partier som drivna av att öka motsättningarna i samhället, att gynna vissa grupper på folkflertalets bekostnad. Jag kan försäkra Arne Kjörnsberg att detta inte är drivkraften för politiker i några andra partier.

Den gemensamma finansieringen av våra välfärdstjänster är inte ifrågasatt, och i den meningen är inte den svenska modellen ifrågasatt. Men sanningen är att Socialstyrelsen i sin socialrapport har påvisat att de sociala klyftorna i vårt land har ökat under de senast tio åren med Göran Persson som statsminister. Det verkliga hotet mot den svenska modellen kommer om vi inte får tillbaka människor ut i arbete. Då klarar vi inte med en åldrande befolkning att långsiktigt finansiera den välfärd som vi alla vant oss att ta för given.

Om detta har Arne Kjörnsberg ingenting att säga i sin långdragna retrospektiva betraktelse. Jag tycker att det var synd att Arne Kjörnsberg inte kunde lämna ett värdigare testamente efter sig.

Anf. 12 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Jag överlåter till väljarna att sätta betyget på mig och mitt parti. Jag bryr mig inte så mycket om betyget från Mikael Odenberg. Mycket, mycket uppriktigt vill jag säga detta.

Mikael Odenberg säger att jag anklagar er för att gynna vissa grupper. Ni ska ju slopa förmögenhetsskatten. Är inte det att gynna vissa grupper? 10 % av hushållen betalar två tredjedelar av förmögenhetsskatten. Om ni slopar förmögenhetsskatten som ni lovat under nästa mandatperiod, är det inte att gynna vissa grupper?

Välfärdssamhället ska bestå, säger Mikael Odenberg. Men ni ska ju sänka skatterna med 250 miljarder, har din partiledare sagt. 250 miljarder är lika mycket som hela sjukvården och alla barnbidrag och studiebidrag. Var ska ni fixa fram de pengarna?

Snacka går ju, höll jag på att säga. Förlåt, fru talman, det var slarvigt uttryckt, men prata runt går. Men om ni ska sänka skatter med 250 miljarder och samtidigt påstår att välfärdssamhället består, förklara för mig hur man gör!

Anf. 13 MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Fru talman! Prata runt går, sade Arne Kjörnsberg. Det var ett mycket auktoritativt uttalande som presenterades.

Jag har inte klagat på att Arne Kjörnsberg anklagar mig och andra icke-socialdemokrater för att gynna vissa grupper. Det jag vänder mig mot är att Arne Kjörnsberg gjorde gällande att vår drivkraft var att vi ville söndra, att vi ville komma åt vissa grupper, att vi ville gynna andra. I min värld – det är möjligt att jag har en för positiv syn på min omgivning – drivs alla som arbetar med politik av en ambition att åstadkomma ett bättre samhälle för alla de medborgare som lever och verkar i det samhället.

Sedan har vi väldigt olika uppfattning om vilken konkret politik som leder till det målet. Men att ifrågasätta icke-socialdemokraters drivkrafter tycker jag inte är särdeles värdigt.

Man kan diskutera olika delfrågor, och man kan ha olika synpunkter på vad ett avskaffande av förmögenhetsskatten innebär. Jag har respekt för Arne Kjörnsberg om han hävdar att ett avskaffande av förmögenhetsskatten ökar klyftorna. Jag tycker dock att han har fel. Det är väl också ett skäl till att P.-O. Edin och andra framstående LO-ekonomer har ansett att det vore klokt för folkflertalet att avskaffa förmögenhetsskatten. Förmögenhetsskatten är i dag i huvudsak frivillig skatt där Socialdemokraterna har skattebefriat de allra rikaste människorna i vårt land för att kunna behålla beskattningen. Så avslutar Arne Kjörnsberg genom att läsa upp den pamflett som han har fått utsänd på stencil från partihögkvarteret vid Sveavägen om att Moderaterna ska sänka skatterna med 250 miljarder kronor. Detta är och förblir kvalificerat nonsens.

Om Arne Kjörnsberg i stället tar fram det betänkande som han har framfört sig, 2005/06:FiU20, kan han där läsa om de skattesänkningar som vi går till val på att föreslå. Det rör sig om i storleksordningen 50 miljarder kronor.

Anf. 14 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Om jag på något sätt har framställt mina kolleger som elaka eller ondsinta ber jag verkligen om ursäkt. Vad jag har sagt är att er politik leder till detta, och det tar jag mig friheten att göra. Er politik leder till ökade klyftor.

Låt mig ta ett exempel. Jag känner en kvinna, något över 50, hemma i Borås. Hon har varit sömmerska. Hon har nu fått en mycket svår sjukdom, kronisk. Hon är det vi tidigare kallade för förtidspensionär. Henne och tiotusentals andra tar ni in i siffrorna över dem som inte går till jobbet, dem som i realiteten är arbetslösa. Jag tycker att detta är ett förakt för dessa människor.

Jag angriper inte Mikael Odenberg, jag angriper er politik som leder till detta. Det är det jag tycker är alldeles förskräckligt. Det tillåter jag mig att säga i denna kammare. Den enda som kan hindra mig från att säga vad jag vill här i kammaren är fru talmannen. Talmannen kan säga:

Det där får du inte säga. Det är därför jag aldrig säger att någon ljuger, som en del ibland anklagar mig för. Det ska man inte säga. Men om jag vill säga att er politik leder till ökade klyftor, till att den här kvinnan, 53, som jag talade om nyss, får lägre pension, då säger jag det.

Det var inte en pamflett jag hade läst. Det var från tidningen Svenskar i Världen. Där står denna intervju, och jag har den i mitt arbetsrum.

Anf. 15 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Arne Kjörnsberg har i sitt anförande avslöjat sin attityd gentemot företagande. Han talar om tvivelaktiga F-skattsedlar och så vidare som förknippas med väldigt negativa saker. F-skattsedel och företagande är inte lösningen, utan det fanns ett antal andra saker.

Det jag reagerade mot, det jag kallar valfläsk, är det vi kan läsa om under rubriken Regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken på s. 13 och framåt.

När man kommer till de konkreta förslagen handlar det om ytterligare 250 anställningar i generationsväxling i staten, att kravet på finansieringsbidrag vid arbetspraktik avskaffas på försök, att ytterligare 11 000 platser inrättas i de arbetsmarknadspolitiska programmen och så vidare. De är era riktlinjer – nya Amsjobb. Det är inte hållbart. Det är en satsning på arbete och företagande som vi måste ena oss kring.

Jag läser i ett TT-telegram att enligt bemanningsföretaget Manpowers arbetskraftsbarometer planar jobbtillväxten nu ut, optimismen mattas av och är tillbaka på nivåer som uppmättes för ett år sedan. Det sjunker alltså. Arne Kjörnsberg har ett problem. Han har fel om han tror att de åtgärder som Socialdemokraterna föreslår, som de koncentrerar sig kring, ska leda till en långsiktig välfärdsutveckling.

Det som behövs är jobb och företagande. Arne Kjörnsberg tar upp och håller fast vid frågan om förmögenhetsskatten, att det är en klasskampsfråga. Det förhåller sig faktiskt precis tvärtom, nämligen att förmögenhetsskatten driver ut det riskkapital som skulle bli investeringar och nya jobb i Sverige. Det måste ni socialdemokrater komma till rätta med. Är det en fördelningspolitiskt bra metod att ha kvar förmögenhetsskatten när vi, i en globaliserad ekonomi, har fri rörlighet för kapital? Detta håller inte, Arne Kjörnsberg.

När det gäller de 250 miljarderna som vi möter i vart enda hörn tog Arne Kjörnsberg själv exemplet att vid 3,6 % tillväxt ger det 90 miljarder kronor. Om vi tar den skattekvot som vi har i Sverige skulle det ta ungefär fem år, fru talman, att komma ned till de nivåer som partiledare och andra talat om. Det handlar inte om att ta bort poliser och sjuksköterskor. Det handlar om att föra en tillväxtpolitik. Då blir det pengar över.

Anf. 16 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Jag tar det sista först. Ni ska ju sänka skatten till genomsnittlig Europeanivå, och den är 40 % av bruttonationalprodukten i de aktuella länderna. Om vi får tillväxt ändrar det inte på någonting. Ni ska ju fortfarande sänka till genomsnittlig Europeanivå. Försök att, åtminstone lite grann, hålla ordning på siffrorna.

Mats Odell säger att jag visar en föraktfull, eller vad det nu var, attityd mot företag och andra. Jag undrar om jag inte är en av dem som söker flest små företag. I min valkrets, södra Älvsborg, finns nämligen

många små företag. Också under min profession hade jag många kontakter i de kretsarna, och de sade alltid: Det är efterfrågan vi behöver, inte sänkta skatter eller försämrade LAS. Vi behöver folk som vill köpa de prylar som vi tillverkar. Se till att efterfrågan hålls uppe. Se helst till att den växer. Och vad behövs för det? Jo, en stabil ekonomisk utveckling. Det är vad som behövs för att det ska skapas optimism, för att det ska uppstå efterfrågan, för att företagen ska kunna växa. Det är det viktigaste.

Jag vill fråga, beträffande de 11 000 nya arbetsmarknadsåtgärderna, om det inte är bra att vi nu vrider om det mot mer kvalificerad utbildning för att därigenom tillfredsställa de branscher som säger att de börjar skönja en arbetskraftsbrist. Det är väl jättebra om man kan tillfredsställa de önskemålen.

Anf. 17 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är ganska allvarligt när finansutskottets ordförande inte tycks ha ett hum om hur en dynamisk ekonomisk process fungerar. Om man har tillväxt i ett samhälle och får ökade skatteinkomster på samma skattesatser så kan man ju använda dem. Nu gav Arne Kjörnsberg ett exempel där man tog 100 % av tillväxten och omvandlade den till offentlig konsumtion. Det tycker jag är fel, men man kan ju ta 50 % och sänka de mest skadliga skattesatserna, de som hindrar arbete och företagande. Då kommer man så småningom ned ifall man har en bra tillväxt. Du behöver inte avskeda en enda sjuksköterska. I stället kan du nyanställa människor. Det är det ni måste försöka få in i era huvuden.

Kör inte idiotkampanjen om att vi ska skära bort en mängd sjuksköterskor och poliser. Det är fel. Vi har inga sådana förslag och kommer aldrig att ha det. Sluta med de dyrbara, lögnaktiga annonskampanjerna! Jag säger inte att Arne Kjörnsberg är lögnaktig, men kampanjerna är det.

Småföretag – ja. Arne Kjörnsberg besökte dem väl i egenskap av fackordförande eller fackombudsman, och det var säkert nyttigt. Men nog är det så, när vi nu talar om kosackval, att Arne Kjörnsberg endast kan bilda regering med stöd av Lars Ohly. Han är visserligen inte längre kommunist, men han har nyligen kommit ut med ett ekonomisk-politiskt program som handlar om sex timmars arbetsdag med bibehållen lön.

Åk runt till företagen i Boråstrakten och hör med dem hur de ser på det. Arne Kjörnsberg kommer i så fall att få beskedet att det kan bli ett kosackval om Vänsterpartiet kräver att få fullfölja detta. Det ska finansieras genom högre skatter, men det ska inte bli mindre pengar i plånboken. Man ska använda statliga medel för att förstatliga bolag – järnvägstrafik, energi, vattenförsörjning och så vidare. Jag håller med den kloke Johan Lönnroth som säger att det är som när en struts stoppar huvudet i sanden.

Problemet är att Lars Ohly, som är närvarande i kammaren, kräver att få sitta med i regeringen, fru talman. Det vore bra om Arne Kjörnsberg redde ut dessa frågor.

Anf. 18 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Jag undrar om inte min värderade kollega Mats Odell nu gick över gränsen. Han anklagade mig för att bedriva en idiotkampanj. Jag blir faktiskt djupt upprörd. Jag blir upprörd över ett sådant sätt att

uppträda mot en kollega, men jag kan inte ingripa mot det. Jag kan bara säga vad jag tycker.

Jag har inte varit fackordförande, Mats Odell, men jag har sysslat med det man på den tiden kallade databehandling. Åk till det kända företaget Ludvig Svenssons Gardinfabrik i Kinna och fråga den tidigare verkställande direktören Ivan Ludvigsson i vilken funktion han känner mig. Han känner mig nämligen som den som fixade deras databearbetning av varulagret. Det var i den funktionen jag under tio år träffade en lång rad småföretagare i södra Älvsborg. Senare har jag träffat dem som företrädare för Socialdemokraterna.

Låt mig sedan gå över till den debatt, fru talman, som Mats Odell tydligen ville ha med Lars Ohly. Såvitt jag kunnat se av talarlistan är Lars Ohly inte anmäld till debatten, men han kan naturligtvis begära ordet om han vill. Den debatten får Mats Odell ta med företrädare för Vänsterpartiet. Socialdemokraterna söker mandat för en socialdemokratisk regering. Slut. Det är vårt budskap.

Det vi ber om väljarnas förtroende för är dels det som vi talat om i dag, dels det som vår partistyreelse kommer att fastställa i vårt valmanifest den 18 augusti. Det kommer då att stå fullständigt klart för alla väljare i Sverige vad Socialdemokraterna söker mandat för. Var lugn! Nej, förresten, var i stället orolig, Mats Odell. Jag ska jobba i valrörelsen, och vi ska anta ett valmanifest den 18 augusti.

Anf. 19 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Arne Kjörnsberg sade i sitt anförande att Socialdemokraterna kämpat med arbetslösheten och att de inte är nöjda. Det är väl bra att de inte är nöjda när situationen ser ut som den gör. Sedan undrade han hur jag kunde få ihop över 100 000 arbetslösa ungdomar. Jag tror att han sade att det övergick hans förstånd.

Arne sade också att han är bra på att läsa statistik. Gå då in på Eurostats hemsida och titta, för där finns statistik över den internationellt gängse arbetslösheten, den som både Eurostat och ILO rekommenderar. Där inkluderas de latent arbetssökande, till exempel studenter som söker jobb samtidigt som de studerar. De skulle alltså hellre vilja jobba.

Vidare säger Arne att ungdomsarbetslösheten är illa nog och att man inte ska förstora problemet. Det är väl bra att man ser att det är illa ställt med ungdomsarbetslösheten. Det handlar inte om att förstora problemet utan om att se det. Det handlar om att se att fler än 150 000 unga är arbetslösa enligt den internationellt gängse statistiken. 150 000 – ja. Kolla statistiken på hemsidan!

Min fråga till Arne Kjörnsberg är om det är därför ni inte ser något problem när ni höjer trösklarna för unga att komma in på arbetsmarknaden genom att försvåra för visstidsanställningar och säsongsanställningar. Det är nämligen där man som ung många gånger får den första kontakten med arbetsmarknaden. Ni höjer ju trösklarna, vilket riskerar att förvärra den redan svåra situationen.

Anf. 20 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Enligt den statistik som vi använder i Sverige, och som är allmänt vedertagen, var det förra veckan bland ungdomar 29 000 öppet arbetslösa och 26 000 i åtgärder. Det blir om jag räknar rätt i huvudet

57 000. Nu sade Roger Tiefensee att det är 150 000. I nästa replik säger han nog 200 000, fru talman. Han började med 100 000 i sitt huvudanförande, om jag kommer ihåg rätt.

Antalet långtidsarbetslösa ungdomar är 1 500. Jag kan se 1 500 ungdomar framför mig. Det är ett jätteproblem. Låt oss hjälpas åt med det. När ni satt och hade ansvaret, Roger Tiefensee, vet Roger Tiefensee hur många långtidsarbetslösa ungdomar det var i augusti 1994? Jag kan tala om det. Det var 30 000. Nu är 1 500. Kom inte och försök slå mig på fingrarna i de här frågorna. Vi har visat resultat.

Ni bara öste på. Det skulle bli värre, värre och värre. Jag hör till dem, precis som Carin Lundberg sade i sitt inledningsanförande, som fick reda upp efter er. Inte för min skull men för svenska folkets skull hoppas jag att det inte ska hända en gång till. Det var inte Socialdemokraterna som ordnade det. Det var svenska folket med oss i ledningen.

Sedan ska jag bara säga en sak till. För ungefär en månad sedan träffade jag en delegation från Frankrike där jag var i min funktion som finansutskottets ordförande och därför att jag arbetade med pensionsfrågor. Det var därför de var här. Det var så angelägna att tala om för mig att det som ni nu föreslår, att man ska kunna sparka ungdomar precis hur som helst, var som helst och av vilket skäl som helst, blir en förlust. Delegationsledaren var ett regeringsråd. Hon sade till mig tre gånger: Inte ens arbetsgivarna i Frankrike ville ha det. Så var det med det.

Anf. 21 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Vi kan titta i protokollet sedan. I mitt anförande sade jag redan då att enligt den internationellt gängse statistiken är det över 150 000 ungdomar, 150 700, som är öppet arbetslösa. Det är inte så att arbetslösheten ökar med en kvarts mellanrum med 50 000. Så illa är det inte.

Det handlar inte om att man försöker förstora problemet. Det handlar om att Arne kan gå in på hemsidan och titta. Sedan talar Arne om förra veckans allmän vedertagna siffror. Den officiella statistiken är SCB:s statistik. För maj kommer den först den 25 juni. Det är den statistiken som är den officiellt vedertagna.

Arne Kjörnsberg säger att det är 1 500 långtidsarbetslösa ungdomar. Hur hanterar man långtidsarbetslösa ungdomar på arbetsförmedlingen? Man har ett väldigt tydligt mål att få ned långtidsarbetslösheten för ungdomar.

Har man varit arbetslös 98 dagar kan man genom bara en dags kurs komma ned på noll dagar igen. Då är man inte långtidsarbetslös. Det vi kunde se i den statistik som kom här nu senast var att långtidsarbetslösheten bland ungdomar minskar, men korttidsarbetslösheten ökar.

Jag har kamrater som jobbar i arbetsförmedlingen som vet hur det går till. Riksrevisionen pekar också på det. Eftersom det finns kvantitativa mål blir målet det viktiga, inte att ge ungdomen en relevant åtgärd. Det blir korta åtgärder. Riksrevisionen har pekat på det, blunda inte för det.

Anf. 22 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Fru talman! Anklaga gärna mig för det som blir fel. Jag kan försvara mig. Jag än så länge taler rätt i denna riksdag. Men anklaga inte oförvitliga tjänstemän i Arbetsmarknadsverket för att de försöker bluffa. Jag tycker

faktiskt att det inte är särskilt snyggt att i en offentlig debatt i Sveriges riksdag anklaga tjänstemän med tjänstemannaansvar för att de försöker bluffa och är propagandamaskinister.

Jag har inga barn ihop med dem. Men jag tycker att hederligheten kräver att man inte använder den typen av argumentation. Problemet är allvarligt nog. Låt oss hjälpas åt. Så inte split. Låt oss minska klyftorna i stället för att öka dem. Låt oss ställa upp för varandra. Låt oss bry oss. Låt oss ta personligt ansvar. Det är vägen framåt för att Sverige ska bli ett ännu bättre land att leva och verka i.

Fru talman! Det kommer vi socialdemokrater att be om väljarnas förtroende för i höstens val. Jag tror att det var Mats Odell som sade det. Det blir väljarna som den 17 september avgör hur regeringen vi ska ha ska se ut. Jag avvaktar med stort lugn väljarnas besked som kommer den 17 september. Jag kommer att arbeta för en socialdemokratisk valseger i det valet.

Anf. 23 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! Aldrig har den ekonomiska debatten i riksdagen varit så tydligt som just nu. Mot tre partier som i åtta år visat att de kan samarbeta står fyra partier som för första gången enats om en gemensam motion. Det som förenar är att bägge blocken säger att de säger arbete i första rummet.

De två alternativen vill gå två helt skilda vägar. För vänstern är minskade klyftor både ett medel och ett mål. Vi till vänster menar att minskade klyftor och trygghet i all förändring är det säkraste sättet att få med så många som möjligt i det nya arbetslivet.

Till höger säger man att den säkraste vägen till fler i arbete går genom ökade skillnader mellan dem som har arbete och de som vill ha arbete. Alliansen laserar i praktiken ett nytt begrepp: blå skatteväxling. Sänkt skatt för dem som jobbar finansieras med besparingar som främst tas ut på sjuka, arbetslösa och förtidspensionärer. Det är blå skatteväxling.

I Moderaternas Sverige skär man ned på a-kassa, anställningsstöd och arbetsmarknadspolitik. Jag har räknat på det. Ungefär 97 000 platser försvinner totalt sett. Det skulle kunna öka den öppna arbetslösheten med två procentenheter. I alliansens Sverige byts omedelbara försämringar i a-kassan och neddragningar i arbetsmarknadspolitik, som med nödvändighet ger ökad arbetslöshet, mot sänkt skatt och förhoppningar om fler jobb längre fram.

Fru talman! Filosofin bakom detta är naturligtvis inte ondskefull. Den är tvärtom väldigt enkelt. Det är bättre att dela orättvist på en tårta än rättvist på en bakelse. Det är det ju, om man tycker om bakverk. Men alliansen har inte säkert recept för tillväxt. De har bara ett säkert recept för ökade klyftor.

Vi ser de dåliga sakerna, besparingarna, men vi kan inte i nuet se de goda sakerna. Det är liksom pokerhand som man kan se på tv. Man ser två kort. De är dåliga. Så hoppas man att de tre korten som ska komma säkert blir bra. Så är man kanske *all in* på det. Det är väldigt oklokt. Det är hasard att göra det. Det är mycket oklokt, framför allt i valet.

Det som är ett mål för oss i vänstern, att minska klyftorna, är själva problemet för dem till höger. Kan skillnaden bli tydligare, fru talman?

Kan det bli enklare att välja sida? Den svenska ekonomin växer så det knakar, och jobben ökar.

Ute i Europa talar man nu om fyra europeiska modeller. Två av dem är den latinska och den fransk-tyska. De misslyckas med effektiviteten och tillväxten. Två av modellerna lyckas ge bra tillväxt och effektivitet. Det är Englands och vår modell. Men bara en modell, den svensk-nordiska modellen, lyckas kombinera hög trygghet för den enskilde med bra tillväxt och effektivitet. Ändå vill fyra partier byta modell. Varför?

Fru talman! Trygghetssystem kan naturligtvis missbrukas. Skatt utan kontroll är kollekt. Därför har arbetarrörelsen alltid sagt: ”Kräv din rätt. Gör din plikt.” Men att kräva sjukintyg av alla från första dagen är att belasta vården med en överkontroll som skulle dra resurser från verkliga vårdbehov.

Fru talman! Det finns förslag hos alliansen som jag tror kan diskuteras mera efter valet med en allians i fortsatt opposition. Dit hör till exempel tanken på minskade skatteförtjänster. Det må sedan gälla kommunal hemtjänst, sjukvård eller privata tjänster. Innan skattereformen och EU hade Sverige också lägre skatt på många tjänstejobb. Men att finansiera detta med sämre trygghet för de sjuka är orimligt. Tanken på ett särskilt avdrag för löntagare med låga löner är förenlig med ekonomisk teori om arbete och fördelningsambitioner, men det är ett dyrt förslag. Det blir alldeles fel när a-kassan samtidigt ska försämrats. Det är tokigt.

Visst kan jobben gynnas av sänkta skatter. Därför har också Vänstern varit med om att sänka flera skatter för företag, till och med slopat arvs-skatten, sänkt arbetsgivaravgifterna för kommuner, infört anställningsstöd och sänkt avgifterna för alla soloföretag som anställer. Men alliansen ser sänkt skatt som en patentmedicin som hjälper mot allt. Det är bara att öka dosen. Jag har till och med i dag i debatten hört att skatt skulle vara en typ av straff. Det är den inte. Den är betalning för tjänster.

Det är inte varje enskilt förslag som gör att alliansens alternativ är sämre – även om vi på vår sida tycker att det finns gott om dåliga förslag – utan det är helheten, bristerna i fördelningspolitiken, jämställdheten, det svaga miljöperspektivet eller avsaknaden av det och den gamla och envisa tron att sänkt skatt är en lösning på allt – också de globala utmaningarna. Ni känner till patentmedicinen på marknaden som skulle hjälpa mot allt från gikt till kræfta. Det är en ålderdomlig tro.

Då säger Reinfeldt att det är en ny allians med nya moderater. Vad är det nya med Moderaterna? Det är kanske nytt att Moderaterna inte längre i ord målar ut den aktiva arbetsmarknadspolitiken och facket som hinder för tillväxten. Men likafullt är det just det som alliansen i praktiken riktar in sina besparingar på. Nytt är möjligen att kommunerna inte längre ska drabbas av besparingar från högern. Det är bra. Den svenska modellen med starka kommuner och hundratals lokala varianter som kan tävla mot varandra om den bästa lösningen är en unik modell som kan förena dynamik med solidaritet och välfärd.

Men kommunerna kommer att behöva mer än vad bägge blocken lovar i den här debatten med de här förslagen. Lönerna måste upp i skolor och förskolor, i äldreomsorg och i sjukvård. Redan dagens behov och fler äldre i framtiden gör att det behövs mer personal. Det är därför man inte kan säga att skatterna ska sänkas med hjälp av tillväxten till Europeanivå. Det är bara att vända sig till Sveriges Kommuner och Landsting och läsa

vad man skriver om att åldersförändringar gör att man kommer att behöva höja skatterna för att bevara nuvarande kvalitet – även med beräkning tillväxt. Finansutskottet har lyssnat på företrädare från Sveriges Kommuner och Landsting. De ljuger inte om detta. De har gjort ordentliga beräkningar på detta. Tillväxt är ingen väg för sänkt skatt om vi ska bevara den kommunala välfärden.

Industrin har på många håll slutit avtal om kortare arbetstider. Rättvisan kräver att det ska finnas utrymme för kortare arbetstider också i ofentlig sektor. Allt det kommer att kosta. Med fler i arbete i både små och stora företag ökar kommunernas skatteinkomster, men det kommer inte att räcka. Det behövs också mer pengar från staten. Då har inte Sverige råd att sänka det samlade skatteuttaget till Europanivå, som Moderaterna vill.

Moderaterna står fast. Det är Reinfeldt och Lundgren. Det är samma idé. Skatterna ska ned till Europanivå. Hotet mot kommunerna kvarstår på grund av alliansens krav på stora, allmänna skattesänkningar.

Fru talman! Det finns skäl för många att vara kritiska till mycket i Sverige. Det är bristande jämställdhet, segregering, regionala obalanser. Men detta är problem som vi inte löser genom att försämra sjukpenning och a-kassa, genom att bit för bit byta samhällsmodell. Den svenska modellen prövades hårt under 90-talskrisen, men den höll. Många ekonomer och borgerliga i opposition sade att krisen krävde sänkt skatt, ny sorts välfärdspolitik och raserad arbetsrätt. Vänstern sade nej till det systemskiftet, men vi tog också vårt ansvar och ställde upp tillsammans med s på ett saneringsprogram. Vi sparade, men vi höjde också skatterna med lika mycket. Sverige klarade 90-talskrisen med det receptet. Nu med ett överskott på 2 % av bnp har Sverige råd att höja taken i både sjuk- och föräldraförsäkring.

Varför ska vi, när ekonomin går på toppfart, återigen gå tillbaka och diskutera de nödlösningar som borgerligheten föreslog för tio år sedan, när underskotten efter Bildteran låg på 11–12 % av bnp? Tvärtom ska vi vässa den svenska modellen så att vi fullt ut kan dra nytta av den nya globala ekonomin, tävla med hög produktivitet, forskning och miljötänkande, jämställdhet och välfärdslösningar. Då hjälper vi inte bara oss själva utan också alla andra länder som kommer att behöva detta när deras ekonomier växer.

Fru talman! Vägen till uthållig tillväxt går genom att utveckla Sveriges starka sidor. Samarbete mellan politik, löntagare, forskning och företag har varit en sådan stark sida. En politik för trygghet och mot växande klyftor är en annan stark sida när det gäller att snabbt kunna ställa om produktionen. Det kallas den produktiva rättvisan. Det är oklokt att bryta den traditionen. Nu kan vi utveckla vår modell i ett efterkrisprogram. Branschavtalen mellan staten, facken och företagen visar en väg framåt, precis som satsningen på samarbete mellan forskning och småföretag. Vi ska fortsätta att styra de statliga företagen i miljösatser, och vi borde börja använda allt det kapital som löntagarna har avstått till kollektiva fonder, till exempel sjunde AP-fonden. På alla bolagsstämmor ska krav ställas på mindre till utdelningar och bonusar men mer till produktiva investeringar.

Fru talman! Den globala ekonomin rymmer mer av möjligheter än hot, men det finns också hot från globala företag och allt snabbare finansdrömmar. Därför gäller det för oss till vänster att vi förmår ta till oss precis det som Marx sade en gång: Arbetare i alla länder, förena er! Men i dag måste vi lägga till: miljövänner, feminister och konsumenter i alla länder måste förena sig! Det handlar om solidaritet både inom och utom våra gränser. Det är det valet i höst handlar om.

Fru talman! Det här var det jag hade tänkt säga och som fanns med i mitt skrivna anförande. Talartiden är slut, men eftersom det är min sista debattdag och jag ska sluta ska jag rikta ett tack och säga några avslutande ord.

Jag lämnar riksdagen men naturligtvis inte politiken. Det gör man inte. Men jag ska ge några bakåtblickar. När jag kom till riksdagen var vpk det röda alternativet. Det var ett parti som vågade ta fram visioner och långsiktiga mål i riksdagsdebatten. Det var en grupp som var tränad av decennier av opposition och med ledamöter som gärna såg talarstolen som en röd tribun för alla som hade lite men som kämpade för sin rätt mot dem som hade mycket. Mot den traditionen har motståndarna sagt: ”Det låter bra, men era visioner fungerar inte. De kostar för mycket, går inte, kan inte ta ansvar. Med er i leken blir det bara en röd röra.”

Den bilden har jag och många i mitt parti försökt att förändra, inte genom att ta bort visionerna men genom att visa att vi har fullt beräkningsbara och genomförbara förslag. Jag menar att vi har klarat den uppgiften. Vi har sedan tidigt 90-tal och i oppositionsrollen visat att vi har haft alternativ som kan fungera och att det går att förena både visioner och praktisk handling.

Under de senaste åtta åren har vi varit med och bildat majoritet för alla budgetförslag som har antagits i riksdagen. Vänstern har visat att vi både vill, kan och törs.

Fru talman! Jag hoppas att Vänsterpartiet kommer att fullfölja den linjen efter höstens val och att vi till hösten kan se en samarbetsregering till vänster, en röd-grön regering, en regering som är både radikal och realistisk, en regering som vågar ta strid men som ser samarbete som den bästa vägen till ett samhälle i bättre balans och med minskade klyftor.

Fru talman! Eftersom det här är min sista debattdag vill jag också passa på att tacka all personal i huset för en otroligt fin service. Ni gör det lätt att vara folkvald. Naturligtvis tackar jag mina med- och motdebattörer för er kritik och era argument. Det är just debatten som gör att vi förmår se både styrkan och svagheterna i våra tankar och förslag. Det hjälper oss alla att bygga ett bättre samhälle och ett bättre Sverige.

Fru talman! På väggen till ledamotshuset står det en devis. Jag tror att den fritt översatt betyder: Var enig när det är nödvändigt. När du är tveksam öppna för frihet, men var alltid varsam.

Jag tror att det är ord som vi alla kan ha nytta av, både här i huset och utanför. Den devisen är den bästa sammanfattningen av det bästa i demokratin och riksdagen.

I detta anförande instämde Siv Holma, Kjell-Erik Karlsson, Lars Ohly och Rolf Olsson (alla v).

Anf. 24 MATS ODELL (kd) replik:

Herr talman! Det var en, som vanligt, klok och påläst Lars Bäckström som talade. Jag vill också tacka dig, Lars, för ett mycket gott samarbete i finansutskottet under många år.

Lars Bäckström är en klok person, dock med en inte alltid så klok politik. Lars Bäckströms klokskap visar sig bland annat i att han, såvitt jag kunde bedöma, inte med ord försökte lyfta fram Vänsterpartiets nya ekonomiska program. Det var ett gott drag.

Han säger att Vänsterpartiets ambition är att minska klyftorna. Ja, det är en god ambition, men när vi nu läser Rädda Barnens nya rapport visar det sig att de allra fattigaste barnen i Sverige har blivit ytterligare 3 % fattigare sedan förra valet 2002. Vad säger Lars Bäckström om det?

Sedan säger han att alliansen inte har någon politik för tillväxt. Den frågan kan man naturligtvis alltid diskutera, men låt oss då diskutera något som Lars Bäckström har avstått från hittills, Vänsterpartiets program. Hur mycket tillväxt får man genom att ha sex timmars arbetsdag med bibehållen lön? Hur många fler jobb blir det om vi nu ska gå ut och förstatliga och återreglera marknader som genom sin avreglering har bidragit till den höga produktivitetstillväxten och till den höga ekonomiska tillväxt som vi ändå kan se i dagens nominella bnp-ökning?

Jag tror att Lars Bäckström har lite problem här. Men han slipper dem nu när han lämnar riksdagen.

Avslutningsvis, herr talman, manade Lars Bäckström inte proletärer men olika grupper – feminister, vänsterpartister och andra – att förena sig. Det är en väldigt bra maning, inte minst inåt i hans eget parti. I till exempel hans hemkommun Uddevalla vore det väl lämpligt att man för-enade sig. Det var en god avslutning.

Jag önskar honom all framgång som civil efter detta och ett arbete med att ena inte minst vänstern i Uddevalla.

Anf. 25 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Det var så många frågor att det inte går att svara på alla på den tid som finns.

Jag ska först välja en av de viktigare samhällsdebattsmässigt, och det är antalet fattiga barn. Om vi ser på statistiken ser vi dock att det totala antalet fattiga barn minskar, och det är bra. Att sedan de allra fattigaste har blivit fattigare tror jag personligen beror på att det finns nyanlända som inte har några ekonomiska medel. Vi har drivit en generös flyktingpolitik, i enlighet med våra konventioner, och det gör att gruppen med de allra fattigaste ökar när det är fler nyanlända. Jag tror att förklaringen ligger där.

Jag fick många frågor, och det är rimligt att man som motdebattör kan ställa frågor till någon. Men lägg märke till min huvudpoäng, som man borde bemöta i replikerna: Alliansen har bara ett recept för tillväxt – sänkt skatt. Det var just det som jag kritiserade.

Vi på vår sida, såväl Vänsterpartiet som regeringen och Miljöpartiet, har en rad gemensamma förslag för tillväxt. Jag tror att ett av de viktigaste förslagen för tillväxt som vi har är branschavtalen, som nu sluts undan för undan. Det är en gammal god svensk tradition.

Min namne Bäckström i Svenskt Näringsliv sade: 500 000 nya jobb om jag får sänkt skatt! Men förbunden, de praktiska arbetsgivarna, sluter avtal med stat och fackföreningar om gemensamma forskningssatsningar. Det är bland annat så vi har skapat garantier. Varför ligger amerikanska Volvo och Saab i Sverige? Jo, tack vare det goda företagsklimat som vi har i landet. Och det utvecklar vi nu med branschsamtal med fordonsindustrin – den bästa tillväxten i Europa även på fordonssidan.

Det är mitt recept för tillväxt. Såvitt jag förstår står mitt parti helt bakom den linjen. Mitt parti tog i måndags fram ett ställningstagande om bättre riskkapital för mindre företag. Sedan finns det också långsiktiga visioner, och det är en rimlig vision att man arbetar för en kortare arbetstid. Naturligtvis ger inte den i sig mer tillväxt. Det är i så fall ett sätt att fördela en ökad tillväxt så att det kommer alla till del.

Anf. 26 MATS ODELL (kd) replik:

Herr talman! Lars Bäckström säger att alliansens enda recept är sänkt skatt. Det är inte rätt, utan vi har en mängd olika förslag på alla möjliga olika områden som sammantaget ska medverka till att fler människor kommer i arbete.

Men okej – låt oss titta på vad det är för skattesänkningar. Det är ca 50 miljarder som är fullt ut finansierade.

Det handlar om en sänkning av inkomstskatten för låg- och medelinkomsttagare. Jag tror att Lars Bäckströms traditionella väljare kommer att känna sig attraherade av alliansens politik, som visar att exempelvis en undersköterska kommer att få ca 1 000 kr mer kvar efter skatt. Det är väl en skattesänkning som är intressant även för Lars Bäckström?

En skattesänkning handlar om att de som har varit långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna kan erbjudas att på en arbetsplats komma in i en anställning och arbetsgivaren slipper betala arbetsgivaravgift under lika lång tid som man har varit borta från arbetsmarknaden. Det är ingen arbetsmarknadsåtgärd, utan det är en rättighet, som skapar en ökad attraktivitet för en arbetslös eller en långtidssjukskriven på arbetsmarknaden. Det är väl en skattesänkning som borde tilltala Lars Bäckström?

Jag tycker att detta att bunta ihop alla skattesänkningar och säga att allt är fel, att höga skatter är rätt och lägre skatter är fel, är något som Lars Bäckström har att fundera på.

När det gäller de saker som Lars Bäckström lite lätt gled över, nämligen Vänsterpartiets ekonomiska program, handlar det om att de ska finansieras med högre skatter. Det ska förstatligas – varifrån ska de pengarna tas? Är det ökad upplåning, eller är det ökad beskattning av medborgarna som ska göra att vi köper in företag i statens portfölj av bolag? Det är vidare sex timmars arbetsdag med bibehållen lön och rätt till heltid. Hur påverkar det de mindre företagens vilja att anställa om Vänsterpartiet skulle få igenom de här förslagen? Det borde Lars Bäckström fundera på.

Anf. 27 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Odell frågade mig vad jag tycker om de här redovisade skattesänkningarna. Det sade jag redan i mitt inledningsanförande: Rent teoretiskt kan några av dem vara ganska vettiga. Jag sade ju det. Jag försökte föra en riktig dialog, men då frågar han vad jag tycker om skat-

tesänkningarna. Jag sade det i mitt huvudanförande. Det är sättet att finansiera dem på som jag inte gillar.

Vi kan ta det på arbetsmarknadspolitiken. Ni vill ta bort 20 000 programplatser. Ni säger nej till en utökning med 11 000. Ni vill slopa friåret, och det är 12 000. 43 000 sådana sysselsättningar ska bort. Sedan vill ni slopa anställningsstöd och avskaffa plusjobb. Det är totalt 97 000 jobb som ska försvinna, och det med en gång!

Ni säger att undersköterskan får 1 000 kr i sänkt skatt. Men det ger inte 97 000 fler människor anställning. Ni tror att det ska ske någon gång i framtiden – det är er förhoppning.

Då säger jag: Vi har inte råd att spela hasard. Jag tror att det var någon inom alliansen, möjligtvis Odell, som sade ”läsa in folk i arbetsmarknadspolitik”. Men det är precis tvärtom. Arbetsmarknadspolitik är vägen tillbaka till arbete. Tar man bort de 97 000 låser man in dem i öppen långtidsarbetslöshet, och det är det som är det stora problemet.

När man går steg för steg mot sextimmarsdagen – det kommer att ta mycket lång tid, enligt min bedömning – och om man gör det lagstiftningsvägen, måste man i så fall naturligtvis understödja det med skattesänkningar för de mindre företagen för att de ska ha råd med det. Men det är i så fall ett sätt att ta ut en ökad tillväxt.

Anf. 28 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Lars Bäckström sade att man har visat att man kan komma överens i det röda laget. Ja, man har ju kommit överens om att lägga fram en del propositioner, även om man inte alltid kommer hela vägen fram. Men frågan är vad det finns för innehåll i dem.

Det vi i dag ska rösta om är visserligen en ganska tjock proposition – betänkandet är inte fullt så tjockt – men det sakliga innehållet för framtiden är desto tunnare.

Vi hörde alldeles nyss Arne Kjörnsberg säga att Socialdemokraterna för sin del söker mandat för en ren s-regering. Nu hörde jag att du sade att ni för framtiden ställer upp med ett alternativ som innebär att Vänstern ska vara i regeringen.

Jag vet att Lars Bäckström personligen inte kandiderar till riksdagen – han kanske kandiderar till regeringen. Man kunde notera att Lars Ohly satt här tidigare. Pär Nuder är visserligen inte här, men det kanske är Lars Ohly numera som är den framtida finansministerkandidaten. Vad vet jag?

Min grundläggande fråga är: Vad säger Vänsterpartiet om vilket lag det är som ställer upp för att söka regeringsmakten, och när kommer ni att komma med besked om vad ni vill fylla det laget med för innehåll?

Socialdemokraterna sade att de för sin del ska komma med besked den 18 augusti om vad sossarna – ursäkta mig, jag har förstått att man inte får säga sossarna – alltså Socialdemokraterna vill göra. Ni i Vänsterpartiet har redan sagt vad ni vill göra. Men när kommer ni med ett gemensamt besked om vad ni gemensamt vill göra och vilka som ska få vara med i det laget, för att återknyta till fotbolls-VM och dagens Expressenlöpsedlar? Finns det någon Henke Larsson i det röda laget?

Anf. 29 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag är inte så bra på fotboll, så jag håller mig till politiken där jag är lite bättre.

Vänsterpartiet vill verka för sin politik på samma sätt som vi har gjort under de åtta år som har gått. Vad vi framför allt har drivit på om – jag har suttit med i alla dessa förhandlingar – är att få ökade resurser till kommunsektorn, så att den ska kunna anställa fler och höja lönerna, framför allt i de många kvinnodominerade yrkena, för förskollärare och inom vården. Det är viktigt. Det är också viktigt att driva på miljöpolitiken, klimatinvesteringarna, den ekologiska omställningen och också se till att vi får fler växande mindre företag. Vi presenterade en rapport i måndags.

Det är också oerhört viktigt, vilket jag personligen har lagt ned mycket stor energi på, att se till att vi också har ett aktivt samarbete mellan de stora exportföretagen, som Ericsson, ABB, Volvo och Saab som är verk-samma i Sverige, och göra gemensamma satsningar mellan fackförening-ar, stat och dessa företag. Det är en politik som vi har fört i min hemreg-ion, det paket som vi gjorde för Saab och bildindustrin. Det var ett pro-gram för fordonsindustrin i Västsverige. Det handlar om sådana sats-ningar.

Sedan måste man också föra en diskussion om makt- och ägandefrå-gor, precis som jag har gjort här. Vi hade ju en utfrågning i finansutskot-tet med AP-fonderna. Vi såg att AP-fonderna kunde agera mot företag i Mexiko som missbrukar den kvinnliga arbetskraften. Man avskedar kvinnorna om de blir gravida. Vi såg att Sjunde AP-fonden ställde krav på ökad jämställdhet i japanska banker. Det är också en debatt för det nya globala samhället.

I den här riktningen vill Vänsterpartiet gå. Och hur långt vi kommer att kunna gå och hur snabbt beror på valresultatet.

Anf. 30 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Lars Bäckström och jag har kamperat ihop under ganska lång tid här i riksdagen. Vi träffades ju i skatteutskottet när vi båda var nyvalda. Därför vill jag osökt bara nämna att vad Vänsterpartiet har upp-nått under de senaste åren i detta samarbete är att skatterna har sänkts med 100 miljarder kronor. Ni anklagar genom olika felaktiga citat och så vidare oss nu för att vilja sänka skatterna med 250 miljarder. Men det som ni själva har varit med och genomfört under de senaste åren är med motsvarande sätt att räkna en skattesänkning på 100 miljarder kronor, samtidigt som resurserna till kommunerna när det gäller statsbidrag knappt har varit inflationsskyddade. Vi vet att löneskillnaderna mellan kvinnor och män, de orättvisa kvinnolönerna, inte på något sätt har mins-kat, utan löneskillnaderna är precis lika stora nu som de var när ni inled-de samarbetet.

Andelen människor som faktiskt driver företag i landet har minskat. Andelen människor som faktiskt har ett jobb har faktiskt minskat under det senaste året.

När det gäller det som ni säger att ni kämpar för så kan man på punkt efter punkt visa att det i själva verket på de flesta viktiga områden an-tingen inte hänt någonting eller att utvecklingen har gått i rakt motsatt riktning.

Därför kvarstår min fråga: Vilket lag är det som ställer upp, och när kommer de gemensamma beskeden om politikens innehåll?

Anf. 31 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Om man gör ett sådant schema över oenigheten inom de borgerliga partierna, den blå alliansen – fyra nyanser av blått – finns det jättemånga skillnader där. Någon ska minska u-hjälpen. Någon ska öka den. Någon ska förbättra för pensionärerna. Någon ska inte göra det. Någon ska sänka taket i sjukförsäkringen, och Folkpartiet ska höja det. Det är alltså inte så väldigt tydligt med era gemensamma besked.

Det är likadant på bägge sidor. Det finns skillnader i de bägge blocken.

När det gäller skatterna genomförde vi tillsammans med Socialdemokraterna hösten 1994 Sveriges största enskilda skattehöjning. Jag tror att det var en skattehöjning på 50–60 miljarder under ett enda år då vi sanerade finanserna efter den borgerliga eran. Om man sedan räknar i krångliga tekniska termer kan man nog i nominella pengar få ihop 100 miljarder. Men det är utlagt under många år. Det blir väldigt konstigt.

Jag tog för givet att ni räknade med att det verkligen skulle vara fråga om Europeanivå och att det inte handlade om något slags allmän hoppläggning med inflationspengar. Er ambition är ju att göra det. Och då handlar det om helt andra belopp.

När det gäller skatter som vi har sänkt, så har vi gjort en del saker för företagen. Vi har till och med tagit bort hela arvsskatten. Vi ville ta bort den del som gällde företag, men vi gick, tillsammans med Socialdemokraterna, med på att ta bort hela arvsskatten. Jag var själv med i skatteutskottet när vi tog bort förmögenhetsskatten på arbetande kapital för jobbens skull. Men framför allt har vi kompenserat för de extremt orättvisa pensionsavgifter som infördes, egenavgifterna.

Men våra gemensamma besked har vi visat under åtta år. Ni har enats om en enda gemensam reservation. Och framför allt går ni till val på en politik med blå skatteväxling – snabba, stora, drakoniska nedskärningar av arbetsmarknadspolitiken som kan kosta upp mot 100 000 jobb, men med ett slags osäker revers, in-teckning. Ni har någon sorts förhoppning om att detta någon gång i framtiden kommer att ge jobb. Denna hasard har vi inte råd med. Ni har gett ett besked: Kom och spela poker med oss.

Jag tror att väljarna avböjer detta pokerparti.

Anf. 32 MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Låt mig först göra en randanmärkning i denna diskussion om skattetrycket och deklarerat att vårt förhållningssätt i grunden är väldigt enkelt. Detta förhållningssätt är att det naturligtvis inte kan vara något självändamål att vi i Sverige långsiktigt ska upprätthålla ett väsentligt högre skattetryck än vad man har i jämförbara välfärds-länder. Men det innebär inte att vi har som någon sorts överordnat politiskt mål att ta ned skattetrycket till en bestämd nivå. Än mindre finns det några förslag om att genom skattesänkningar med 250 miljarder åstadkomma detta i någon sorts kort perspektiv.

Herr talman! Jag vill gärna deklarerat att jag har ett något komplicerat förhållningssätt till Vänsterpartiet. Det beror på att det är ett parti vars klassiska ursprungliga politik jag förknippar med mycket ont, med förtryck och ofrihet. Det komplicerade ligger i att jag under min politiska verksamhet har stött på ett antal vänsterpartistiska politiker, sådana som Eva Zetterberg, Hans Andersson och under de senaste åren Lars Bäck-

ström, som det är svårt att inte känna stor respekt för. Jag kan i och för sig ibland undra vad som drev Lars Bäckström att i mitten av 70-talet sitta i Kommunistisk ungdoms verkställande utskott. Men den Lars Bäckström som jag har mött i politiken är en person som är mycket ärlig och intellektuellt väldigt hederlig. Detta bidrar möjligen till att det inte bara är jag utan också Lars Bäckström som ibland har ett komplicerat förhållningssätt till Vänsterpartiet.

Lars Bäckström har också åtskilligt med humor och en välgörande distans till sin egen person. Sedan har han en del nackdelar också. Bland annat är han väldigt pliktrogen, vilket gör att han inger dåligt samvete hos sina kolleger. När man själv bara har skummat igenom texten till s. 70 har han också läst fotnoten på s. 150.

Men jag vill ärligt säga att när riksdagen återsamlas den 2 oktober i höst kommer i alla fall jag att sakna Lars Bäckström.

Anf. 33 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! När riksdagen återsamlas kommer jag att sakna att jag inte är en del av den och inte kommer att kunna fortsätta att debattera med mina motståndare, inte med mina samarbetskamrater i Socialdemokraterna och Miljöpartiet och inte heller kommer att kunna fortsätta debatten inom det egna partiet i riksdagen, så är det i alla partier.

Men vi kommer alla att fortsätta med politik i olika sammanhang. Och vi går mot ett mycket spännande val. Det är två tydliga alternativ som inom sig rymmer åsiktsskillnader, nyanser och spänningar. Men de är väldigt tydliga.

Och jag vill säga att inte ens vi i Vänsterpartiet, Socialdemokraterna eller Miljöpartiet ser höga skatter som ett självändamål och att det alltid är bättre om vi kan höja skatten. Jag tror inte att det är så.

Många har tagit lärdom av Friedman, tror jag att det var. Han sade: Det finns inget sådant som en gratis lunch.

Och om vi ska ha ett välfärdssamhälle som är så starkt som det svenska är, och om vi ska kunna bygga ut det och kunna behålla det för en åldrande befolkning, då kommer det att kräva ett stort skatteuttag. Det kommer troligtvis till och med att kräva ett än större skatteuttag. Men det måste i så fall också kombineras med en politik för en stark tillväxt, annars går det inte. Skatterna får inte bli sådana att de bromsar tillväxten.

Jag menar att vi har klarat denna balansgång på ett utmärkt sätt. Vi har ett högt skattetryck, ett generellt välfärdssamhälle och en hög tillväxt. Det är lite grann som ett Kinderägg, att man kan få tre saker samtidigt: tillväxt, välfärd och höga skatter. Vi har klarat det. Slå inte sönder det ägget. Det ska vi inte göra i valet.

Anf. 34 MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Jag tror inte att räddningen för välfärdssamhället ligger i en vision om ett ytterligare ökat skattetryck. Risken är så påtaglig att vi i en globaliserad värld därigenom undergräver vår egen konkurrenskraft. Jag tror att sättet att trygga finansieringen av de offentliga välfärdstjänsterna ligger i att vi kan få tillbaka fler människor i arbete. Det är därför som vi går till val på en politik som har detta helt överordnade syfte, att vi ska få fler arbetade timmar i den svenska ekonomin. Långsiktigt finns ingen annan väg framåt.

Jag fick inga som helst svar av Arne Kjörnsberg förut. Det var totalt tomt så fort man tittade framåt i tiden. Innan vi har ett valresultat är det naturligtvis väldigt svårt att veta om Lars Ohly blir finansminister och i sådana fall vilken grad av inflytande han får. Men det är klart att den valplattform som Vänsterpartiet har fattat beslut om ger en indikation om vilka politiska krav som Vänsterpartiet kommer att driva i koalitionsförhandlingarna med Miljöpartiet och Socialdemokraterna, om vänsterkartellen skulle få majoritet i valet.

Vi har låtit riksdagens utredningstjänst försöka kostnadsberäkna valplattformen från Vänsterpartiet. Det är i och för sig inte så lätt, för det finns ett antal inslag i den som är svåra att kostnadsberäkna. Vi håller på att datera upp de beräkningarna nu, men när vi räknade på det preliminära förslag som fanns tidigare summerade sig kostnaderna till 164 miljarder kronor.

De punkter som ur en bred allmän samhällsekonomisk synpunkt känns mest dubiösa är förstas löftet om 200 000 nya jobb i offentlig sektor under mandatperioden och en kraftig arbetstidsförkortning med 25 % under mandatperioden, med bibehållen lön. Givet att detta ändå potentiellt skulle kunna bli regeringens politik skulle det vara intressant att höra Lars Bäckström recensera de här förslagen.

Anf. 35 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Mikael Odenberg förväntar sig nog inte att jag kommer att recensera mitt eget parti negativt. Det här är ju min sista debattdag.

Vi för en debatt inom partiet om det här. Men vi kan också hyfsa debatten. Det finns ingen i partiet, efter vad jag har hört, som nu säger att vi ska ha 200 000 nya jobb under den kommande mandatperioden. Det fanns ett sådant flygblad en gång som jag kritiserade. Det har sedan skrivits om.

Det finns heller ingen i partiet som säger att man ska ha sextimmarssdag inom en mandatperiod. Tvärtom har partiet nu sagt att man vill verka för förhandlingslösningar inom kommunsektorn för vissa grupper.

Jag skulle tro att själva valplattformen kostar långt mer än 160 miljarder. Det är min bedömning, långt mer. Den är inte möjlig att genomföra på en mandatperiod. Jag tror inte att den är möjlig att genomföra på två mandatperioder. Den är snarare som ett politiskt program på lång sikt.

Men vad Vänsterpartiet kan göra har vi visat under åtta år. Vi kan förhandla och driva på i den riktning som vi vill göra. Det är där det ligger. Valplattformen är alltså inte en plattform för en kommande mandatperiod utan mer av ett politiskt program. Det är svaret på den frågan.

Sedan vill jag också kommentera det som sades om att fler arbetade timmar är det som behövs. Alldeles riktigt. För att få mer inkomster behöver vi fler arbetade timmar som inte finansieras av skatter. För att få en bättre välfärd behöver vi fler arbetade timmar som finansieras av skatter. Men skatterna är inget självändamål.

När det gäller konkurrenskraften kan man undra vad det var som gjorde att italienska Pininfarina valde att lägga sin nya Volvofabrik, inte i Italien, inte i Thailand, inte i Kina utan i Uddevalla. Vad var det som gjorde det? Var det för glädjen att få bygga bilar just i Uddevalla, sätta

dem på en båt och köra dem till USA. Nej, båten kan ju gå från någon annan hamn.

Det var för att vi har ett så bra företagsklimat, ett så bra samarbete med facket, en så bra och aktiv statlig näringspolitik, utbildningssatsningar, infrastruktur. Det tror jag är svaret. Varför gjorde de det annars? Det var inte av altruistiska skäl för Sverige. Det tror inte jag. Jag tror att det är där vägen går, inte via sänkt skatt utan genom en aktiv industri- och näringspolitik.

Anf. 36 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Herr talman! Tack, Lars Bäckström, för alltid underhållande anföranden. Det är underhållande att lyssna till Lars Bäckström. Man måste hela tiden hålla sig vaken, för det kommer alltid någon halsbrytande liknelse eller något annat. Tack för det, du hjälper oss att hålla oss vakna i kammaren.

Det som jag tyckte var lite symtomatiskt i Lars Bäckströms anförande var att Lars Bäckström börjar låta som en mycket god oppositionspolitiker. Huvuddelen av anförandet ägnades åt att recensera och kritisera alliansens politik. På slutet kom något om Vänsterpartiet.

I kritiserandet använde Lars Bäckström begreppet oklok hasard. Men man kan ju lika gärna använda samma begrepp, oklok hasard, om Vänsterpartiets valplattform och ekonomiska politik, som jag förstod att Göran Persson tog avstånd från på Ekot i morse. De stora dragen är ju 200 000 ofinansierade jobb i offentlig sektor, sex timmars arbetsdag och förstatligande och återreglering av marknader.

Sedan pratar vi om valmanifest. Det ena är något slags visionsdokument och sedan aviserar Arne Kjörsberg Socialdemokraternas valmanifest. Vore det inte bra om man fick ett gemensamt valmanifest, ett gemensamt tydligt alternativ? Allians för Sverige kommer att lägga fram ett sådant. Det kommer att vara ett tydligt alternativ. Sedan kommer det att vara ett alternativ som inte är fullt lika tydligt. Det är en fråga som jag skulle vilja ställa till Lars Bäckström.

Den andra delen handlar om politik för tillväxt. Under mandatperioden har förmånsrättsreglerna för företagshypotek förändrats. Det har gjort att det har blivit svårare att hitta riskkapital för investeringar och start av företag, framför allt i glesbygden. Jag vill bara fråga: Har ni börjat inse problemet med det system som ni har varit med om att införa?

Anf. 37 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Roger Tiefensee frågar om det inte är dags att redovisa de samverkande partiernas alternativ. Det har vi ju gjort. Vi har lagt fram proposition efter proposition i åtta år. Det är vårt gemensamma alternativ som vi har förhandlat fram. Vi har lagt fram en ekonomisk vårproposition. Det är ett gemensamt alternativ som vi alla tre går till val på, precis som ni i alliansen gör. Sedan har våra tre partier egna särskiljande profiler, precis som ni fyra partier har. Det är ingen skillnad i den delen, absolut inte.

När jag kritiserar era inlägg är det faktiskt därför att ni, efter att vi lade fram vårt alternativ, har skrivit en reservation. Sedan måste vi ge mothugg. Ni har ju kritiserat vår gemensamma politik i inlägg efter inlägg. Då måste ni förvänta er att vi också har rätt att kritisera er. Det är

väl inte så konstigt. Det är själva idén med de här debatterna. Jag förstår inte den frågeställningen över huvud taget.

Jag vill inskräpa att det är en väldigt tydlig linje. Ni har en politik för sänkt skatt, och det är omedelbara skattesänkningar. De är fullt finansierade, jajamänsan, en blå skatteväxling. Finansieringen drabbar arbetsmarknadspolitiken. Den drabbar grupperna sjuka, förtidspensionärer och arbetslösa.

Ni gör ju inte detta för att ni är elaka. Det är inte fyra ondskefulla partier som tänker: Nu ska vi jäklas med de sjuka, nu ska vi skada de arbetslösa. Det är riktigt som Odenberg sade, ni har en idé om att detta ska växlas in mot tillväxt och nya jobb om några år.

Det är det som jag kallar hasard. Tänk om det inte blir det. Tänk om det blir långkonjunktur. Tänk om ingenting händer. Då är det enda ni har åstadkommit att ni har slagit mot det svenska välfärdssamhället. Det tror jag inte ens att ni vill åstadkomma. Det är därför jag kallar det för ett slags pokerspel. Man har inte sett de tre korten som ligger på bordet men man hoppas att de ska ge utdelning och så ger man *all in* på det. Är det dåliga kort har man förlorat allt.

Anf. 38 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Herr talman! Det grundläggande i alliansens ekonomiska politik är att det ska vara lönsamt att arbeta. Det ska vara lönsamt och enkelt att starta och driva företag.

Nu svarade inte Lars Bäckström på min fråga om förmånsrättsreglerna. Jag vet inte om det var ett freudianskt icke-svar, Lars Bäckström kanske kan ta tillfället i akt.

Jag var uppe i Trångsviken i Jämtland förra veckan. Där ser man tydligt det här. Trots att det liksom är Jämtlands Gnosjö ser man problemet när tillgångsvärdena är låga och man inte får räkna dem fullt ut när man ska ta banklån till exempel.

Avslutningsvis ifrågasätter inte jag Lars Bäckströms rätt att recensera alliansens ekonomiska politik. Jag bara konstaterar att Lars Bäckström börjar låta som en god oppositionspolitiker.

Anf. 39 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Det är klart det finns problem med förmånsrätten. Reformen görs för att stärka de mindre fordringsägarnas rättigheter gentemot banker och stat. Det är själva syftet med den. Företagarnas vd, som väl heter Engström, vidhåller att det är en reform som företagarna gillar. Men det sker en utvärdering där man ska se över frågan, och vi får se vad den utvärderingen ger. Vi måste också rikta lampan mot bankerna och se på hur de agerar.

Tiefensees viktigaste poäng verkade vara att jag låter som en oppositionspolitiker. Det är tvärtom. För ett år sedan var jag rädd för att alliansen höll på att vinna. Det såg dåligt ut med tillväxten då, och det såg dåligt ut med jobben. Men just nu är jag fylld av tillförsikt. De här tre samverkande partierna i den rödgröna samarbetsgruppen kommer att klara det. För vad är det svenska folket vill ha? Jo, man vill ha ett tryggt välfärdssamhälle och tillväxt, och det har vi nu.

Men det svenska folket går inte och längtar efter sänkt skatt med 1 000 kr, om de vet att det ska finansieras med sämre villkor för de sjuka,

sämre villkor för de arbetslösa och mindre pengar till arbetsmarknadspolitiken. Det finns ingen längtan efter det. Ropen skalla – sänkt skatt åt alla! Nej, så är det inte. Men ropen skalla: Bättre äldreomsorg! Bättre förskolor! Bättre sjukvård! Bättre skolor! Där finns det ett tryck. Men de resurserna skapas inte genom sänkt skatt. Tvärtom: Tar man in mindre skatt så får man mindre resurser till välfärdssamhället. Det är enkel matematik.

Anf. 40 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik:

Herr talman! För att jag verkligen menar det, men också för protokollets skull, vill jag å mina egna och å den socialdemokratiska finansutskottsgruppens vägnar tacka Lars Bäckström, Yvonne Ruwaida och Siv Holma för det samarbete vi har haft, inte minst när det gäller det betänkande som kammaren nu diskuterar, men också för alla åren dessförinnan och alla de budgetpropositioner och vårpropositioner som vi gemensamt har förhandlat. Jag och vår utskottsgrupp har verkligen uppskattat samarbete med er.

Ibland har vi haft olika uppfattningar, men vi har alltid haft förmågan att med respekt för varandra samtala – diskutera är fel ord – om för oss alla viktiga frågor. Tack så väldigt mycket till Lars Bäckström, Yvonne Ruwaida och Siv Holma!

Anf. 41 YVONNE RUWAIDA (mp):

Herr talman! När jag hör den borgerliga högeralliansen här är det inte orange färg som jag tänker på, för orange är modernt och visionärt. Det jag tänker på är mörkblått. Var finns visionerna? Var finns ansvarstagandet för framtidsfrågorna?

Politik handlar väldigt mycket om ledarskap. Det handlar om att ta ett ansvar. En av de största utmaningar som hela världen står inför är växthuseffekten.

Vad hör jag då från den borgerliga mörkblå högeralliansen? Jo, jag hör Moderaterna som säger att det inte blir någon mer grön skatteväxling. Man säger ingenting om vad man vill göra, men det är självklart – man vill inte göra så mycket. Svenska Naturskyddsföreningen säger i dag att med Moderaterna blir det ingen borgerlig miljöpolitik.

Centerpartiet pratar om att man ska satsa 1 miljard kronor på klimat- och miljöpolitik. 1 miljard kronor är en droppe i havet! Vi har satsat väldigt många miljarder under de här senaste två mandatperioderna plus att vi använder ekonomiska verktyg som till exempel grön skatteväxling. Ni i Centerpartiet vet – det visste alla som satt i utredningen om grön skatteväxling – att det är mycket mer effektivt att använda 1 miljard i grön skatteväxling än att använda 1 miljard i bidragspolitik när det gäller resultatet på miljösidan.

Det tråkiga är att man inte ser potentialen från den mörkblå högeralliansen när det gäller miljöfrågorna, för miljö ger jobb. Vi kan se till att Sverige fortfarande är konkurrenskraftigt, att vi kan exportera produkter och att vi kan spara pengar och kostnader i framtiden.

I år har man sålt 350 % fler miljöbilar än förra året. Det här har räddat Saab och Volvo i Sverige. Nästa år kommer förmodligen 35 % av alla bilar som säljs att vara miljöbilar, och nästnasta år kommer andelen att vara 50 %. Och det här är ingen utveckling som har skett från konsumenten-

ternas sida, utan det här är faktiskt politik, den politik som vi, s, v och mp, gemensamt har genomfört. Vi har också gjort skillnad när det gäller vissa andra branscher. Solvärmebranschen i Sverige har expanderat. Här finns det nya företag.

När det gäller miljöbilarna måste man också tänka på en annan sak. De här miljöbilarna går på bränsle som vi kan producera här i Sverige och som skapar jobb i Sverige och gynnar regionalpolitiken i stället för att vi ska köpa dyr olja från utlandet.

Det är så här man tänker hållbart inför framtiden. Vi har gjort många insatser när det gäller miljön under den här mandatperioden, men vi har också gjort viktiga insatser för företagande. Vi skulle ha velat ha lite mer, men när det gäller företagande har det skett en hel del. Vi har också väldigt många viktiga insatser för socialt utsatta, till exempel för hemlösa, föräldrar, studenter och äldre, och vi har satsningar mot missbruk och satsningar på tandvården. Internationellt tar vi ansvar genom att öka biståndet till 1 % av bnp. Vi har också gjort stora och viktiga insatser mot diskriminering. Det är inte tillräckligt än, men många av de insatser vi har gjort kommer att visa resultat i framtiden, för det är åtgärder som ger resultat på längre sikt. Det handlar om antidiskrimineringsklausuler i offentlig upphandling, oidentifierade jobbansökningar och lokala diskrimineringsbyråer som hjälper till vid alla former av diskriminering. Jag måste också nämna friåret.

Sedan måste jag slutligen tacka alla mina kolleger. Jag har suttit tolv år i riksdagen, vilket har varit väldigt spännande och givande. Det är otroligt hedrande att få det här uppdraget i riksdagen. Jag har mött många intressanta människor och haft väldigt många givande möten. Jag vill tacka er för det.

Anf. 42 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Medan vi har stått och suttit här och debatterat riktlinjerna för den ekonomiska politiken och detta betänkande så har partiledarna i den borgerliga alliansen haft en pressträff där de informerat allmänheten utanför den här kammaren om den överenskommelse om energipolitiken som vi har gjort där man just fokuserar väldigt tydligt på klimatpolitiken och lyfter fram den som den stora frågan. En väldigt viktig punkt i den är att vi nu är helt överens om att vi inte ska stänga några fler kärnkraftverk och därmed tvinga fram användning av sådan energiproduktion som just bidrar till växthuseffekten. Det tycker jag är mycket bra. Det finns många andra viktiga och bra punkter i den här energiöverenskommelsen, men jag ville passa på tillfället nu när Yvonne Ruwaida tog upp just klimatpolitiken som ett exempel på att vi inte skulle vara så bra. Det tycker jag är en felaktig ståndpunkt, och dessutom har vi nu framför allt tagit nya gemensamma steg framåt på den punkten.

Däremot har ju väldigt mycket av den skatteväxling som ni har gjort inte alls varit miljörelaterad på ett sådant sätt att man verkligen använder de ekonomiska styrmedlen för att få bort oönskade miljöskador. Det har ju stället varit ren straffbeskattning på sådant som ni tycker är oönskat. Det har varit elskatt, kärnkraftsskatt och senast flygskatt. De är ju inte alls miljörelaterade och leder inte alls till bättre miljö. Bara för att man kallar någonting för en grön skatteväxling betyder det ju inte att det är

det i praktiken. Det är ju hela tiden vad man fyller det med för innehåll som är det viktiga.

Till sist, herr talman, vill jag passa på att tacka Yvonne för gott samarbete och många trevliga stunder under de här åren som har gått. Jag förutsätter att vi kommer att stöta ihop i många andra sammanhang här i vår region. Jag vill även inkludera – jag tror jag missade det i min förra replik – ett varmt tack till Lars Bäckström för den gångna tiden.

Anf. 43 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! Jag har inte haft förmånen att kunna lyssna på presskonferensen, för jag har varit här inne i kammaren.

När det gäller miljöpolitik är det inte klimatpolitik att bara säga att vi ska bibehålla kärnkraften. Dessutom är det ingen vettig ekonomisk politik.

Satsar vi på förnybar energi skapar vi fler jobb, vi skapar ekonomi. Att bara ta ansvar genom att säga att vi ska ha kvar kärnkraften anser inte vi i Miljöpartiet är att ta ansvar. Vi tror att man måste avveckla kärnkraften. Men man kan inte göra det på en gång, utan man måste samtidigt satsa på energieffektivisering och på förnybar energi.

Kärnkraften är livsfarlig. Det uran som man behöver i kärnkraften kan man inte bryta i Sverige på grund av våra arbetsmiljölagar. Vi får importera det från länder där människor jobbar under vidriga arbetsförhållanden och får cancer av denna uranbrytning.

Sedan har vi frågan om avfallet, en fråga som inte är färdig. Vi vet inte vilka risker det innebär.

Sedan är det generell säkerhetsfrågan. I en värld där vi har mer av terrorism är inte kärnkraften det som skapar säkerhet. Med lokala solceller, vindkraftverk och biobränsleproduktion kan man inte skada, men ett kärnkraftverk som blir utsatt för ett attentat kommer verkligen att kunna skada samhället, så vi ökar vår sårbarhet helt i onödan.

Sedan säger Karin Pilsäter att elskatt och flygskatt inte är miljörelaterade. Jag håller inte med Karin Pilsäter. Vi måste lägga om hur vi transporterar oss. Vi måste satsa mer på järnväg och miljöbilar. Flyget ökar konstant, och det ger ingen positiv utveckling. Vi vill sedan omvandla flygskatten så att den blir relaterad till koldioxidutsläppen, och det är någonting som kommer att jobbas fram.

Jag vill också tacka Karin.

Anf. 44 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Det var just det jag syftade på, att man har gett den här beskattningen en sådan utformning att den inte blir miljöstyrande utan bara en allmän punktskatt som ökar skattebelastningen tvärs över hela linjen.

Yvonne Ruwaida pratade tidigare om att det säljs väldigt mycket så kallade miljöbilar. Ja, men en av orsakerna till det är en särskild subvention för bilar som man kan tanka med gas. Det innebär att man får en särskild subvention även om man använder fossilgas. Det skulle bli en både säkerhetsmässigt och miljömässigt negativ förändring i det svenska samhället om man skulle bygga ut den. Det är också så att man lika gärna kan köra de bilarna på helt vanlig bensin, så man behöver inte tanka en enda droppe av något miljövänligt om man ändå får en skattesubvention.

Även här har man valt utformningar som kanske mer handlar om ett branschstöd. Jag tror att ett av Europas problem är just att man ägnar sig åt branschstöd i stället för att se till att skapa generellt konkurrenskraftiga villkor.

Vi i alliansen är inte bara överens om det som jag nämnde om kärnkraften. Det finns naturligtvis väldigt många olika punkter i överenskommelsen. Det handlar bland annat om de förnybara energikällorna. Men det var inte temat för dagens debatt. Jag ville bara ta tillfället att nämna att det här har skett nu och att jag tror att vi alla är överens om att miljöfrågorna behöver lyftas fram på ett tydligare sätt än vad alliansen kanske hittills har gjort. Men skillnaden mellan oss och er tre partier är, som jag återkommit till så många gånger förut, att vi är helt överens om att vi fyra tillsammans ska bilda en regering. Vi är helt överens om att vi har lagt fram riktlinjer här i dag som är betydligt mer konkreta och långtgående än vad ni tre har gjort. Vi är också överens om att vi fram till valdagen ska fortsätta att lämna gemensamma besked.

Anf. 45 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! Ja, jag önskar faktiskt att det vore så att vi tillsammans med Vänstern och Socialdemokraterna skulle kunnat ha ett gemensamt valmanifest. Det har vi inte. Men vi har ändå visat att vi kan samarbeta, att de respektive partiernas prioriteringar sätter avtryck och att det har fungerat bra.

När det gäller frågan om miljöbilar kritiserar Karin Pilsäter att vi i dag ger ett stöd till hybridbilar. Det har vi faktiskt gjort medvetet, därför att vi vill att människor ska ha en möjlighet att tanka de miljöbra alternativen, till exempel biogas eller etanol, och att man samtidigt ska kunna tanka bensin. Vi vill öka den bilparken samtidigt som vi försöker fasa ut bensinen på sikt. I framtiden, kanske om fem, tre eller sju år – det vet vi inte i dag – kanske stödet enbart kommer att omfatta dem som enbart går på alternativen. Men i dag har vi ett sådant läge att det inte har varit lämpligt att bara satsa på dem utan också på hybridbilarna.

Vi gör också insatser för att se till att det finns tillgång till förnybara bränslen över hela Sverige. Det är också någonting som är viktigt. Vi hoppas ju att alla bensinmackar med tiden kommer att ha förnybara alternativ, och då blir det ett annat läge.

Vilket år vi kommer att förändra stödet går inte att svara på nu. Det beror lite grann på utvecklingen.

Jag vill också passa på att nämna en av de saker som vi är väldigt stolta över denna mandatperiod, och det är trängselskatteförsöket, som vi ser som en insats både mot växthuseffekten och mot trängsel. Det är någonting som gynnar Stockholm som stad och alla oss som bor där.

Anf. 46 MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Jag begärde replik när Yvonne Ruwaida påstod att vi inte har några visioner än att avbryta den gröna skatteväxlingen. Nu var det kanske obehövt eftersom Karin Pilsäter ändå har informerat Yvonne Ruwaida om att det inte stannar vid det utan att alliansen har enats om ett tydligt brett program om energipolitiken under den kommande mandatperioden. Det handlar då om många fler saker än att bara slå fast att vi inte ska fortsätta med den kapitalförstörelse som det innebär

att fatta politiska beslut om att stänga fullt fungerande kärnkraftverk. Det innebär också att det beslut om elcertifikatssystemet som riksdagen kommer att fatta klockan 16 i dag kommer att ligga fast under en ny regering. Utöver den prioritering av klimatfrågan som Karin Pilsäter lyfte fram innehåller det också resonemang om hur vi ska kunna minska oljeberoendet inom transportsektorn och få in mer av förnybara bränslen.

Man blir lite bekymrad över att det gemensamma valmanifestet från vänsterkartellen, som ju Yvonne Ruwaida också så gärna skulle vilja ha, inte kommer till stånd, för det innebär lite grann att väljarna köper grisen i säcken. De vet ju inte riktigt vad det är de får om de röstar på Miljöpartiet eller på Socialdemokraterna. Man kan ju tänka sig att med Peter Eriksson som finansminister i en socialdemokratisk ministär kanske det blir 13 miljarder i fortsatt ökad börda på hushållen i form av fortsatt grön skatteväxling. Eller är det så att det blir mer? Kommer Miljöpartiet att nöja sig med de 13 miljarder som återstår från den gamla uppgörelsen eller kommer ni att kräva ytterligare? Och hur ser ni på den potentiella möjligheten att Lars Ohly blir finansminister i stället eller på annat sätt får igenom sitt förhandlingskrav i koalitionsförhandlingarna med Socialdemokraterna så att vi får den rödgröna skatteväxlingen, det vill säga inga sänkningar utan bara skattehöjningar på energi?

Det kunde vara bra om Yvonne Ruwaida på något sätt kunde antyda vad väljarna har att vänta sig.

Anf. 47 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! När det gäller frågan vad väljarna har att vänta sig har vi, s, v och mp, ändå en budget i botten. Det har inte den borgerliga mörkblå högeralliansen. Vi har en budget i botten, och utifrån den har vi olika vallöften som vi vill förändra den här budgeten med. Det är ändå en förändring, för ni står ju inte bakom den budget som vi antar i dag. Sedan beror det på hur många röster man får hur många fler man lyckas påverka. Så är det naturligtvis.

När det gäller grön skatteväxling är det en växling. Det är ingen ökad börda för hushållen, som Mikael Odenberg påstår. Vi har kompenserat hushållen. Hushållen har fått mer pengar, lägre skatt, och har sedan ett fritt val. Om man tar sitt miljöansvar kan man tjäna pengar på det, samtidigt som samhället också tjänar pengar och samtidigt som vi motverkar en hel del olika miljöproblem.

Jag blev inte imponerad av den lista som Mikael Odenberg presenterade här när det gällde miljöpolitik.

Elcertifikatssystemet ska ligga fast. Det duger inte. Det är politiken före valet. Vi behöver mer politik efter valet, inte att man säger att något ligger fast. Det kanske är ett stort steg för Moderaterna att ta.

Kärnkraftsavveckling är inte heller en politik som skapar förnybar energi. Det är ingen aktiv miljöpolitik. Kärnkraften är tyvärr en miljörisk. Det är inte realistiskt med en kärnkraftsavveckling under nästa mandatperiod, men det är viktigt att ta ansvar och se till att vi successivt avskaffar kärnkraften.

Jag ser inte en massa förslag. Jag har inte sett presskonferensen, men det skulle förvåna mig om det är ett miljöpolitiskt program som väljarna bör ta på allvar.

Anf. 48 MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Jag tycker att Yvonne Ruwaida kan sluta fåna sig. Att tala om den mörkblå högeralliansen är bara larvigt. Om Yvonne Ruwaida inte har sett presskonferensen och inte vet vilka förslagen är – låt då bli att recensera dem! Ta reda på vad det är för förslag och kom sedan med kritiken.

Jag har inte presenterat någon lista. Jag bara talar om för Yvonne Ruwaida att det finns ett gemensamt alliansförslag. Det är en bjärt kontrast mot när Yvonne Ruwaida står i talarstolen och inte kan ge några gemensamma besked. Hon kan bara tala för Miljöpartiet. Vad som händer efter en seger för vänsterkartellen i valet är höljt i dunkel.

Blir det fler friårsplatser eller inte om ni vinner valet? Blir det arbetstidsförkortning? Blir det 200 000 nya jobb i offentlig sektor? Yvonne Ruwaida sade: Vi gör en skatteväxling. Vi lägger ingen börda på någon.

Lars Ohly går ju till val på att det ska bli en rödgrön skatteväxling, det vill säga att det inte ska bli en växling utan just en börda.

Upp med energibeskattningen och inte ned med beskattningen på arbete – accepterar Yvonne Ruwaida den utfästelsen från Vänsterpartiet? Vad blir det för politik om ni vinner valet? Ni måste väl kunna ge något besked till väljarna? Vi har gett ett besked. Vi bygger på de beskeden hela tiden, senast i dag med ett gemensamt energipolitiskt dokument. Vi kommer med fler gemensamma dokument. Ni kommer inte med någonting gemensamt, inte ens ett gemensamt valmanifest. Hur ska väljarna då veta vad det är för politik de får om de röstar på er?

Anf. 49 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! När jag kallar Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna för den mörkblå högeralliansen utgår jag ifrån det som ni har sagt i debatten här i dag och från den reservation som ni har i betänkandet. Jag utgår inte från en presskonferens som sker parallellt med den här debatten och som jag inte ens känner till. Jag kan bara förhålla mig till vad ni säger om det som dyker upp i presskonferensen.

Det är så tydligt att man i den mörkblå högeralliansen inte ser miljöpolitik och energipolitik som ekonomisk politik. Att miljöpolitik kan skapa jobb och konkurrenskraft är något för framtiden.

Jag efterfrågade visioner och ledarskap i dessa frågor. Jag tror att den här branschen kommer att kunna skapa förutsättningar för hela Sverige. Den kan få hela Sverige att leva och växa.

Biogasen och etanolen kan produceras i Sverige och skapa jobb i Sverige i stället för att man skapar jobb på oljeplattformar långt borta. Det är där vi har framtiden.

Alla nya företag, små företag, medelstora företag, större företag kan utveckla den nya miljöteknik som behövs. Det kan gälla energilösningar eller annat. Det finns en otrolig potential.

Om man ser på den svenska ekonomin har regeringens politik, tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, faktiskt bibehållit jobb i Sverige och skapat nya jobb i Sverige. Här har vi en större potential än vi har utnyttjat. Jag hör inte det från de borgerliga partierna i debatten om ekonomisk politik.

Anf. 50 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Herr talman! Yvonne kommer att få höra det i följande debatter. Det vi presenterar i dag och det vi kommer att gå till val på är ett mycket bredare alternativ som ger jobb. Vi utvecklar alternativen.

Yvonne säger mycket riktigt att det finns en potential. Vi kommer att utnyttja den mycket bättre än vad dagens regering tillsammans med samarbetspartier gör.

Yvonne raljerar över Centerpartiets satsning på 1 miljard till forskning och utveckling och försöker att få det att låta lite. Det är dubbelt upp mot vad regeringen med Yvonne som stöd satsar på forskning och utveckling. Det är dubbelt upp. Det är väl inte lite?

Miljöpartiet har faktiskt skapat sig ett problem i och med den gröna skatteväxlingen. Ni gör er beroende av miljöförstörelsen. Ni gör er beroende av fiskala miljöskatter. Inriktningen måste ju vara att ekonomiska styrmedel ska vara styrmedel för ett miljösyfte. Ni gör dem fiskala. Ni gör er beroende av dem. Även om ni inte är beroende av jobben på oljeplattformen är ni beroende av att oljan ska säljas i Sverige.

I nästa steg kommer ni att tvingas lägga skatt på etanol eller syntetisk diesel för att få budgeten att gå ihop. Annars har ni ett svart hål på 17 miljarder. Ni gör er beroende av miljöförstörelsen. Det är det som är problemet med den gröna skatteväxlingen.

Det skulle vara roligt att få ett löfte från Yvonne att om de skatter som man har lagt visar sig vara miljöstyrande är man beredd att ta det minskade skattetrycket. Kan du ge det löftet i dag?

Anf. 51 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! Vi vill göra oss oberoende av fossila bränslen. Grön skatteväxling är en del av det, men det är inte den enda politiken.

Centerpartiet säger att man är rädd för att vi blir beroende av miljöförstörelse. Det stämmer inte. Så hederlig borde man vara från Centerpartiet.

Miljöskatterna är ju en så otroligt liten del av den totala skattebasen – det är egentligen en alldeles för liten del. Miljöförstörelse borde kosta och arbete borde bli lite billigare. Det borde Centerpartiet tycka är viktigt.

Om man har skatt på fossila bränslen och det fasas ut kommer man naturligtvis successivt att behöva ha skatt på de nya bränslena. Man ska ju handskas varsamt med dem. Man ska inte slösa och använda hur mycket etanol som helst bara för att det är etanol. Vi behöver vårt jordbruk till flera saker, inte bara till förnybara bränslen. I framtiden kommer man att införa en skatt.

Nu har vi en skattebefrielse som vi har förlängt under en längre tid för att kunna ge stabila spelregler för marknaden så att man kan och vågar investera i de nya bränslena. Det är viktigt. I framtiden kommer skattesystemet att förändras lite.

Den diskussionen tror jag inte att vi behöver ha nu år 2006. Den kanske är mer relevant år 2010 och vid det valet.

Anf. 52 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Herr talman! Jag tackar Yvonne för det ärliga beskedet. Yvonne säger att man ska göra sig oberoende av fossila bränslen. I den gröna skatteväxlingen gör ni er faktiskt beroende av skatteintäkter av att människor

använder fossila bränslen. Yvonne säger ärligt att det i nästa steg blir skatt på de förnybara bränslena.

Det är ett ärligt besked. Det är ett besked som kanske inte ger riktigt rätt signaler till dem som vill investera. Vi behöver en långsiktig skattebefrielse. Nu öppnar Yvonne för en skatt på förnybara bränslen redan från 2010. Är det en vedskatt på människors uttag av ved i egen skog som kommer? Sådana besked är viktiga att få. Vi har pratat om Vänsterpartiets valmanifest som en långsiktig plattform. Det är viktigt att få veta vad som är det gemensamma beskedet. Är det en bred skattebeläggning på alternativa bränslen som är socialistalternativet?

Under den förra mandatperioden fanns det en väldigt olycklig skrivning i en budgetproposition där man sade just att det långsiktiga målet är att bredda skattebasen med att skattebelägga alternativa bränslen. Det försvann året efter, men bara att den signalen fanns i en budgetproposition skapade väldigt stor osäkerhet och gjorde säkert att investeringar sköts på framtiden.

Det är den typen av signaler som Yvonne nu lyfter fram igen. Det är olyckligt, för då får vi inte de här nya jobben.

Anf. 53 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! Nu tycker inte jag att man från Centerpartiet tog fasta på det jag sade, nämligen att det behövs långsiktiga regler. Vi behöver tydlighet: Hur länge ska etanolen vara skattebefriad? Eller vi kanske ska tala om koldioxidneutrala bränslen, för vi ska ju egentligen inte blanda oss i vilken teknik som utvecklas. Där vill vi ha tydliga och väldigt långsiktiga spelregler.

Att man sedan i framtiden naturligtvis kan behöva en beskattning är en annan diskussion. Det kan ju också vara så att produktionen av koldioxidneutrala bränslen om, säg, åtta år är så billig att man kan införa en skatt. Vi kan inte förutsäga det, men vi ska naturligtvis ha tydliga och långsiktiga spelregler.

Där kan jag tycka att systemet med gröna elcertifikat inte är tillräckligt tydligt och långsiktigt. Det är inte enkelt för småföretagare att förstå vad man kommer att få genom gröna elcertifikat om man producerar till exempel vindkraftsel eller solcellsel. Där kanske man ska snegla på de modeller som finns i Tyskland, i Spanien, i Kina och i flera delstater i USA, där man har ett fast prissystem som är långsiktigt och tydligt: Så här mycket pengar får du per producerad kilowattimme under så här många år – ett väldigt tydligt system.

Det vi funderar på i Miljöpartiet är att vi måste göra systemet ännu tydligare än det är i dag om vi vill ha någon utveckling, inte bli mer otydliga.

Den diskussion som Centern förde här gällde frågan om vad vi ska ersätta detta med. När vi minskar skatten från fossila bränslen, ska vi då höja några andra skatter? Det beror naturligtvis på hur mycket det minskar. Lite skattebortfall kan man kanske ta. Sedan kan man kanske hitta andra skatter, men det kanske inte under de närmaste tolv åren ska vara på förnybara bränslen. Det kanske ska vara en energiskatt, till exempel.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 13 §.)

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2005/06:FiU21

Tilläggsbudget 1 för 2006 (prop. 2005/06:100 delvis och redog. 2005/06:RRS13).

*Tilläggsbudget 1
för 2006*

Anf. 54 TOMMY TERNEMAR (s):

Herr talman! Vi ska nu gå över till att behandla finansutskottets betänkande FiU21, som handlar om tilläggsbudget 1 för år 2006. Utskottet tillstyrker regeringens förslag med undantag för medelsanvisning inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

I betänkandet kan vi se att utskottet föreslår en höjning av ersättningen till de ungdomar som inte fullföljt gymnasieutbildning och som deltar i kommunala ungdomsprogram. Finansutskottet föreslår också ökat tillskott till anslaget för köp av arbetsmarknadsutbildning.

När det gäller studiestöd tillstyrker utskottet regeringens förslag till ändringar i studiestödslagen. Också här handlar det om en höjning av studiebidragen.

Tilläggsbudgeten handlar även om en höjning av bostadstillägget till pensionärer. Bostadstillägget höjs retroaktivt för perioden april–juni 2006.

Herr talman! I betänkandet kan vi också läsa att utskottet godkänner regeringens förslag om tillfälligt stöd till kommuner för mottagande av flyktingar samt att statsbudgeten förstärks med drygt 800 miljoner till följd av ökade utgifter i samband med den tillfälliga ändring i utlänningslagen som gäller under tiden mellan den 15 november 2005 och den 30 mars 2006.

I betänkandet behandlas även Riksrevisionens styrelses redogörelse angående hanteringen av bemyndiganden. Utskottet föreslår att Riksrevisionens redogörelse läggs till handlingarna.

Herr talman! Samtliga motionsyrkanden som har behandlats i betänkandet avstyrks. Till betänkandet har också fogats sju reservationer och tre särskilda yttranden.

Anf. 55 TOMAS HÖGSTRÖM (m):

Herr talman! Det visionära har vi fått ta del av i den debatt om riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som har föregått det här ärendet. Det vi nu ska diskutera är tilläggsbudgeten, och då kommer det mer att bli ramar, principer och teknik.

Herr talman! Låt mig kort konstatera att Moderaterna inte ställer sig bakom regeringens förslag till tilläggsbudget som helhet. Ansvar för tilläggsbudgeten åvilar den majoritet som ställde sig bakom budgeten för 2006. Jag vill också hänvisa till våra motioner, parti- såväl som kommittémotioner, avseende budgeten i dess helhet där vi förordar en annan inriktning och redovisar andra förslag än vad riksdagsmajoriteten ställde sig bakom.

Jag vill ge några principiella synpunkter med anledning av tilläggsbudgeten som vi också har tagit upp i de reservationer som finns redovisade.

Vi ifrågasätter till exempel metoden att maskera utgifter till minskade intäkter genom subventioner i form av krediteringar på skattekonton när det gäller investeringar i energieffektiviseringar och konvertering för oljeuppvärmning. Den här typen av tricksande är inte acceptabel, enligt vår mening.

Vi vänder oss också emot att det är regeringen som ska bestämma storleken på avgifter för djurhälsa och djurskydd, registeravgifter för fjäderfä, avgifter för livsmedelssäkerhet etcetera. Det är enligt vår mening riksdagen som ska bestämma storleken på statliga avgifter och hur dessa avgifter ska användas.

När det gäller hanteringen av bemyndiganden vid myndigheter har Riksrevisionen kritiserat regeringen för att ha lagt fram ett ofullständigt beslutsunderlag för riksdagen i fråga om Vägverkets bemyndiganderam. Vi vill klargöra att bemyndiganderamen bör avse samtliga ekonomiska förpliktelser som myndigheten har för statens räkning samt att det ska finnas en löpande bemyndiganderedovisning.

Dessutom, herr talman, finns ett avsnitt om rovdjurspolitik, något som också tas upp i ett särskilt yttrande med anledning av betänkandet om tilläggsbudgeten. Den delen tänker jag dock inte behandla i det här anförandet, utan jag hänvisar till den interpellationsdebatt som jag i torsdags hade med jordbruksministern.

Med det, herr talman, avstår jag också från att yrka bifall till någon av våra reservationer.

Anf. 56 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Vi hörde i den tidigare debatten flera gånger påpekas hur bra de tre partier som i dag står för makten, två utanför regeringen och ett i regeringen, kommer överens och hur många gånger man har kommit överens. Vad vi ser här är just ytterligare ett exempel på en sådan överenskommelse. I själva verket är ju de allra flesta av de punkter vi nu ska besluta om sådana som man kom överens om i samband med den så kallade vårbudgeten. Det är ändringar av innevarande års budget, alltså ändringar i den överenskommelse som man var så duktig och gjorde i höstas – som i sin tur innehöll ändringar av det man hade kommit överens om på våren, som i sin tur innehöll en massa ändringar av det man just hade kommit överens om skulle gälla för det innevarande året.

Tilläggsbudgeten har kommit att bli själva huvudnumret i det ekonomisk-politiska samarbetet. Det finns ingen som helst långsiktighet i den ekonomiska politiken från dessa tre partier, som ju inte ens är överens om huruvida de ska vara i samma regering eller inte och i så fall om de ska komma med några besked före valet eller inte. Ert *track record* är just att ni ständigt ändrar det ni har kommit överens om, lägger till och drar ifrån – mest lägger till. Här har vi ökade utgifter på 5 miljarder kronor i innevarande års budget. Och de allra flesta av de gemensamma förslag som ni nu torgför är alltså ändringar i årets budget.

Detta är ingen riktigt bra ordning. Framför allt visar det med all önskvärd tydlighet att några riktlinjer för den ekonomiska politiken finns inte. Vad som är att vänta på lite längre sikt är höljt i totalt dunkel. Det beror på att ni över huvud taget inte är på väg åt samma håll. Det är ständigt bara diskussioner om hur ni ska hoppa runt på stället.

Herr talman! Riksdagsordningen ger oss inte möjlighet att lägga fram något alternativt tilläggsbudgetförslag eftersom vi bara får lägga förslag om exakt samma anslag som det Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har lyckats komma överens om att ändra. Därför lägger vi, som vanligt, inget formellt tilläggsförslag med anledning av tilläggsbudgeten utan avstår från att delta i det beslutet.

På några punkter innebär den här tilläggsbudgeten att riksdagen faktiskt fattar beslut om nya bemyndiganden, att regeringen får ingå åtaganden och förpliktelser för många år framåt. På de punkterna har vi i Folkpartiet en reservation där vi säger att vi inte tycker att regeringen så här strax före valet ska få tillstånd att ingå långtgående förpliktelser för mycket pengar på områden där vi tycker att man inte riktigt har rätta inriktningen på politiken.

I övrigt kan jag bara instämma i den kritik och de synpunkter som här framfördes av Tomas Höggström om hur man i regeringen i största allmänhet och ute på myndigheterna hanterar de här frågorna.

Herr talman! Vi i folkpartigruppen står givetvis bakom samtliga reservationer som vi har i betänkandet. På övriga punkter som gäller tilläggsbudgeten deltar vi inte i beslutet. Av hänsyn till herr talman och den övriga kammaren avstår jag från att yrka bifall.

Anf. 57 HANS HOFF (s):

Herr talman! Jag är stolt över den svenska samhällsmodellen med generell välfärd där alla, oavsett om man tjänar mycket eller lite, har tillgång till kanske världens bästa sjukvård, där alla barn oavsett föräldrarnas inkomst har tillgång till bra utbildning och där alla människor oavsett tidigare inkomster eller förmögenheter kan vara trygga när de blir gamla. Detta är den svenska välfärdsmodellen.

Ett solidariskt samhälle där alla välfärdstjänster omfattar alla innebär höga skatter. Denna tanke finns det ett stöd för hos svenska folket. En majoritet av befolkningen tycker att det samhälle vi har är en god idé om hur ett samhälle ska vara.

Befolkningen i Sverige har den längsta livslängden i världen. Strax efter kommer Japan. Barnadödligheten i Sverige är den lägsta i hela världen. Dessa två parametrar anser jag vara det som allra bäst beskriver vilket samhälle människor lever i.

Herr talman! Jag är glad över att det går bra för Sverige. Tillväxten i ekonomin bedöms i år ligga på ca 3,6 %. Det är mer än 1 % högre än genomsnittet i de övriga EU-länderna.

Alldeles nyligen presenterade SCB tillväxttakten för det första kvartalet som då låg på 4,1 %. Vi har i dag en mycket stark tillväxt i svensk ekonomi. Vidare konstaterade SCB att industriinvesteringarna fortsätter att öka i år och uppgår till 64 miljarder kronor.

Vi har överskott i de offentliga finanserna. Vi har en statsskuld som i dag är under 50 % av bruttonationalprodukten och som minskar under åren framöver. Vi har låg inflation, låga räntor och hög produktivitet, och vi har reallöneökningar.

Det som har varit vårt stora bekymmer är att antalet jobb inte ökat i den omfattning som vi ville. Men vi kan nu se en klar vändning även på arbetsmarknaden. Under det senaste året har 100 000 nya jobb skapats, och i år och nästa år beräknas det bli ytterligare ca 120 000 nya jobb.

Detta är oerhört glädjande, men inte för att vi politiker ska kunna stå och säga att vi är på väg att pressa tillbaka arbetslösheten och att vår politik är rätt. Nej, det handlar om alla de tiotusentals människor som nu lämnar arbetslösheten, om den mamma och pappa som kan säga till sina barn att de i år har råd att åka till västkusten på semester eller om den unga killen eller tjejen som fått en inkomst och nu kan flytta till en egen lägenhet. Det är detta som det handlar om.

Arbetslösheten sjunker dock inte i lika stor omfattning. Detta beror på att alltfler nu söker jobb. Det är i grunden oerhört positivt och en av förutsättningarna för att tillväxten under de kommande åren ska kunna fortsätta att utvecklas.

Med andra ord: Svensk ekonomi är en av de starkaste och mest expansiva ekonomierna i Europa. Även när de betydande satsningar som gjorts på jobb och tillväxt, på höjningar av barnbidragen, på höjt tak i sjuk- och föräldraförsäkringen och på utbildning, sjukvård och omsorg och när de satsningar som vi nu gör i tilläggsbudgeten summeras har vi ca 3 miljarder kvar som budgeteringsmarginal i år.

Vi får gå årtionden tillbaka för att hitta en lika bra situation som den Sverige i dag befinner sig i. Detta, herr talman, är mycket glädjande för alla människor i vårt land.

Herr talman! Jag kommer inte att gå igenom alla förslagen i tilläggsbudgeten, utan jag kommer att nöja mig med att beröra vissa delar som jag anser kan vara av lite större intresse.

Som en del i en långsiktig och omfattande satsning på de äldres situation höjs anslaget till åtgärder inom äldrepolitiken med 617 miljoner kronor. Huvuddelen av pengarna går till personalförstärkningar inom kommunernas och landstingens vård och omsorg om de mest sjuka.

Bostadstillägget för pensionärer höjs retroaktivt från april månad.

Studiebidraget för gymnasieelever i åldern 16–20 år höjs retroaktivt med 100 kr från april månad.

Studiemedlen höjs retroaktivt från april med 300 kr per månad, varav bidragsdelen med 100 kr.

För att möjliggöra att fler med funktionshinder får jobb utökas antalet lönebidragsplatser med 2 000.

Drygt 700 miljoner kronor satsas på genomförandet av de arbetsmarknadspolitiska programmen.

Kommunernas ersättning för mottagande av flyktingar förstärks under året med 600 miljoner kronor.

Intresset för bidrag vid konvertering av uppvärmning från direktverkande el och oljeuppvärmning i bostadshus är stort. Totalt finns 500 miljoner kronor avsatta för detta under åren 2006–2010. På grund av det stora intresset ändras ramen för innevarande år så att stöd kan utgå med 400 miljoner kronor under år 2006.

Ytterligare 800 miljoner kronor kommer att kunna satsas under perioden 2007–2010 på utvecklingsprogram – detta för att i samarbete med delar av näringslivet öka svenska företags konkurrenskraft. Totalt satsar vi nu från samhällets sida 1 miljard kronor för detta.

Herr talman! Under den innevarande mandatperioden har finansutskottet vid flera tillfällen behandlat förslag som föranletts av att myndigheter har överskridit sina befogenheter genom att göra ekonomiska åtaganden utan riksdagens medgivande. Finansutskottet kan konstatera att regeringen i den aktuella tilläggsbudgeten föreslår ytterligare bemyndiganden som föranletts av att tre myndigheter redan har ingått ekonomiska åtaganden utan att riksdagen beslutat om detta.

Det är enligt utskottets mening mycket allvarligt att det fortfarande förekommer att myndigheter överskrider riksdagens beslut trots de av regeringen påbörjade åtgärderna för att stärka den interna kontrollen och styrningen.

Finansutskottet anser att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med en samlad och utförlig redovisning av de åtgärder som har vidtagits med anledning av bristerna i den interna styrningen och kontrollfunktionerna när det gäller myndigheterna.

Vad utskottet anfört om åtgärder för att stärka den interna revisionen och kontrollen av myndigheterna och om de överskridanden av riksdagens beslut som gjorts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Herr talman! Mot bakgrund av det inför kammaren anförda yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 58 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Med tanke på den föregående debatten, som handlade om de framtida riktlinjerna för den ekonomiska politiken, och Socialdemokraternas företrädare här som framför allt hade en historisk exposé framstår det nu ännu tydligare just att tilläggsbudgeten är ert huvuddokument. Hans Hoff uppehöll sig ju i sitt allmänpolitiska anförande i huvudsak vid nutiden.

Eftersom Hans Hoff är representant för väljarna i Hallands län och var inne på detta med medellivslängd och alla andra goda saker vill jag göra kammaren uppmärksam på att just Hallands län – som sedan år 1866 är borgerligt styrt; Folkpartiet har varit med och styrt i landstinget – har den absolut längsta medellivslängden. Utifrån detta skulle jag vilja rekommendera Hans Hoff att rekommendera dem som värdesätter en lång medellivslängd att lägga sin röst på Folkpartiet.

Anf. 59 HANS HOFF (s) replik:

Herr talman! Ja, det stämmer – det är precis som Karin Pilsäter säger – att vi i Halland har Sveriges och därmed hela världens längsta livslängd. Halland har faktiskt också den lägsta barnadödligheten i Sverige och därmed i världen. Men jag tror inte att det så mycket beror på den borgerliga politiken. Den har under många år varit framförhandlad tillsammans med Socialdemokraterna, så det finns ett stort socialdemokratiskt inflytande där. Det är väl snarare så att det ute i kommuner och landsting, även i Halland, är ett mycket gott samarbetsklimat. Kanske är det något som vi kunde ha som en god ledstjärna i riksdagens arbete framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2005/06:FiU26
Utvecklingen inom den kommunala sektorn (skr. 2005/06:102).

Anf. 60 TOMAS HÖGSTRÖM (m):

Herr talman! Utvecklingen inom den kommunala sektorn har stor betydelse för medborgarna. På många sätt är de åtgärder som staten och kommunerna kommer överens om och hur relationen mellan stat och kommun fungerar och påverkar vardagen av helt avgörande betydelse för medborgare och för de väljare som går till val den 17 september 2006. Därför ska vi naturligtvis vara tydliga med vad vi vill.

Inom Moderaterna lägger vi fram förslag om satsningar på företagande. Vi tar upp äldrefrågor, skola, vård och psykiatri. Vi lägger fram förslag som leder till att fler människor ska komma i lönearbete. Vi skapar förutsättningar för fler företag. Jag tror att det är viktigt att det budskapet kommer fram och även präglar den debatt som förs i kammaren och som kommer att föras under valrörelsen.

Det är också viktigt att vi klargör relationen mellan stat och kommun. Det gäller både primärkommuner och landstingskommuner. Huvudprincipen måste vara att när det gäller det som staten bestämmer ska vara ett kommunalt åtagande eller förändringar som staten gör med anledning av kommunernas uppgifter – om det leder till merkostnader och annat – så är det staten som svarar för finansieringen. Det är en princip som vi hävdar gäller för de förslag som vi har lagt fram.

Det finns några synpunkter som jag har med anledning av betänkandet. Det gäller till exempel frågan om den kommunalekonomiska utjämnningen. Vi anser att skatteutjämnningssystemet ska baseras på principer som stärker det kommunala självstyret. Det ska också ge möjligheter till likartade förutsättningar att hålla en skälig grundläggande service till medborgarna oavsett vilken kommun i landet de är bosatta i. Men utjämnningssystemet ska också ge incitament för ekonomisk tillväxt i hela landet och stimulera ökade skattebaser. I nuvarande utformning finns enligt vår mening vissa brister i utjämnningssystemet. Vi anser också att det finns välmotiverade skäl att göra förändringar i nuvarande system just för att öka överblickbarheten och stärka det kommunala självbestämmandet.

Bland annat när det gäller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, är det bra att man vill genomföra en översyn för att analysera och utvärdera effekterna av lagstiftningen. Detta ska ske utan att själva lagstiftningen i sig ifrågasätts. Tyngdpunkten på översynen ska ligga på kvalitet, valfrihet och integritetsperspektivet. Samtidigt är det nödvändigt att en översyn av finansieringssystemet i LSS-utjämnningen har som utgångspunkt att det är *en* huvudman som också har att svara för hela finansieringen – i det här fallet staten.

Riksdagen har hösten 2005 beslutat att se över direktiven för Assistanskommittén, som ska innehålla en komplettering med uppdrag att analysera och redovisa modellen med samlat kostnadsansvar och ett ansvar för en och samma huvudman. Detta har riksdagen ställt sig bakom. Vi väntar fortfarande på att direktiven för Assistanskommittén

ska ändras. Enligt uppgifter i finansutskottet pågår beredning. Låt oss nu inte vänta för länge i en så angelägen fråga som detta ändå är!

Kommunerna befinner sig för närvarande i ett ganska gott ekonomiskt läge, vilket framgår mycket tydligt av den redovisning som finns i betänkandet. De förändringarna är i huvudsak konjunkturella och ska inte tas till intäkt för att nödvändiga förändringar inte ska göras.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till reservation nr 10.

Anf. 61 GUNNAR NORDMARK (fp):

Herr talman! Givetvis står vi inom Folkpartiet bakom samtliga de reservationer som vi har, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 1.

Det tunna betänkande som vi nu ska behandla om utvecklingen inom den kommunala sektorn rör egentligen frågor som är av oerhörd vikt för nästan alla människor i vårt land. Det är den kommunala sektorn som i första hand producerar och levererar de välfärdstjänster som vi alla på olika sätt slår vakt om. Därför är det också viktigt för oss i riksdagen att följa utvecklingen inom den kommunala sektorn.

Jag tänker här uppehålla mig vid ett par olika områden. Det ena gäller frågan om LSS. Man har under det här året kunnat konstatera att det kärvar betänkligt när det gäller hur kostnadsansvaret för LSS ska fördelas. Man kan konstatera att det finns kommuner som befinner sig i konflikt med varandra om vem det egentligen är som ska betala och om ifall människor ska skriva sig i den kommun där de har sitt LSS-boende i stället för i den kommun som de har flyttat ifrån.

De stora förlorarna när sådana här konflikter uppstår är inte i första hand den kommun som tvingas betala pengar, utan det är de människor som i så stor utsträckning är beroende av LSS. Det är de människor som man med lagstiftningen en gång i tiden ville ge den frihet som vi andra har, så långt man kan göra detta med hjälp av en lagstiftning. Det är de som drabbas när kommuner kivas och gnabbas om vem det är som ska ha betalningsansvar.

Jag tror att det är en nödvändighet att vi får ett helstatligt ansvar för detta. Det finns en rad goda skäl till detta. Lagstiftningen som sådan är så pass detaljerad och kommunerna har så pass liten möjlighet att påverka vad det handlar om. Dessutom är det så att om man fortsätter att gräla på det sätt som man har gjort om LSS mellan olika kommuner så kommer det att drabba dem som bäst behöver LSS.

Jag och Folkpartiet tror att om vi långsiktigt ska kunna bevara LSS-reformen, som är en av det sena 1900-talets stora frihetsreformer, så krävs det att vi ger den ett helstatligt ansvar.

Från Folkpartiets sida oroas vi också av de pensionsskulder som många kommuner har. De uppgick för något år sedan till 250 miljarder. Ett antal kommuner har vidtagit åtgärder för att rätta till det här och se till att man klarar av att betala sina skulder på ett sätt som inte drabbar den övriga kommunala verksamheten.

Framför allt när det gäller kommuner med en åldrande befolkning och utflyttningskommuner som ofta också sitter med en stor pensionsskuld finns det tecken som tyder på att de kommer att ha svårt att klara av dels att betala sina pensionsskulder, dels att uppfylla den traditionella kommunala verksamheten. Viktig kommunal verksamhet som vård, skola och

omsorg kan alltså komma att trängas undan om man inte tar tag i detta i dag.

Därför tycker vi från Folkpartiets sida att det är viktigt att staten redan nu tar initiativ för att visa de kommuner som har problem eller kommer att få problem med att betala sina pensionsskulder under vilka villkor de ska klara av att göra detta inom sin egen ekonomi. Det har kommit en del signaler från olika håll om att man eventuellt skulle klara detta vid ett kommunalt utjämningsystem eller så. Det tycker vi från Folkpartiets sida är fel. Vår bestämda uppfattning är att varje enskild kommun måste lösa detta, men de måste få hjälp och stöd genom rimliga ekonomiska villkor för den kommunala verksamheten.

Avslutningsvis vill jag säga att vi faktiskt läser kvällstidningarna. Arne Kjörnsberg var ju inne på det i sitt anförande. Vi gör det inom Folkpartiet. I den tidning jag visar här står det: Fel kön, låg lön. Den kommunala sektorn är en av Sveriges största arbetsgivare. Vi kan konstatera att löneskillnaderna mellan män och kvinnor i princip består i den kommunala sektorn.

De här löneskillnaderna är ett symptom på något helt annat. Det handlar också om en diskriminering av kvinnor i arbetslivet. Man värderas lägre i sitt arbete än män, man har svårare att få tillträde till högre tjänster med mera. Framför allt får man mindre i plånboken varje månad när man får sin lön. Man ska dessutom komma ihåg att dagens lågbetalda kvinnor anställda inom offentlig sektor kommer att vara morgondagens fattigpensionärer. Så ser det pensionssystem som vi har ut.

Jag kan ta några exempel. En kvinnlig kommunchef tjänar i genomsnitt 41 000 kr. Hennes manliga kollega tjänar 53 100. Även inom typiska kvinnodominerade yrken i den offentliga sektorn som sjuksköterskor tjänar män faktiskt mer. Jag tycker att det är nödvändigt att vi i riksdag, landsting och kommuner visar att vi menar allvar med att den här lönediskrimineringen måste bort. Det är viktigt att vi redovisar och klargör bakgrunderna till de skillnader som finns och också vilka åtgärder som vi kan vidta. Den här lönediskrimineringen som jag talar om finns också i den privata sektorn. Men det är vi politiker som kan se till att den rättas till i den offentliga sektorn, i statlig förvaltning och i kommuner och landsting.

Anf. 62 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Kommunerna, landstingen och regionerna har att driva, utveckla och förvalta det vi kristdemokrater anser vara välfärdens kärna, nämligen vården och omsorgen om barn och äldre, utbildning av de unga och den samhällsnyttiga servicen till medborgarna.

Vi kristdemokrater anser att det är hög tid att ge kommunerna och landstingen möjligheter att göra en satsning värd namnet genom finansierade reformer för både trygghet och valfrihet. Vi vill också verka för en styrning som möjliggör ett kommunalt handlingsutrymme utifrån deras förutsättningar.

I vårt budgetalternativ avsätter vi till exempel särskilda medel till psykiatrin och missbrukarvården, höjd maxtaxa för kvalitetslyft i den kommunala barnomsorgen och en nationell vårdgaranti som fungerar i praktiken. Vi vill också låta föräldrar som inte får plats i eller väljer att

stå utanför den kommunala barnomsorgen få del av offentliga medel genom ett kommunalt vårdnadsbidrag.

Herr talman! Låt mig få lyfta fram några punkter ur vår partimotion med anledning av regeringens skrivelse, som vi debatterar här i dag. Kristdemokraterna vägrar att acceptera en kollektiv syn på barnomsorgen. Vi vill bejaka en mångfald där föräldrarnas val står i centrum. Barn har behov av sina föräldrar och en nära kontakt med sin hemmiljö, särskilt när de är små. Det är viktigt att föräldrarna själva kan bestämma över sin situation och att det finns alternativ till den kommunala barnomsorgen. Vi hörde här tidigare utskottets ordförande tala om att det handlar om barnen och barnbarnen. Det gör det i vårt förslag.

Vi vill därför se en mångfald av barnomsorgsformer liksom ett kommunalt vårdnadsbidrag till de föräldrar som väljer att stanna hemma med sina barn även en tid efter det att ersättningen i föräldraförsäkringen upphört. Vi menar därför att ett kommunalt vårdnadsbidrag måste införas från och med den 1 juli 2007.

Kristdemokraterna föreslår också en satsning på kvaliteten i förskolan som innebär mindre barngrupper. Denna satsning finansieras helt genom att låta kommunerna ta ut en något högre maxtaxa för kommunal barnomsorg.

Herr talman! En annan viktig valfrihetsfråga handlar om de fristående skolorna. Trots upprepade försök från Socialdemokraterna att hindra nyetableringar av fristående skolor växer deras antal år för år. Skillnaden i synsätt är mycket stor. Regeringen har bland annat uttryckt farhågor om att fristående skolor ökar segregationen. Jag vill påstå att det är en myt. Vi hör ofta exempel från Borås. Jag kommer också från Borås. Jag vet att det finns fristående skolor i Borås som har elever som kommer från hela kommunen. Det betyder ju en mångfald i sig. De har också procentuellt fler elever från andra kulturer. Både fristående och kommunala skolor är var för sig viktiga delar av skolväsendet. Från fristående skolor kommer mycket av pedagogisk och organisatorisk förnyelse.

Herr talman! Bristerna inom den psykiatriska vården har debatterats häftigt under senare år. Ett antal brutala våldsbrott har fäst uppmärksamheten på de stora grupper av psykiskt sjuka människor som inte får vård och som i vissa fall är en fara både för sig själva och för andra.

Regeringens psykiatrisamordnare Anders Milton har gjort en större genomgång av brister och behov inom den psykiatriska vården. Han har också föreslagit statliga resurstillskott som ska öka successivt under en åttaårsperiod. Regeringen har avsatt 250 miljoner under 2006 i en satsning på den psykiatriska vården. Vi menar att detta är otillräckligt. Kristdemokraterna anser att det behövs en tydligare politisk markering som lyfter fram de psykiskt sjukas behov av god vård och omsorg. Vi har därför föreslagit en dubbelt så stor satsning som i allt väsentligt bygger på psykiatrisamordnarens förslag.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, reglerar samhällets skyldigheter att ge olika former av stöd till psykiskt och fysiskt funktionshindrade. Det är en bra lag. Alltsedan den trädde i kraft 1994 har också många invändningar framförts gällande lagens utformning och tillämpning. Brister i LSS har påtalats av både brukare och huvudmän. Det handlar om otydliga definitioner av såväl personkretsen som vissa insatser samt olika brister i regelverket. Det är därför dags att

analysera och utvärdera effekterna av LSS. Denna översyn ska, enligt vår uppfattning, företas utan att själva rättighetslagstiftningen som sådan ifrågasätts. Utgångspunkten bör också vara att staten i framtiden ska ta över kostnadsansvaret för LSS.

Herr talman! Det finns mycket att säga om kommunernas utveckling. Mycket bra har skrivits i motioner från Kristdemokraterna. Jag hoppas att detta kommer att bli uppfyllt. Jag ställer mig givetvis bakom samtliga reservationer som vi har skrivit, men under rådande omständigheter här i kammaren yrkar jag inte bifall till någon av dem.

Anf. 63 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Kommuner och landsting framstår som grunden i vår demokrati gentemot befolkningen. Det är här enskilda människor kan identifiera sig med de politiska besluten. Det är alltså viktigt att vi med stor ödmjukhet fattar beslut inom det här området här i kammaren.

Vi i Centerpartiet anser att vår målsättning måste vara att de folkvalda i kommuner och landsting ska ges största möjliga rätt att själva besluta om sina angelägenheter. Det är också så vi kan ge de tydliga beskedena till befolkningen om vem det är man ska ställa till ansvar för de beslut som fattas lokalt och regionalt.

Det här är vad vi i dagligt tal kallar för det kommunala självstyret.

På det här området finns det mycket att önska utifrån den politik som i dag förs från regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiets sida. I dag framstår kommun- och landstingspolitiker som regeringens marionetter i en situation som undergräver synen på våra folkvalda politiker. Förhoppningen är att den grundlagsutredning som ser över begreppet kommunalt självstyre på ett kraftfullt sätt tydliggör de olika politiska nivåernas olika roller. Centerpartiet ser det som naturligt att någon form av kompetens-katalog utarbetas för hur ansvaret ska fördelas mellan de olika nivåerna.

Herr talman! De regerande partierna talar ofta och gärna om att allting har blivit bättre. Kommuner och landsting har fått det allt bättre. Frågan är hur situationen egentligen ser ut i verkligheten. Jag kan konstatera att givetvis har det blivit bättre, men många är de svarta hål som finns kvar att täppa till efter mångårig eftersatt kommunal verksamhet på grund av brist på resurser. Det är dåligt underhåll på gator och vägar. Det är dåligt underhåll i fastigheter. Det är dåligt underhåll i parker och anläggningar. Det är ofta så situationen ser ut i våra kommuner. Ansvarsfulla politiker ute i våra kommuner har valt att inte spara för mycket på skolans område, på sjukvårdens område eller på den sociala sektorn. Det är de så kallade hårda sektorerna som har fått stå tillbaka, och där finns i dag ett uppdämt investerings- och underhållsbehov som det tar många år att komma i fatt.

Jag ska ge ett par exempel från verkligheten.

I min hemkommun Arboga aviseras ett generellt sparbetning inför nästa år motsvarande 40–50 öre på skatten för att klara den löpande verksamheten.

Några nya pengar till verksamheter blir det alltså inte. Här känner man inte igen regeringens beskrivning av mycket pengar till kommuner.

I Sala, en annan kommun i Västmanland, ökar skatteintäkterna med 0,5 %, medan bidrag och utjämning minskar intäkterna med 1,15 %. Slutresultatet blir även här bekymmersamt. Inte heller i Sala känner man

igen beskrivningen om mer pengar till kommuner, det här trots de lokala rikspolitikernas tal om penningregnet över kommunen. Kommunfolk lever under kravet att sköta sin ekonomi på ett bra sätt.

Lagens skrivning om god ekonomisk hushållning är tveklöst en målsättning för alla kommun- och landstingspolitiker. När rikspolitikerna beskriver penningregnet över kommunerna glömmer man effekten av utflyttning, skatteutjämning, LSS och statsbidrag som inte följer finansieringsprincipen.

Kommunpolitikerna lever i en verklighet där de måste göra en helhetsbedömning av sin ekonomi, och då är det inte lika enkelt. Få är de kommuner som har befolkningstillväxt. Få är de som har fått ersättning för LSS som står i paritet med kostnaderna. Få, för att inte säga inga, är de som sett statsbidragen uppräknas i nivå med övrig kostnadsutveckling. Men många är däremot de som aktivt arbetat med tillväxt i sin kommun och som, som resultat av det arbetet, konstaterar att intäkterna har minskat på grund av skatteutjämningsystemet. Det visar att mycket återstår att göra för att våra kommuner och landsting ska uppfylla de krav som befolkningen ställer på sina folkvalda företrädare.

I Centerpartiet är vi övertygade om att de lokalt valda politikerna bättre skulle klara sina åligganden om inte staten blandade sig i fråga efter fråga på detaljnivå.

Låt finansieringsprincipen gälla fullt ut så att den som tar beslut också ska betala notan. Omforma skatteutjämningsystemet så att det kommunala självstyret stärks och åtgärder som stimulerar tillväxt prioriteras. Gör snarast om skatteutjämningsystemet och LSS så att rätt kommun också får rätt ersättning. Det system som vi har i dag är djupt omoraliskt.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag än en gång, jag har gjort det tidigare, fråga regeringspartierna: Varför motverkar man att kvinnors löner ska kunna öka? Varför motverkar man mer av effektivitet i vården? Varför motverkar man kvinnors möjlighet att utvecklas som egna företagare? På något annat sätt kan man inte tolka alla de hinder som sätts upp för kvinnor som vill starta eget inom vårdsektorn. När ska regeringen med sina stödpartier inse att man är företrädare för befolkningen och inte för produktionen ute i kommuner och landsting?

Herr talman! Jag delar givetvis meningen i samtliga reservationer som Centerpartiet har lagt i de här ärendena, och vi vet situationen vi har i kammaren. Jag vill ändå yrka bifall till reservationerna 9 och 15. Jag kommer inte begära rösträkning, men jag yrkar bifall till dessa två reservationer.

Anf. 64 SONIA KARLSSON (s):

Herr talman! Brott mot den kommunala självstyrelsen och finansieringsprincipen har Centerpartiet tillsammans med de andra borgerliga partierna begått så sent som i maj då de röstade igenom fri etableringsrätt för enskilda förskolor. Det är något som jag tycker att Jörgen Johansson borde fundera över.

Herr talman! I den socialdemokratiska välfärdspolitiken är det skolan, vården och omsorgen som är de tre grundstenar som välfärden vilar på. Vi arbetar för att dessa verksamheter ska vara tillgängliga för alla och hålla högsta kvalitet. Det är våra kommuner och landsting som står för

välfärdens vardagsarbete. Därför är det glädjande att kommunsektorns ekonomi har stärkts väsentligt under de senaste åren.

Rapporten från Sveriges Kommuner och Landsting, som kom nu i maj, var positiv att läsa. Där konstateras att det ekonomiska resultatet för 2005 blev det bästa på många år. Resultatet uppgick till 13 miljarder kronor. Det är en förbättring med drygt 10 miljarder kronor jämfört med 2004. Det konstateras också att med en förstärkt sysselsättningsutveckling väntas de ekonomiska förutsättningarna bli goda även de kommande åren. Detta innebär att det finns ett utrymme för att utöka verksamheten utan att resultatet försämras.

Det känns betryggande att vi nu har en så god ekonomisk utveckling, för det skapar förutsättningar för ytterligare förstärkningar av välfärden. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska bli världens bästa land att åldras i och världens bästa land att växa upp i. Den goda utvecklingen i kommunernas ekonomi plus statens miljardsatsningar de kommande åren ökar förutsättningarna för att medborgarna ska känna sig trygga för sina barn i skolan, känna sig trygga för att vården och omsorgen är den bästa, känna sig trygga för sina äldre när de behöver extra stöd och hjälp.

I årets skrivelse om utvecklingen inom den kommunala sektorn görs i ett särskilt avsnitt en värdefull redovisning av kommunal välfärd sedan 1970. Den ger en mycket bra och samlad bild över den kommunala sektorns utveckling och hur offentlig service förändrats över en längre period. Som exempel kan jag nämna förskoleverksamheten. År 2005 hade ca 83 % av barnen i åldern 1–5 år en plats i förskola eller familjedaghem. Motsvarande andel år 1970 var mindre än 10 %. För mig blir dessa siffror en förklaring till att jag som nybliven mor våren 1970 inte ens sökte om plats i barnomsorgen. I stället började jag att arbeta natt inom sjukvården för att på så sätt lättare klara barntillsynen. Utbyggnaden av förskoleverksamheten har ett nära samband med kvinnors ökade förvärvsfrekvens och den ökade jämställdheten mellan kvinnor och män. Förskoleverksamheten omfattar i dag i stort sett alla barn. Detta är till glädje både för mina barnbarn och för alla andra barn som gillar att vara på dagis när mamma och pappa arbetar eller studerar. Den svenska förskolan erbjuder barn en god pedagogisk stimulerande miljö för utveckling och lärande. Detta säger jag med en särskild hälsning till Else-Marie Lindgren.

I skrivelsen görs också en samlad genomgång av statsbidragens utveckling, denna gång för perioden 2001–2004. Redovisningen av statsbidragen är en viktig del av återskottberättelsen till riksdagen. För 2005 uppgick statsbidragen och tillskott och ersättningar till kommunsektorn till totalt 106 miljarder kronor, vilket motsvarar ca 16 % av kommunsektorns totala intäkter.

I betänkandet finns 15 reservationer.

Folkpartiet anser att löneskillnaderna mellan män och kvinnor inom den kommunala sektorn borde redovisas mer omfattande samt att utvecklingen inom kultursektorn borde redovisas. Utskottet konstaterar att skrivelsen innehåller redovisning av löneskillnaderna i kommunsektorn och hur dessa påverkas av variationer i yrke, ålder, utbildning och arbetstid. Om man tar hänsyn till dessa skillnader – ålder, utbildning etcetera – i en så kallad standardvägning minskar löneskillnaderna betydligt och försvinner nästan helt för kommunsektorn.

Sedan början av 1990-talet har de faktiska löneskillnaderna mellan könen minskat i kommunerna medan de har ökat i landstingen. Den största påverkan på löneskillnaderna mellan könen har skillnaderna mellan olika yrkesgrupper, vilket också förklarar olikheterna mellan könen i landstingen.

Regeringen presenterade för drygt en vecka sedan en handlingsplan för jämställda löner i vilken redovisas påbörjat arbete mot osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. Det poängteras att arbetsmarknadens parter är viktiga aktörer i arbetet mot lönediskriminering. De politiska beslutsfattarnas ansvar är att skapa förutsättningarna, men det är arbetsgivarna som tillsammans med de fackliga organisationerna ansvarar för genomförandet.

Anställningsvillkor, tillsvidareanställning eller tidsbegränsad anställning, deltid eller heltid, yrkesval, befordringsmöjlighet och möjlighet till kompetensutveckling är andra faktorer som påverkar kvinnors och mäns arbetsinkomster. Det kom ett TT-meddelande i går om att Medlingsinstitutet gjort en stor undersökning som visar att löneskillnaderna minskat något. Från att tidigare ha varit 8 % har de nu gått ned till 7 %. Denna fråga måste vi naturligtvis arbeta vidare med.

Vad gäller redovisning av kulturinsatser vill utskottet framhålla att skrivelsen inriktar sig, utöver den samlade ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn, på de obligatoriska verksamheterna skola, vård och omsorg. Övriga verksamheter redovisas mer kortfattat och återkommer inte årligen. Vi anser att detta är en rimlig balans.

I en reservation från Kristdemokraterna sägs att det i skrivelsen framträder en positiv bild av sjukvården men att regeringen undviker många problem och brister som borde redovisas.

När svensk sjukvård jämförs med vården i andra industrialiserade västländer – övriga EU samt Norge och USA – är bilden entydig. Svensk sjukvård visar goda resultat. Det gäller såväl tillgång till vård som kvalitet, resultat och effekter. Särskilt de medicinska resultaten är framstående med lägst spädbarnsdödlighet, som Hans Hoff också nämnde, hög överlevnad efter hjärt-kärlsjukdom och låg dödlighet i cancer. Dessutom nås de goda resultaten med endast genomsnittliga kostnader, vilket betyder att den samlade effektiviteten i det svenska hälso- och sjukvårdssystemet är god jämförd med andra länder. Den svenska modellen håller.

Jag kan rekommendera Else-Marie Lindgren att läsa rapporten från Sveriges Kommuner och Landsting om hon inte litar på den kommunala skrivelsen. I rapporten hänvisar man till flera internationella rapporter där den svenska sjukvården genomgående rankas som en av de tre bästa. I två undersökningar kommer vi på andra plats. I en undersökning kommer vi på första plats.

Sedan är det så att inget lands sjukvårdssystem presterar bäst i alla avseenden. Att Sverige sammanvägt placerar sig högt i olika mätningar betyder inte att den svenska vården inte kan eller behöver förbättras. Exempelvis behöver vi förbättra tillgängligheten till primärvården samt rehabilitering inom psykiatri och missbrukarvård. Detta framgår också av den kommunala skrivelsen. Därför har landstingen tillförts extra resurser till psykiatrin samt för att kunna förkorta väntetiderna till planerad vård.

Centern och Kristdemokraterna har en reservation om finansieringsprincipen och kommunalt självstyre. När finansutskottet i april i år ytt-

rade sig över förslaget om fri etableringsrätt för förskolor konstaterade utskottet att de kostnader som skulle tillkomma för kommunerna var av sådan art att de borde ersättas av staten i enlighet med finansieringsprincipen.

Enligt Finansdepartementet innebär en skyldighet att lämna tillstånd för och bidrag till enskilda förskolor en begränsning av utrymmet för den kommunala självstyrelsen, vilket också framgick vid utskottets interna utfrågning. Vid detta tillfälle ansåg både Kristdemokraterna och Centerpartiet att förslaget varken föranledde behov av ersättning enligt finansieringsprincipen eller påverkade den kommunala självstyrelsen.

Herr talman! Jag deltog i utbildningsutskottets debatt i kammaren den 5 maj när bland annat frågan om fri etableringsrätt för enskilda förskolor debatterades. Jag konstaterade då att partierna i högeralliansen inte har någon som helst trovärdighet om de återkommer med frågan om kommunal självstyrelse och finansieringsprincipen eftersom de så tydligt har visat att de inte tar dessa principer på allvar. De prisar principerna i ord, men när det verkligen gäller är de inte så noga med att tillämpa dem. Det krävs dock mer än vackra ord för att värna den kommunala självstyrelsen.

Det blir mitt svar på denna reservation eftersom Kristdemokraterna och Centerpartiet så sent som för en månad sedan var med och drev igenom fri etableringsrätt för enskilda förskolor, i strid mot både finansieringsprincipen och den kommunala självstyrelsen.

Slutligen vill jag kommentera reservationen om kommunalekonomisk utjämning, som de fyra borgerliga partierna skrivit ihop sig om. Det är en reservation med många inneboende spänningar, men reservanternas gör vad de kan för att dölja detta faktum. Trots att reservationen formellt yrkar bifall till en centermotion får man nog se den som en gravskrift över Centerpartiets tidigare engagemang för effektiv och rättvis skatteutjämning. När Centern ska driva kommunal skatteutjämning, i förbund med Moderaterna och Folkpartiet, blir det nog svårt att förverkliga Centerpartiets tidigare politiska grundtankar.

Jag ber att få yrka bifall till finansutskottets förslag och avslag på reservationerna.

Herr talman! Jag vill avslutningsvis tacka Tomas Högström, som nu lämnar riksdagen, för våra debatter genom åren. Ibland har tonen varit allvarlig men ofta ändå med glimten i ögat. Tack för debatterna och debattklimatet, Tomas!

Anf. 65 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Det är en glättad bild som Sonia Karlsson målar upp. Som jag sade i mitt anförande delar jag den till viss del om man ser det hela från ett uppifrånperspektiv. Nu är situationen emellertid inte densamma i alla delar av vårt land. Alla kommuner har inte samma förutsättningar.

I lagstiftningen talas det om att kommunerna ska ha god ekonomisk hushållning. Under de gångna tio femton åren har kommuner och lands-ting sparat mycket, och mycket av det kapital som nedlagts i gator, vägar och liknande har blivit eftersatt. Därför är min konkreta fråga: Måste inte den kapitalförstörelse som under ett antal år genomförts återställas innan man säger att kommunerna har en bra situation? De har alltså en skuld att

betala innan de kan komma i fatt. Jag tycker att den glöms bort i debatten.

Den andra delen av repliken gäller kvinnolönerna. Sonia Karlsson talar om den svenska modellen. Jag delar åsikten om den svenska modellen, det vill säga att vi bör arbeta så att vi på en marknad för förhandlingar mellan arbetsgivarsidan och arbetstagsidan och på det viset fastställer löner.

Men när det gäller dem som jobbar inom vården finns ingen reell marknad. Arbetsgivarna går ju inte in och ensidigt höjer lönerna, utan enda sättet att få upp kvinnolönerna i vården är genom att lätta på stopplagen, säga ja till att kvinnor ska kunna förverkliga sina drömmar genom att bedriva egen verksamhet och på det sättet få upp lönebilderna.

I mitt hemlandsting har vi privatiserat bland annat primärvården. 42 % av primärvården är privat. Det innebär att sjuksköterskorna inom primärvården har en helt annan löneutveckling än de inom den övriga vården. Är inte det något att se fram emot och arbeta för, i stället för att hela tiden säga nej?

Anf. 66 SONIA KARLSSON (s) replik:

Herr talman! Jag hänvisade till den utbyggnad av den offentliga sektorn som skett sedan 1970-talet. Det är ju den offentliga sektorn som gjort att kvinnorna kommit ut på arbetsmarknaden. Vi har över 80 % kvinnor som arbetar inom den offentliga sektorn. Det i sig är positivt. Jag vill även hänvisa till Kommunförbundets rapport; när vi ser att ekonomin ser så pass bra ut som den gör har man naturligtvis också möjlighet att se över lönerna framöver.

Sedan är det inte så att det inte skulle finnas några problem inom den privata sektorn, vare sig med låga löner för kvinnor eller i fråga om löneskillnader. Så är det inte, utan även där finns dessa problem.

Jag vill inte att du smiter undan när vi talar om utjämningssystemet, kommunal självstyrelse och kommunernas ekonomi, Jörgen Johansson. Utjämningssystemet är till väldigt stor nytta för många kommuner. Det gäller särskilt de kommuner som har befolkningsminskning och låg tillväxt.

Därför är det så sorgligt att se Centerpartiets vandring från att tidigare ha varit en tillskyndare till utjämningssystemet, där principen har baserats på likvärdiga ekonomiska förutsättningar, till att nu ha skrivit ihop sig med Moderaterna och de övriga borgerliga partierna och nu talar om en "skälig grundläggande service".

Det är alltså inte likvärdiga ekonomiska förutsättningar, utan endast skälig grundläggande service. Det är en stor skillnad. Centern lägger alltså ett golv. Vissa kommuner får ett socialbidrag, och Danderyd, Vellinge med flera kommuner blir vinnare. Där handlar det inte om skälighet.

Tyvärr, Jörgen Johansson: Centerpartiet går inte att känna igen.

Anf. 67 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Sonia Karlsson säger att offentlig sektor har gjort mycket för att kvinnor ska komma ut, och hon går tillbaka till 70-talet. Det är mycket som har hänt på genussidan från 60- och 70-talet fram till i dag.

Prot. 2005/06:141
14 juni

Utvecklingen inom den kommunala sektorn

Ser vi i det historiska perspektivet är det i stort sett under den perioden hela jämställdhetsdebatten, kvinnornas etablering och så vidare, har skett. Den delen bejakar jag till fullo. Men nu diskuterar vi detta år och framtiden. Vi kan inte lösa dagens problem med att se tillbaka på gamla vinningar. Nu är det framtiden vi talar om.

Kvinnor som finns på en marknad, och som har rätten att driva företag och ta egna initiativ har också möjligheten att öka sin lön på ett helt annat sätt än om de är inlåsta i en monopolistisk arbetsmarknad som det är i dag framför allt på vårsidan där möjligheterna finns. Jag förstår inte, om man nu ska vara företrädare för befolkningen, hur man kan måla in sig i ett hörn som Socialdemokraterna har gjort.

Vad gäller utjämningssystemet står Centerpartiet för den politik vi alltid har haft. Däremot måste vi, precis som jag sade i mitt inledningsanförande, hitta parametrar. De kommunpolitiker som arbetar hårt för att få tillväxt i sin kommun ska inte få mindre pengar över när de verkligen har ansträngt sig. Här måste vi se över skatteutjämningssystemet. Det tar vi upp i vår motion till det här ärendet. Sedan har de övriga partierna i alliansen anslutit sig till den. Det tycker jag är positivt.

Tittar vi däremot på LSS-utjämningssystemet har man ett basår som är helt felaktigt. Det innebär att kommuner som inte har kostnader får ändå upp till motsvarande en skattekrona för mycket medan de som har kostnader inte får det. Det måste vi se över. Även kommunministern har sagt att det är vansinnigt, men ändå händer det inget. Man måste göra någonting också.

Anf. 68 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Det händer verkligen saker, Jörgen Johansson. Assistanskommittén arbetar med de här frågorna. Det finns en särskild utredare som också tittar på LSS. Det bereds också direktiv till Assistanskommittén att också titta på finansieringen. Det är fullt arbete på detta område.

Jag har tidigare sagt att vi företräder folkrorelsepartier båda två. Men jag vill inte göra affär av vård och omsorg. Vi kan ha entreprenörer i vissa delar, men inte bara göra affär av det, som tydligen Jörgen Johansson tycker. Om konkurrens skulle vara lösningen på kvinnolöner kan man fråga sig varför handelslöner är så låga. Det är ingen lösning i sig.

Jag går tillbaka till frågan om utjämningssystemet. Det som är så trist – och det här menar jag allvarligt – är att Centerpartiet så sent som i december till och med ville gå med på att sänka utjämningen till 80 %. Danderyd, Vellinge, Täby och de kommunerna tjänar på det som nu Centern varit med och skrivit under. I stället för att tala om likvärdiga förutsättningar är det bara en skäligen grundservice.

Min fråga till Jörgen Johansson blir följande. Vi har sagt, och utjämningssystemet går bakom det, att alla invånare i Sverige ska ha en likvärdig, god skola, vård och omsorg. Nu säger Centern tillsammans med de borgerliga partierna: De ska ha en skäligen grundservice. Det är helt häpnadsväckande hur Centerpartiet har ändrat sig.

Anf. 69 GUNNAR NORDMARK (fp) replik:

Fru talman! Jag redovisade i mitt anförande de siffror från Medlingsinstitutet som Sonia Karlsson nämnde i sitt tal. Jag är väl medveten om

att om du tittar på osakliga löneskillnader, diskriminering, och så vidare, ser det ganska bra ut.

Det stora problemet är de förment sakliga löneskillnaderna som finns. Det gäller till exempel att det konsekvent betalas lägre lön i de yrken där det arbetar många kvinnor. Det är mycket svårare för kvinnor att nå chefsposter. När de väl når dem betalas de lägre på de posterna.

Medlingsinstitutet har till exempel tagit fram siffror för verksamhetschefer inom offentlig förvaltning i landstinget. Kvinnor får i genomsnitt 40 700 kr i lön. Männens däremot belönas med 49 800 kr. Det är dels just detta sätt att sätta lön när det gäller kvinnor och män, dels hur man värderar mansyrken respektive kvinnoyrken som vi på något sätt måste komma åt.

Därför tycker vi från Folkpartiets sida, bland annat när man nu har den kommunala skrivelsen, att det är viktigt att man redovisar kontinuerligt vad som sker, hur det utvecklas och vilka åtgärder som vidtas.

Om vi inte synliggör detta, inte tar upp det och inte vågar diskutera vilka strukturer det är som gör att kvinnor år 2006 fortfarande på så kallat sakliga grunder i genomsnitt har ungefär 7 % lägre lön än vad män har kommer vi inte att komma någonstans. Det är därför vi har tagit den här ståndpunkten.

Anf. 70 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Först och främst tydliggör vi det därför att det står tydligt i den kommunala skrivelsen och vi också har skrivit in det i betänkandet. I betänkandet hänvisar vi till all den statistik som SCB gör på alla län-der, och särskilt för kommunerna, och även Kommun- och Landstingsförbunden har särskild statistik.

Gunnar Nordmark och jag är inte oense i den här frågan. Det är väldigt viktigt. Det är därför som regeringen precis har lagt fram handlingsplanen för jämställda löner. Vi i samarbetspartierna har redan i vårt 121-punktsprogram tagit fram att det är så viktigt att bland annat se till att man just inom offentlig sektor har möjlighet att se på detta och också minskar löneskillnaderna.

I sak är det nästan jämställda löner i kommunsektorn. Problemet är i landstingssektorn. Skälet är att drygt 30 % av kvinnorna arbetar inom yrkesgrupperna inom vård och omsorg med relativt låga månadslöner. Drygt 30 % av alla män arbetar i yrkesgruppen hälso- och sjukvårdsspecialister och med relativt höga löner. Det är vad som gör den stora skillnaden inom landstingen.

Den här skillnaden finns inte bara inom offentlig sektor. Man talar om kvinnliga chefer. Tyvärr ser det ut så på hela arbetsmarknaden. Här har vi gemensamt mycket att arbeta med.

Anf. 71 GUNNAR NORDMARK (fp) replik:

Fru talman! Även när man jämför yrke för yrke och tittar på mans- respektive kvinnolöner ser man tydligt även inom den kommunala sektor hur här finns påtagliga skillnader. Ju högre upp man kommer i hierarkin, desto större blir skillnaden, som jag har pekat på.

Man kan ta en sådan sak som administratör inom offentlig förvaltning i kommunen. Där tjänar män givetvis mer än kvinnor. När det gäller kockar tjänar män mer än kvinnor, och så vidare.

I nästan varje enskilt yrke man går in och tittar på som finns inom den offentliga sektorn tjänar männen mer än kvinnorna. Det gäller även i de yrken där det faktiskt finns mycket kvinnor och där män förhållandevis sent har kommit in i större omfattning i yrkena.

Det visar att kvinnor lönesätts på ett sätt som är orättvist, och det sker på alla nivåer. Detta måste synliggöras. Vi kan som politiker inte sätta lönerna inom den privata sektorn. Men vi kan se till – och det tycker jag är viktigt – att vi inom landsting, kommuner och staten driver en jämställd lönepolitik.

Jag tror också att vi måste tala klarspråk. Det innebär att i framtiden måste män under en tid avstå löneutrymme för kvinnor för att vi ska kunna rätta till skillnaden. Den tydligheten hoppas jag ska finnas från oss allihop.

Anf. 72 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag är nöjd med att Gunnar Nordmark är med på barrikaderna för att höja kvinnors löner och att det ska bli rättvist. Vi står gemensamt, tillsammans med samarbetspartierna, bakom handlingsplanen för jämställda löner. Det framgår tydligt i den kommunala skrivelsen. Det är bra att vi gemensamt jobbar vidare för att förbättra lönerna för kvinnor och minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor.

Anf. 73 ELSE-MARIE LINDGREN (kd) replik:

Fru talman! Jag kan inte låta bli att uppehålla mig vid det kommunala vårdnadsbidraget, som jag tog upp i mitt anförande. Jag fick också en rekommendation att läsa Kommunförbundets rapport om hur bra förskolan är.

Jag menar att vi inte behöver ställa förskolan mot det kommunala vårdnadsbidraget. Jag tycker också att förskolan är en bra modell för många barn, kanske för de flesta barn. Men det finns också föräldrar som vill ha ett vårdnadsbidrag.

I mitt län, Älvsborgs län, var när vi införde vårdnadsbidrag 1994 74 % av föräldrarna intresserade av att ta ut det. Vi ser i rapport efter rapport, och även i tidningsartiklar, att många föräldrar vill ha vårdnadsbidrag för att kunna stanna hemma med sina barn lite längre. Jag förstår inte varför Socialdemokraterna och Sonia Karlsson vill ställa förskolan mot ett kommunalt vårdnadsbidrag. Vi vet också att ett stort antal kommuner har ansökt om att få inrätta ett kommunalt vårdnadsbidrag. Jag har aldrig fått någon riktigt bra förklaring från Socialdemokraterna till varför man är motståndare till detta. Jag skulle vilja ha ett svar från dig, Sonia Karlsson, i dag.

Anf. 74 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Det första är mycket enkelt. Kommunalt vårdnadsbidrag är lagstridigt. Vi tillåts inte ha det som lagen ser ut i dag.

I Sverige har vi en väl utbyggd föräldraförsäkring. Vi har världens bästa föräldraförsäkring som gör att föräldrar kan vara hemma i första hand minst ett år efter det att barnet är fött. Sedan har vi en bra barnomsorg. Man ska kunna förena både föräldraskap och arbete.

Vi pratade alldeles nyss om jämställda löner. Det är för att kvinnor ska kunna försörja sig och klara sig själva, precis som män försörjer sig

och klarar sig själva. Man ska gemensamt se till att ta hand om barnen i familjen. Det är därför det är så viktigt med den utbyggda föräldraförsäkringen, med en bra och pedagogiskt väl underbyggd barnomsorg, som gör att föräldrar kan gå till arbetet i lugn och ro eftersom de vet att barnen tas om hand på ett bra sätt.

Innan jag fick min dotter 1970 arbetade jag och sparade. Då fanns det inte en föräldraförsäkring. Jag lade undan så att jag kunde vara hemma första året. Man får prioritera. Sedan började jag jobba natt och kunde klara barntillsynen. Då fanns inte en utbyggd barnomsorg.

Föräldrar prioriterar. Vill man vara hemma och ta hand om sina egna barn, gör man det. Vill man dra nytta av barnomsorgen och både arbeta och veta att barnen tas om hand på ett bra sätt, har man möjlighet att göra det. Man anmäler barnet, och inom tre–fyra månader ska barnet få en plats i barnomsorgen.

Anf. 75 ELSE-MARIE LINDGREN (kd) replik:

Fru talman! Sonia säger att lagen inte medger ett kommunalt vårdnadsbidrag. Men vi är lagstiftare, och det finns alla möjligheter för oss att förändra lagen så att vi kan ge de föräldrar som vill möjlighet att vara hemma med sina barn. Det är det vi är till för. De är inte till för oss utan vi är till för dem.

Du tar upp ytterligare att de som vill vara hemma kan vara det. Men vi vet att det är många som vill vara hemma men som inte kan vara hemma med sina barn därför att ekonomin inte tillåter det. Då talar jag inte bara om mammor, utan jag talar om föräldrar överlag. Att föräldrar ska ha möjlighet att stanna hemma längre med sina barn är en viktig förutsättning för att vi ska kunna bygga ett bra samhälle. Som det är nu diskriminerar vi ett stort antal föräldrar som vill få möjlighet att vara hemma.

Anf. 76 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag tror att om människor från andra länder skulle höra denna debatt skulle de inte känna igen sig. Sverige har en föräldraförsäkring som inte finns i något annat land. Föräldrar kan vara hemma med föräldraersättning, upp till 80 % av lönen, under det första året för att ta hand om sina barn. Om barnen blir sjuka kan de vara hemma och ta hand om barnen och få betalt för det – vård av sjukt barn. Vi har på många sätt en utbyggd föräldraförsäkring, just för att det ska vara möjligt att både arbeta och på bästa sätt vara trygg och kunna ta hand om sina barn. Det är det som hela familjepolitiken i Sverige går ut på.

Visst kan en majoritet förändra lagen, Else-Marie Lindgren. Jag är helt emot att det ska ske en sådan förändring av lagen. Jag menar att barnomsorgen är till för föräldrar som arbetar eller studerar och som har behov av barntillsyn eller för barn med särskilda behov.

Vi vet, dessvärre, att bara i förra månaden drev Kristdemokraterna tillsammans med de borgerliga partierna igenom att kommunerna ska tvingas betala till privata förskolor, enskilda förskolor. Visst kan man fatta beslut i kammaren om man har en majoritet. Men just vad gäller vårdnadsbidraget skulle det förvåna mig om Kristdemokraterna har majoritet inom högeralliansen. Jag undrar verkligen om ni har dryftat detta ordentligt med bland annat Folkpartiet.

Anf. 77 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag tänkte börja med att ta upp diskussionen om att höja kvinnors löner i de kvinnodominerade verksamheterna. Jag vill ge beröm till Gunnar Nordmark för att han gjorde en bra analys av det hela. Men samtidigt vill jag ge lite bock i kanten – det gäller också Centerpartiet – därför att det finns en ekonomisk ekvation som inte går ihop. Det är när man ser på den offentliga sektorn. Både Centern och Folkpartiet vill sänka skatterna. Jag anser att man inte ska sänka skatterna utan att man ska använda det ekonomiska utrymmet till att bland annat höja kvinnors löner. Det handlar om resurser för att göra det. Man kan inte, om jag uttrycker det lite vanvördigt, trola med knäna.

Jag förstår inte heller Centerpartiets uppfattning om att man kan höja kvinnors löner med hjälp av privata alternativ. Där återkommer man igen till frågan om hur de privata alternativen ska finansieras så att de kan höja kvinnors löner. Ja, inte sker det genom att sänka skatterna.

Hur man än vrider och vänder på detta handlar valet till hösten om att antingen sänka skatterna eller också satsa på välfärden och ge ett ekonomiskt utrymme till att höja bland annat kvinnors löner.

Fru talman! Betänkandet handlar om den kommunala sektorns utveckling fram till 2005. Det är kommuner och landsting som sköter de grundläggande välfärdstjänsterna. Det är verksamheter som är nära människors vardag och som är mycket viktiga. Kommunsektorns största intäkter kommer från de kommunala skatteintäkterna. Statsbidragen motsvarar drygt 16 % av de totala intäkterna.

Vänsterpartiet ser att den relativa betydelsen av välfärdstjänster, utbildning, vård och omsorg har ökat i takt med den tekniska utvecklingen, både för vår individuella levnadsstandard och för samhällsekonomin.

Det framgår också i skrivelsen att vid en jämförelse av perioden 1970–2003 har de kommunala konsumtionsutgifterna ökat med ca 2,2 % per år. Sedan 1980 har den kommunala konsumtionens andel av samhällsekonomin legat på eller under 20 %.

Välfärdssamhällets framväxt under 1900-talet har finansierats genom beskattning, det vill säga överföring av ekonomiska resurser från företag och individer till att bygga upp offentlig vård, utbildning, omsorg, kultur och infrastruktur. För att långsiktigt finansiera en fortsatt utbyggnad av välfärden kommer skattenivåerna på sikt att behöva höjas. Det betyder inte mindre pengar i plånboken än i dag. Det handlar om att bara använda en del av löneökningen till detta.

Här går skillnaden mellan höger och vänster – sänkta skatter eller att satsa på att bygga ut välfärden. Vänsterpartiet vill bygga ut den skattefinansierade välfärden. Det handlar om att investera långsiktigt för att stärka produktionsförmågan och höja levnadsstandarden. Skrivelsen visar på att det är möjligt.

En jämförelse mellan 1970 och 2005 visar att en rad framgångar har skett.

- Förskoleverksamheten, som Sonia Karlsson var inne på, har byggts ut kraftigt. År 2005 hade ca 83 % av barnen i åldern ett–fem år fått en plats i förskola eller familjedaghem. Motsvarande siffra 1970 var under 10 %.

- Äldreomsorgen har inriktats på att de äldsta ska ges insatser så att de i större utsträckning kan bo kvar hemma.
- Insatserna för funktionshindrade har utvecklats bort från stora institutionsboenden till helt nya insatser, som exempelvis personlig assistans.
- Gymnasieskolan har byggts ut till tre år för samtliga och omfattar i dag nästan alla. Motsvarande siffra 1970 låg på ca 75 %.
- Inom hälso- och sjukvården har de genomsnittliga vårdtiderna minskat, och alltmer vård utförs i öppenvården. Förändringar har gjorts möjliga tack vare den medicinteknologiska utvecklingen.

Fru talman! Vi är nu i slutet av den andra mandatperioden som vi har samarbetat med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Från vår horisont har det varit en central fråga att stärka kommunernas och landstingens ekonomi. Deras ekonomi har förbättrats kraftigt 2005. För kommunerna är det, som många har varit inne på, det största överskottet sedan 2000. För landstingen är överskottet det första sedan 1992. 94 % av kommunerna kan visa ett positivt resultat. Motsvarande siffra för landstingen är 85 %. Men det finns skillnader i landet. Det finns en tendens att storstadsområden har något bättre resultat än kommunerna i norra Sverige.

För Vänsterpartiet har det kommunala utjämningsystemet stor betydelse för att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar i hela landet. Om vi inte hade utjämningsystemet skulle enbart kommunalskatten i till exempel Borgholms kommun i Kalmar län behöva vara över 27 kr – det är alltså bara kommunalskatt – för att upprätthålla dagens standard, och i Danderyds kommun i Stockholms län skulle det räcka med en kommunalskatt på 11 kr. En sådan skillnad är inte rättvis. Rika människor ska inte ha en lägre skatt än de som är fattiga. Utan ett utjämningsystem riskerar den kommunala beskattningsrätten att urholkas och den kommunala självstyrelsen att försvagas och bli betydelselös för en mängd kommuner.

Fru talman! Ett av de viktigare framstegen inom samarbetet mellan v, s och mp har varit att vi fått staten att från år 2003 ta över finansieringen av det så kallade kommunkontosystemet. Kommunsektorns ekonomi dränerades på många miljarder av de ständigt ökande avgifterna i systemet, men genom den här reformen fick vi stopp på det. Dåvarande kommunförbund har dessutom uttalat sitt gillande över den roll som Vänsterpartiet hade för att få förändringen till stånd.

Fru talman! Jag har läst de borgerliga partiernas reservationer. En sammanfattande bedömning av dem är att de jämfört med tidigare år är mer lågmälda i sin kritik av utjämningsystemet. Det som är kvar är fortfarande problematiskt. Det står till exempel: ”Utjämningsystemet ska också ge incitament för ekonomisk tillväxt i hela landet och stimulera ökade skattebaser.” Man säger också att utformningen har brister, är svår att överblicka och motverkar i hög grad det kommunala självbestämmandet.

Jag kan bara utläsa att alliansen vill att de rika kommunerna ska få mer på de fattiga kommunernas bekostnad. När man dessutom vill att

utjämningsystemet ska stimulera till ökade skattebaser kan jag bara tolka detta som att skillnaderna mellan kommunerna ska öka.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet i dess helhet.

Jag vill samtidigt tacka samarbetspartierna för ett gott samarbete. Finansutskottets kansli vill jag tacka för det arbete som de har lagt ned för att våra betänkanden ska bli bra och korrekta. Jag önskar er alla en skön och välförtjänt semester. Till de borgerliga kollegerna vill jag säga tack för den här tiden. Vi ses i valrörelsen.

Anf. 78 GUNNAR NORDMARK (fp) replik:

Fru talman! Jag får först tacka för de vänliga orden i inledningen när det gällde det där med kvinnolöner.

Samtidigt tycker jag att Siv Holma har fel på avgörande punkter. Skälet till att vi föreslår skattesänkningar är att vi lägger skattesänkningar på sådana ställen där vi är övertygade om att de kommer att stimulera ekonomisk tillväxt. Vi är övertygade om, vilket även Siv Holma borde vara, att det som betalar kvinnolöner – och manslöner för den delen – inom den offentliga sektorn är tillväxt i den privata sektorn. Det är där pengarna genereras. Det är endast på det sättet som vi kan garantera att vi har en välfärd. Det är endast på det sättet vi kan garantera att vi kan göra avsättningar för att utjämna de löneskillnader som finns.

Den andra punkten som jag tycker att Siv Holma har fel på handlar om när man konkurrensutsätter till exempel inom vårdsektorn och får in privata alternativ. Det har visat sig att kvinnor i den här typen av företag har högre lön, trivs bättre och är mer välmotiverade i sina arbeten än vad man har varit inom den offentliga sektorn. Det har blivit en väg till ett bättre arbete, och det har skapat en lönekonkurrens som gör att det blir viktigt även för den offentligt drivna vården att se till att hålla en rimlig och skälig lönenivå.

Vem ska betala detta, frågade Siv Holma. Ja, det vet vi. Detta betalas via skattemedel. För den enskilde medborgaren spelar det ju ingen roll om det är landstinget som äger den klinik du går till eller om den är ägd av någon annan. Det viktiga är att du får den vård som du efterfrågar. Det är samma pengar, och de betalas ut till den som driver den mest effektiva vården. För den enskilde medborgaren spelar det ingen roll. Möjligtvis spelar det roll för en person som tror att det är viktigt att politiker kontrollerar och styr allt.

Anf. 79 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Problemet med alliansens förslag att sänka skatten för att stimulera tillväxten är att på vägen till att man eventuellt får den tillväxten med fler jobb drar man undan resurserna för att kunna finansiera välfärden. Vi ska alltså vänta på att tillväxten kommer, så att man kan få fler arbetade timmar, och man ska kunna få det genom skatteinkomsterna till den gemensamma sektorn.

Vårt synsätt är att man ska kunna kombinera, ha en stärkt välfärd, inte radera socialförsäkringssystemen eller sänka ersättningsnivåerna, därför att det har också en påverkan på den ekonomiska situationen för kommunsektorn. Den linje som alliansen är inne på innebär detta. Detta är inte till fördel för att kunna höja kvinnors löner i de kvinndominerade

verksamheterna, för man behöver mer resurser, inte mindre resurser. Man har inte råd att vänta på att det kanske ska bli någon positiv utveckling om ett par år.

Det påstås att detta att konkurrensutsätta skulle vara en förutsättning för att höja kvinnors löner. Jag såg för ett antal år sedan att Kommunalarbetareförbundet hade gjort en lista på de kommuner som hade de högsta kvinnolönerna. Det var inte de konkurrensutsatta, utan som nr 1 kom lilla Gällivare kommun. Det handlar om att man på lokal nivå också kan ta viktiga initiativ för att höja lönerna, och då handlar det inte om att sänka skatterna.

Utvecklingen inom den kommunala sektorn

Anf. 80 GUNNAR NORDMARK (fp) replik:

Fru talman! Vi har under hela förmiddagen från regeringssidan fått höra hur bra det går för Sverige, hur väl kommunsektorn har utvecklats ekonomiskt och hur bra även statens finanser är. Det finns faktiskt redan i dag resurser inom den kommunala sektorn för att se över dessa löner. Vi behöver inte vänta på någon tillväxt som eventuellt kommer i framtiden. Däremot är vi övertygade om att den tillväxt som vi har nu kan bli mycket starkare med de recept som vi har.

Däremot finns det ett problem när det gäller den ekonomiska tillväxten och den ekonomiska situationen i Sverige, och det är att det inte skapas jobb i den utsträckning som det borde trots att svensk industri och svenskt näringsliv går för högttryck.

Våra förslag syftar till att stimulera att fler människor ska komma i arbete och att fler ska våga anställa. Vi är övertygade om att detta kommer att leda till en bättre ekonomisk utveckling än vi har i dag och skapa större resurser för den offentliga sektorn och därmed också värna välfärden och se till att man kan börja betala ut rättvisa löner.

Anf. 81 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Skillnaden mellan vad Vänsterpartiet står för och vad alliansen står för är att vi inte vill konkurrera med låga löner. Jag har förstått att poängen i ert resonemang är att man ska sänka skatterna så att man kan ha en lägre lönenivå. Där ingår också att man ska försämra till exempel arbetslöshetsförsäkringarna. Det är ju ett sätt att hålla lönerna nere.

Vi vill stärka Sveriges konkurrenssituation genom att förbättra välfärden. Vi vill ha en ekologisk tillväxt, och vi vill också förstärka arbetsrätten. Vi tror att det är dessa incitament och förutsättningar som skapar en modern ekonomisk utveckling och en bättre tillväxt. Vi ska inte återgå till de gamla teorierna som jag uppfattar att alliansen egentligen förespråkar.

Alla tycker väl att det går bra för Sverige i dag. Vi skulle vilja använda mer av det ekonomiska utrymme som finns till det som Gunnar Nordmark var inne på, nämligen höja kvinnors löner och också öka antalet anställda i välfärdssektorn eftersom dessa välfärdstjänster behövs.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

6 § Offentlig upphandling

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2005/06:FiU19
Offentlig upphandling (redog. 2005/06:RRS9).

Anf. 82 CECILIA WIDEGREN (m):

Fru talman! Vi har ett betänkande framför oss med 93 motionsyrkanden angående offentlig upphandling. Det hade varit välkommet med en proposition i denna fråga. Vi har inte väntat ett år, två år eller tre år, utan vi har väntat ett tag på en proposition med konkreta förslag. Men till dess att vi får en proposition får vi diskutera utifrån de motionsyrkanden som vi har.

Vi moderater har som utgångspunkt att upphandling ska ske affärs-
mässigt och på lika villkor för alla leverantörer, oavsett om de är stora
eller små, svenska eller utländska, privata eller offentliga, allt detta för
att hushålla med skattebetalarnas pengar på bästa sätt. För att säkerställa
detta är det viktigt att tillsynen över den offentliga upphandlingen funge-
rar väl, och vi anser därför att denna behöver stärkas. Ett verktyg för att
uppnå en stärkt tillsyn och en väl fungerande upphandling är tydliga
sanktioner mot de upphandlande enheter som bryter mot upphandlings-
reglerna.

Fru talman! Lika viktigt och angeläget är det att kommuner och
landsting samordnar och effektiviserar sina upphandlingar. Här är det
viktigt att små företag får vara med och lägga bud. Här tycker alliansen
samstämt att man lite djupare behöver se över detta område.

Vi anser att en utmaningsrätt för anställda i offentlig sektor som vill
ta över driften för den egna enheten bör införas i lagen om offentlig upp-
handling. Om en sådan utmaning från de anställda är mer effektiv än den
nuvarande driften, bör den som regel beviljas.

Här ska alltså inget godtycke finnas, utan här ska man utgå från det
som faktiskt är grunden i offentlig upphandling.

Vi anser även att en utmaningsrätt för privata entreprenörer bör utre-
das vidare.

Avslutningsvis: En kommande proposition bör också innehålla det
som Riksrevisionen för någon vecka sedan tittade på vad gäller de stat-
liga bolagen. Det framgår av Riksrevisionens senaste granskning att de
statliga bolagen står för en betydande del av statens samlade inköp och
uppskattningsvis för en fjärdedel av värdet av den offentliga upphand-
lingen. Granskningen visar att det finns en uppenbar risk för att flera
statliga bolag inte upphandlar i konkurrens enligt kravet i LOU.

Under flera års tid har regeringen haft kunskap om detta. Och Näm-
nden för offentlig upphandling och flera statliga bolag är oense om
huruvida lagen är tillämplig för bolagens verksamhet eller inte. Trots det
har regeringen inte vidtagit några åtgärder för att bryta det dödläge som
har uppstått.

Nu påvisar Riksrevisionen ett antal rekommendationer, bland annat
införande av effektiva sanktioner i lagen om offentlig upphandling. Då är
det lämpligt att man också tar med detta i arbetet innan förslag läggs på
riksdagens bord.

Jag yrkar bifall till reservation 6, men vi moderater står självklart bakom alla de reservationer där vi finns med, men jag kommer inte att kräva någon votering med rösträkning i frågan.

Trevlig sommar till er alla!

Anf. 83 GUNNAR NORDMARK (fp):

Fru talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till reservation 6. Jag kan också trösta kammaren med att inte jag heller har någon direkt avsikt att begära votering med rösträkning.

Varje felanvänd skattekrona är stöld. Detta är hämtat från den socialdemokratiska socialministern Gustav Möller. En bakgrund till att vi har lagen om offentlig upphandling är att när statliga eller offentliga myndigheter ska handla upp någonting ska de se till att det görs på ett så bra och så effektivt sätt som möjligt, så att medborgarna kan vara övertygade om att man får det bästa möjliga av det som man vill ha till lägsta pris.

Tyvär kan vi konstatera att detta inte alltid fungerar på det sätt som det borde fungera på. Cecilia Widegren har tidigare här nämnt bland annat Riksrevisionens kritik mot de statliga verken. Man kan också konstatera att bland andra kommuner och landsting inte alltid upphandlar när de borde göra det. Man kan konstatera att de ibland när det gäller anbudsförfarande har sådana kravspecifikationer att det i princip bara är en som kan lämna in anbud och att de på det sättet tränger undan konkurrenter.

Detta är oerhört viktigt. Och framför allt borde vi se över, precis som föregående talare nämnde, hur små och medelstora företag på ett framgångsrikt sätt ska kunna vara med vid offentlig upphandling. Det har pekats på att det finns stora brister när det gäller detta. Det kan handla om att man har för otydliga underlag när det gäller upphandlingen, vilket gör att det är svårt framför allt för det lilla företaget, som inte har tid att sätta sig in i detta, som kanske inte ens vågar komma med ett bud.

Man lägger ofta ut alltför stora volymer som ska upphandlas. Det gör också att små företag inte vågar eller rent praktiskt inte kan vara med. Det kan till exempel gälla om en statlig myndighet tillsammans med ett statligt företag lägger ut upphandling av datorer eller IT. De små företagen kan då sällan vara med, utan det är en eller två stora aktörer som är med.

Det finns olika sätt att lösa detta. Man kan till exempel dela upp upphandlingen i olika delar. Man kan till exempel se till att en ny upphandling inte påbörjas förrän den gamla är avslutad. Detta skulle underlätta för de små företagen.

Man kan också konstatera att små företag, när de känner sig missgynnade i samband med en upphandling, ofta är rädda för att gå till domstol och överklaga, därför att de känner att de nästa gång som det är dags för upphandling hamnar i en sådan position som gör att de riskerar att inte komma i fråga. Vi tycker därför att det vore bra och viktigt om man dels stärkte talerätten, dels även gav branschorganisationer talerätt i den här typen av frågor. Det skulle stärka möjligheterna för de små företagen.

Jag är övertygad om att det hade varit bra om vi hade haft ett förslag eller en proposition när det gäller lagen om offentlig upphandling. Nu kommer de här frågorna tyvärr att vila ytterligare ett tag. Jag tycker att vi

Offentlig upphandling

Anf. 84 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Riksdagen har tidigare under våren fattat ett beslut om ett tillkännagivande till regeringen om ratificering av ILO-konvention 94 som ger möjlighet att ställa kontraktsvillkor som går ut på att gängse lönenivå enligt kollektivavtal ska tillämpas. I en interpellationsdebatt mellan Vänsterpartiets Camilla Sköld Jansson och kommunminister Sven-Erik Österberg den 24 april i år gav Österberg råd till upphandlande svenska kommuner och landsting att de ska ”ställa krav vid upphandling på att inget arbete får utföras som betalas sämre eller sker på villkor som är sämre än vad som föreskrivs i gällande kollektivavtal”. Österberg uttalade också att hans mål är att Sverige ska ratificera konventionen.

Fru talman! I betänkandetexten redogör finansutskottet för hur långt arbetet med dessa frågor har kommit. Upphandlingsutredningen uttalar i sitt slutbetänkande att det får anses osäkert om en tillämpning av de krav som ställs i ILO-konventionen är förenliga mellan upphandlingsdirektiven och andra gemenskapsrättsliga regler. Men utredningen tar inte ställning till om nämnda ILO-konvention ska ratificeras eller inte. I regeringen pågår ett arbete med att bereda frågan om att ratificera ILO-konvention 94. Sverige skulle inte vara det enda landet som ratificerar konventionen. Den har redan ratificerats av 60 stater, varav 9 är medlemmar i EU. Bland dem finns Danmark och Finland. De flesta har ratificerat konventionen redan i slutet av 50-talet.

Fru talman! Varför vill inte alliansens partier att konventionen ska ratificeras? De säger sig ju i andra sammanhang värna om just kollektivavtalen. Jag har läst deras reservationer, och jag noterar att alla utom Moderaterna skriver att de sätter ”ett stort värde på att en stor del av det regelverk som styr förhållandena mellan arbetsgivare och arbetstagar är följden av avtal som sluts av fria och självständiga parter”. Samtidigt vill de ”tydligt markera mot de antydningar som nu kommer från regeringen om att genom LOU tvinga fram kollektivavtal eller att avstå att delta i offentliga upphandlingar”.

Folkpartiet och Kristdemokraterna skriver i sin gemensamma reservation och Centerpartiet i en egen att ”enligt uppskattningar från Företagarna har ungefär hälften av företagen i Sverige inte tecknat kollektivavtal. De flesta av dessa är små och medelstora företag som skulle drabbas av de konkurrensbegränsande regler som regeringen nu verkar förespråka.” De anser att regeringens förslag skulle skada, inte gynna, konkurrensen och avsevärt försvåra för småföretagandet i Sverige. Folkpartiet och Kristdemokraterna går faktiskt längst i sitt avståndstagande. Det skulle, menar de, ”hindra utländska företag utan svenska kollektivavtal att få delta i anbudsgivningen”. Det strider mot grundläggande tankar inom EU. Moderaterna skriver ingenting direkt om dessa farhågor utan fokuserar på sanktioner mot ”upphandlande enheter som bryter mot regelverket”. Det är enligt Moderaterna ”ett nödvändigt instrument för att komma till rätta med den otillåtna direktupphandlingen och andra konkurrensskadliga brott mot reglerna för offentlig upphandling”.

Jag hade velat ställa en fråga till Cecilia Widegren, men jag ser att hon inte är här. Frågan var om hon och Moderaterna anser att ratificeringen av ILO-konventionen är att betrakta som något som skadar konkurrensen vid offentlig upphandling. Nu kan jag tyvärr inte få något svar, men jag ställer frågan i alla fall.

Fru talman! Företagarna sägs uppskatta att bara hälften av företagen har ingått kollektivavtal. Jag har tagit del av en annan siffra som säger att det handlar om att mellan 80 % och 90 % av arbetsmarknaden omfattas av kollektivavtal. Det är någonting som inte stämmer där. Vänsterpartiet har också följt rättsläget när kommuner och landsting har ställt krav på kollektivavtal vid upphandling. Senast var det Gällivare kommun som ställde kravet. En moderat politiker överklagade hos länsrätten och fick rätt. Men i juridiken handlar det om att använda orden på rätt sätt. Framgångslinjen handlar om att utforma krav på löner och arbetsvillkor i enlighet med kollektivavtal.

Vänsterpartiet har under lång tid kritiserat utformningen av lagen om offentlig upphandling eftersom den i sin nuvarande form öppnar dörren för social dumpning. Vänsterpartiet har därför en tydlig uppfattning att i lagen om offentlig upphandling ska det finnas en möjlighet att efterfråga eller kräva kollektivavtal vid upphandling. Vi vill också att begreppet affärsmässighet tas bort, eftersom det snävar in villkoren vid upphandlingar till att bli rent företagsekonomiska, trots att målet med offentlig verksamhet i huvudsak är socialt. Vänsterpartiet vill att Sverige ratificerar ILO-konvention 94. På denna punkt är vi i Vänsterpartiet överens med statsrådet Österberg.

Jag yrkar bifall till reservation 3.

Anf. 85 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Lagen om offentlig upphandling har effektiviserat offentlig verksamhet och lett till stora kostnadsbesparingar för kommunerna. Samtidigt är det vissa problem för de små och medelstora företagen att konkurrera på den offentliga marknaden.

Offentlig sektor gör årligen upphandlingar i nivån 500 miljarder kronor. Det är alltså en omfattande verksamhet som faller under den lagstiftningen. Ur samhällets synvinkel är det viktigt att det finns en reellt fungerande marknad för att systemet ska fungera på ett bra sätt och en rimlig kostandsbild uppnås. Det är alltså viktigt ur samhällets synvinkel att skapa en modell som stimulerar små och medelstora företags medverkan på den här marknaden. Så har vi inte upplevt tillämpningen av lagen hittills.

De ”skall”-krav som redovisas i en upphandling måste därför vara utformade så att de stimulerar även nya företagare att delta i anbudsgivningen. Det är givet att det inte går att komma med ett förfrågningsunderlag, jag ska ta ett exempel, som omfattar 850 sidor innefattande 255 ”skall”-krav och 300 ”bör”-krav för ett jobb i nivån 2–3 miljoner kronor.

Vid en sådan upphandling väljer många företagare att inte delta, då resurserna inte räcker till för den här typen av administrativt arbete. Förenklingar behövs alltså, samtidigt som kravet på affärsmässighet uppfylls. Lagen är i dag krånglig och svår att uppfylla. Överklagandena är därmed vanliga. De fel som begås är ofta beroende på bristande kompetens.

Från Centerpartiets sida anser vi att det behövs en förstärkning av lagen genom att tydliga sanktionsmöjligheter införs i den nya lagen. Samtidigt måste orimligheter i upphandlingsreglerna undanröjas. Nivån för direktupphandling måste höjas samtidigt som en nivå för förenklad upphandling införs. Det är inte rimligt att som i dag utarbetandet av förfrågningsunderlagen, med tillhörande utvärdering, kostar lika mycket som själva arbetet. Ett stort mått av sunt förnuft måste in i det här systemet.

Lika orimligt är det att kräva upphandling enligt lagen om offentlig upphandling inom vården, där upparbetade kontakter mellan patient och läkare finns. Här måste faktiskt kontakten mellan patient och läkare väga tyngre än relationen mellan landstinget och Praktikertjänst eller Carema, vem det vara månne.

De exempel vi har sett på det här området under senare år har knappast stärkt tilltron till samhällets sätt att styra den här verksamheten.

LOU gäller även för de statliga inköpen. Här har Riksrevisionen sett över lagens tillämpning, och det är bara att konstatera att det är en beklämmande läsning. Det borde vara naturligt att även riksdagen upprätthåller kravet på en god ekonomisk hushållning med hög effektivitet då det här är en fråga om användningen av skattebetalarnas pengar. Här måste en skärpning till. En skyndsam översyn av den statliga inköpsordningen bör därför göras, vilket måste ligga i allas intresse.

Fru talman! Många kommuner väljer i dag att bedriva sin verksamhet i andra former än sedvanlig förvaltning. Ofta väljs aktiebolagsformen, och då är det knappast rimligt att ett sådant helägt kommunalt bolag ska konkurrera på en marknad för att utföra det arbete som var avsikten i den nya styrmodellen. Här måste en förändring ske i den pågående översynen av lagen. Dessutom måste möjligheten till utmaningsrätt för anställda inom offentlig sektor införas om de vill ta över driften av en verksamhet. Om anställda kan bedriva verksamheten effektivare än kommunen så ska utmaningsrätten gälla för den första upphandlingsperioden. Det är en rimlig lösning för att stimulera företagandet samtidigt som möjligheten till en bättre löneutveckling kan skapas. Det är tveklöst så, om vi anknyter till den föregående diskussionen, att det här skulle kunna innebära en bättre löneutveckling just för kvinnor inom vården.

För att svara på den direkta fråga som Siv Holma ställde i förra debatten kan jag säga att just effektiviseringen i det här arbetssättet ger stora utrymmen för löneökningar. Jag har mängder med bevis på att så faktiskt är fallet.

Fru talman! Lagen om offentlig upphandling är för närvarande under översyn. Det är ett komplicerat arbete samtidigt som kraven på förändringar är stora. Det är samtidigt en nyckelfråga i arbetet om utvecklingen av vårt näringsliv, främst inriktad på de små och medelstora företagen. Det är därför med stor förväntan vi ser fram emot det förslag och den proposition som kommer i ärendet.

I och med att vi nu har vi den rådande situationen i kammaren, fru talman, tänkte jag inte yrka bifall till någon reservation. I stället rekommenderar jag dem som arbetar med den här utredningen att dels läsa samtliga reservationer, dels läsa det protokoll som kommer från den här debatten och det här sammanträdet.

Anf. 86 KJELL NORDSTRÖM (s):

Fru talman! I betänkande 19 från finansutskottet behandlas 93 motionsyrkanden angående offentlig upphandling samt Riksrevisionens styrelsens redogörelse angående den statliga inköpsanordningen. Motionerna rör bland annat frågor om affärsmässighet, marknadsskadeavgift, sociala och miljömässiga hänsyn vid upphandling, antidiskrimineringsklausuler och statlig inköpssamordning. I betänkandet finns också elva reservationer.

Regeringen bereder för närvarande förslagen från Upphandlingsutredningen, och det torde därför vara rimligt att riksdagen inväntar resultatet från denna beredning innan riksdagen tar ställning till de motioner som nu behandlas. Från Regeringskansliet uppges att beredningen av utredningens slutbetänkande beräknas kunna påbörjas under tidig höst i år.

Lagen om offentlig upphandling är en komplicerad massa som vi dessutom inte förfogar över själva här i riksdagen. I och med medlemskapet i den europeiska unionen har Sverige också förbundit sig att följa de EU-direktiv som gäller inom detta område.

För tids vinnande avser jag inte att kommentera de områden där utskottet konstaterat att regeringen troligen under nästa riksmöte kommer att presentera en proposition.

Däremot tänker jag något kommentera Riksrevisionens redogörelse. I Riksrevisionens redogörelse påtalar Riksrevisionen brister i den statliga inköpsanordningen. I redogörelsen anförs att det saknas grundläggande information om hur ramavtal används i staten. Det går heller inte att få svar på vilka besparingar den samordnade inköpsverksamheten leder till för staten. Därmed saknas förutsättningar för att avgöra om statens möjligheter till besparingar nyttjas fullt ut. Av granskningen framgår också att uppföljningen av Statskontoret, som haft ansvaret för att samordna och följa upp inköpsverksamheten, haft stora brister och att redovisningen till regeringen inte är rättvisande.

Sammanfattningsvis säger Riksrevisionen att granskningen väcker flera frågor av grundläggande karaktär och rekommenderar regeringen att se över systemet för statlig inköpsanordning i sin helhet.

Jag vill säga att Riksrevisionen gjort ett bra jobb för att påpeka brister i den statliga förvaltningen, och regeringen har redan tagit tag i de problem som revisionen påpekat.

Den 1 januari i år, 2006, överfördes den statliga inköpsanordningen till Ekonomistyrningsverket, ESV, från Statskontoret. ESV har fått i uppdrag av regeringen att åstadkomma besparingar för staten genom samordning av statlig inköpsverksamhet. Av ESV:s regleringsbrev för 2006 framgår att myndigheten ska redovisa de prestationer som gjorts för att uppnå målen. Dessutom ska ESV redovisa omfattningen och utnyttjandet av statliga ramavtal och eventuella brister på området liksom förslag på åtgärder. ESV ska också redovisa de uppskattade besparingarna för staten och hur de har beräknats.

När det gäller upphandling och användning av produkter och tjänster inom IT har Verket för förvaltningsutveckling, Verva, som startade sin verksamhet den 1 januari 2006, fått uppdraget att agera samordnare för den offentliga sektorn inom detta område. Sammantaget anser utskottet att de åtgärder som vidtagits innebär att de krav som Riksrevisionen

liksom flera motionärer har ställt på en översyn av den statliga inköpsverksamheten i huvudsak redan har tillgodosetts.

Fru talman! Detta är min sista debatt i Sveriges riksdag efter 18 ½ år som ledamot. Jag vill framföra ett tack till mina väljare, som gett mig förtroendet att under alla dessa år vara en av 349 svenskar som fått arbeta med statens finanser och lagstiftning och allt som tillhör riksdagsuppdraget. Jag vill tacka all personal här i riksdagen för all den hjälp och allt det stöd jag har fått. Jag vill också tacka kolleger från det egna partiet men även från andra partier som under dessa år blivit mina vänner för livet.

Slutligen vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

7 § Årsredovisning för staten

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2005/06:FiU24
Årsredovisning för staten (skr. 2005/06:101 och redog. 2005/06:RRS20).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

8 § Statens upplåning och skuldförvaltning

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2005/06:FiU27
Statens upplåning och skuldförvaltning (skr. 2005/06:104).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

9 § Uppskov med behandlingen av ärenden

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2005/06:FiU30
Uppskov med behandlingen av ärenden.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

10 § Meddelande om uppskjuten ärendehantering

Tredje vice talmannen meddelade att på begäran av partiernas företrädare i miljö- och jordbruksutskottet hade talmannen medgivit att be-

handlingen av ärendet 2005/06:MJU26 *Skärpta djurskyddskrav för mink-uppfödning* skulle senareläggas till fredagen den 16 juni.

Ärendet – liksom övriga kvarvarande ärenden på dagens föredragningslista, arbetsmarknadsutskottets betänkande 2005/06:AU12 och justitieutskottets betänkande 2005/06:JuU42 – skulle föras upp även på morgondagens föredragningslista, men kammarsammanträdena skulle båda dagarna avslutas utan att det togs upp till behandling.

Prot. 2005/06:141
14 juni

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.58 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

11 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 9 juni

KU20 Granskningsbetänkande

Kammaren godkände utskottets anmälan.

Utskottets anmälan lades till handlingarna.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 13 juni

NU17 Förnybar el med gröna certifikat

Punkt 1 (Allmänt om elcertifikatssystemet)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

3. res. 3 (kd)

Kammaren fastställde med acklamation res. 1 som kontraposition i huvudvoteringen.

Huvudvotering:

Omröstningen skulle avgöras genom namnupprop.

Andre vice talmannen uppmanade Nils-Göran Holmqvist (s) och Elizabeth Nyström (m) att fungera som kontrollanter vid rösträkningen.

166 för utskottet

126 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 24 v, 16 c, 1 -

Avstod: 46 m, 42 fp, 25 kd, 12 mp, 1 -

Frånvarande: 19 s, 9 m, 6 fp, 8 kd, 4 v, 6 c, 5 mp

Punkt 3 (Elcertifikat för småskalig vattenkraft)

1. utskottet
 2. res. 5 (m, kd, c)
- Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU21 Miljövänlig el med vindkraft

1. utskottet
 2. res. 1 (m, kd)
- Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

NU22 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

Kammaren biföll utskottets förslag.

LU33 Konsumentpolitikens mål och inriktning

Punkt 1 (Principiella och övergripande frågor)

1. utskottet
 2. res. 1 (m, fp, kd, c)
- Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 5 (Konsumentverket)

1. utskottet
2. res. 5 (m, fp, kd, c)

Votering:

Omröstningen skulle avgöras genom namnupprop.

Andre vice talmannen uppmanade Nils-Göran Holmqvist (s) och Elizabeth Nyström (m) att fungera som kontrollanter vid rösträkningen.

142 för utskottet

143 för res. 5

1 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll res. 5.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 24 v, 1 -

För res. 5: 46 m, 42 fp, 25 kd, 16 c, 13 mp, 1 -

Avstod: 1 s

Frånvarande: 26 s, 9 m, 6 fp, 8 kd, 4 v, 6 c, 4 mp

Punkt 11 (Konsumenträtt inom offentlig verksamhet)

1. utskottet
2. res. 12 (m, fp, kd, c)

Votering:

Omröstningen skulle avgöras genom namnupprop.

Andre vice talmannen uppmanade Nils-Göran Holmqvist (s) och Elizabeth Nyström (m) att fungera som kontrollanter vid rösträkningen.

142 för utskottet

142 för res. 12

1 avstod

64 frånvarande

Andre vice talmannen konstaterade att rösterna var lika delade och förklarade ärendet bordlagt enligt 5 kap. 7 § riksdagsordningen.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 24 v, 1 -

För res. 12: 46 m, 42 fp, 24 kd, 16 c, 13 mp, 1 -

Avstod: 1 s

Frånvarande: 26 s, 9 m, 6 fp, 9 kd, 4 v, 6 c, 4 mp

Prot. 2005/06:141

14 juni

LU36 En handlingsplan för hållbar konsumtion för hushållen

Kammaren biföll utskottets förslag.

LU38 Uppskov med behandlingen av ett ärende

Kammaren biföll utskottets förslag.

LU39 Ändring i lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

BoU9 Nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande

Punkt 1 (Mål för energieffektivisering i bebyggelsen)

1. utskottet

2. res. 1 (kd, m, fp, c)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkterna 2–6

Kammaren biföll utskottets förslag.

BoU13 Uppskov med behandlingen av ärende

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU40 Nya villkor för driftsstödet till dagstidningar

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

3. res. 2 (fp)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkterna 2–9

Kammaren biföll utskottets förslag.

UFöU2 Svenskt deltagande i en EU-ledd militär förstärkningsstyrka till stöd för FN-insatsen i Demokratiska republiken Kongo

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU22 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU15 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

Kammaren biföll utskottets förslag.

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

1. utskottet

2. res. (m, fp, kd, c)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

FiU21 Tilläggsbudget 1 för 2006

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU26 Utvecklingen inom den kommunala sektorn

Punkt 1 (Skrivelsen om utvecklingen inom den kommunala sektorn)

1. utskottet

2. res. 1 (fp)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 5 (Finansieringsprincipen och kommunalt självstyre)

1. utskottet

2. res. 9 (kd, c)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 6 (Kommunalekonomisk utjämning)

1. utskottet

2. res. 10 (m, fp, kd, c)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 9 (Insatser för personer med funktionshinder)

1. utskottet

2. res. 15 (m, kd, c)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU19 Offentlig upphandling

Punkt 1 (Upphandlingsfrågor som bereds inom Regeringskansliet)

1. utskottet

2. res. 3 (v)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 3 (Små företags möjligheter vid upphandling, lokal upphandling)

1. utskottet

2. res. 6 (m, fp, kd, c)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

FiU24 Årsredovisning för staten
Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU27 Statens upplåning och skuldförvaltning
Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU30 Uppskov med behandlingen av ärenden
Kammaren biföll utskottets förslag.

14 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden
2005/06: MJU14 Nationell klimatpolitik i global samverkan
2005/06: MJU20 Ekologisk produktion och konsumtion – Mål och inriktning till 2010
2005/06: MJU27 Vissa fiskeripolitiska frågor
2005/06: MJU29 Kommunernas roll i avfallshanteringen
2005/06: MJU30 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 14 juni

2005/06:1740 av *Allan Widman* (fp) till försvarsminister Leni Björklund
Sverige inom Unmil i Liberia

2005/06:1750 av *Gustav Fridolin* (mp) till statsrådet Ylva Johansson
Utländska kvinnors rätt till abort i Sverige

2005/06:1755 av *Carl B Hamilton* (fp) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Ny prissättningsmodell för el – fråga 1

2005/06:1756 av *Carl B Hamilton* (fp) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Ny prissättningsmodell för el – fråga 2

2005/06:1757 av *Carl B Hamilton* (fp) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Ny prissättningsmodell för el – fråga 3

2005/06:1758 av *Carl B Hamilton* (fp) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Ny prissättningsmodell för el – fråga 4

2005/06:1759 av *Viviann Gerdin* (c) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Småskalig vattenkraft – miljövänlig energi

2005/06:1764 av *Luciano Astudillo* (s) till utrikesminister Jan Eliasson
Kraftiga öknningar av hot och angrepp mot människorättsförsvarare i
Colombia

2005/06:1767 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till utrikesminister Jan Eliasson
Situationen för HBT-personer i Polen

2005/06:1768 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till utrikesminister Jan Eliasson
Förtrycket av oppositionella i Singapore

2005/06:1769 av *Liselott Hagberg* (fp) till statsrådet Ibrahim Baylan
Historielöshet bland ungdomar

2005/06:1770 av *Maria Larsson* (kd) till statsrådet Jens Orback
Kriterier för bidrag till jämställdhetsorganisationer

2005/06:1774 av *Hans Hoff* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Korrekt arbetsmarknadsstatistik

2005/06:1778 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till statsrådet Ulrica Mes-
sing

Företagande på lika villkor

2005/06:1779 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till statsrådet Ulrica Mes-
sing

Marknadsföring av Sverige som turistland

2005/06:1783 av *Björn Hamilton* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Rederistödet

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 3 oktober.

16 § Kammaren åtskildes kl. 17.07.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till och med 3 §
anf. 23 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 5 § anf. 67 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.58 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Förnyad bordläggning.....	1
3 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.....	1
Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU20.....	1
Anf. 1 CARIN LUNDBERG (s).....	1
Anf. 2 MIKAEL ODENBERG (m).....	2
Anf. 3 KARIN PILSÄTER (fp).....	5
Anf. 4 MATS ODELL (kd).....	8
Anf. 5 ROGER TIEFENSEE (c).....	11
Anf. 6 ARNE KJÖRNSBERG (s).....	13
Anf. 7 KARIN PILSÄTER (fp) replik.....	18
Anf. 8 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	18
Anf. 9 KARIN PILSÄTER (fp) replik.....	19
Anf. 10 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	19
Anf. 11 MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	20
Anf. 12 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	20
Anf. 13 MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	21
Anf. 14 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	21
Anf. 15 MATS ODELL (kd) replik.....	22
Anf. 16 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	22
Anf. 17 MATS ODELL (kd) replik.....	23
Anf. 18 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	23
Anf. 19 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	24
Anf. 20 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	24
Anf. 21 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	25
Anf. 22 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	25
Anf. 23 LARS BÄCKSTRÖM (v).....	26
Anf. 24 MATS ODELL (kd) replik.....	30
Anf. 25 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	30
Anf. 26 MATS ODELL (kd) replik.....	31
Anf. 27 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	31
Anf. 28 KARIN PILSÄTER (fp) replik.....	32
Anf. 29 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	32
Anf. 30 KARIN PILSÄTER (fp) replik.....	33
Anf. 31 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	34
Anf. 32 MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	34
Anf. 33 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	35
Anf. 34 MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	35
Anf. 35 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	36
Anf. 36 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	37
Anf. 37 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	37
Anf. 38 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	38
Anf. 39 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	38
Anf. 40 ARNE KJÖRNSBERG (s) replik.....	39
Anf. 41 YVONNE RUWAIDA (mp).....	39

Anf. 42	KARIN PILSÄTER (fp) replik	40
Anf. 43	YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	41
Anf. 44	KARIN PILSÄTER (fp) replik	41
Anf. 45	YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	42
Anf. 46	MIKAEL ODENBERG (m) replik	42
Anf. 47	YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	43
Anf. 48	MIKAEL ODENBERG (m) replik	44
Anf. 49	YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	44
Anf. 50	ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	45
Anf. 51	YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	45
Anf. 52	ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	45
Anf. 53	YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	46
	(Beslut fattades under 13 §.)	46
4 §	Tilläggsbudget 1 för 2006.....	47
	Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU21	47
Anf. 54	TOMMY TERNEMAR (s)	47
Anf. 55	TOMAS HÖGSTRÖM (m).....	47
Anf. 56	KARIN PILSÄTER (fp)	48
Anf. 57	HANS HOFF (s)	49
Anf. 58	KARIN PILSÄTER (fp) replik	51
Anf. 59	HANS HOFF (s) replik	51
	(Beslut fattades under 13 §.)	51
5 §	Utvecklingen inom den kommunala sektorn.....	52
	Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU26	52
Anf. 60	TOMAS HÖGSTRÖM (m).....	52
Anf. 61	GUNNAR NORDMARK (fp)	53
Anf. 62	ELSE-MARIE LINDGREN (kd).....	54
Anf. 63	JÖRGEN JOHANSSON (c).....	56
Anf. 64	SONIA KARLSSON (s)	57
Anf. 65	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	60
Anf. 66	SONIA KARLSSON (s) replik	61
Anf. 67	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	61
Anf. 68	SONIA KARLSSON (s) replik	62
Anf. 69	GUNNAR NORDMARK (fp) replik	62
Anf. 70	SONIA KARLSSON (s) replik	63
Anf. 71	GUNNAR NORDMARK (fp) replik	63
Anf. 72	SONIA KARLSSON (s) replik	64
Anf. 73	ELSE-MARIE LINDGREN (kd) replik.....	64
Anf. 74	SONIA KARLSSON (s) replik	64
Anf. 75	ELSE-MARIE LINDGREN (kd) replik.....	65
Anf. 76	SONIA KARLSSON (s) replik	65
Anf. 77	SIV HOLMA (v).....	66
Anf. 78	GUNNAR NORDMARK (fp) replik	68
Anf. 79	SIV HOLMA (v) replik.....	68
Anf. 80	GUNNAR NORDMARK (fp) replik	69
Anf. 81	SIV HOLMA (v) replik.....	69
	(Beslut fattades under 13 §.)	69
6 §	Offentlig upphandling	70

Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU19.....	70
Anf. 82 CECILIA WIDEGREN (m).....	70
Anf. 83 GUNNAR NORDMARK (fp).....	71
Anf. 84 SIV HOLMA (v).....	72
Anf. 85 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	73
Anf. 86 KJELL NORDSTRÖM (s).....	75
(Beslut fattades under 13 §.).....	76
7 § Årsredovisning för staten.....	76
Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU24.....	76
(Beslut fattades under 13 §.).....	76
8 § Statens upplåning och skuldförvaltning.....	76
Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU27.....	76
(Beslut fattades under 13 §.).....	76
9 § Uppskov med behandlingen av ärenden.....	76
Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU30.....	76
(Beslut fattades under 13 §.).....	76
10 § Meddelande om uppskjuten ärendebehandling.....	76
Ajournering.....	77
Återupptagna förhandlingar.....	77
11 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 9 juni.....	77
KU20 Granskningsbetänkande.....	77
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 13 juni.....	77
NU17 Förnybar el med gröna certifikat.....	77
NU21 Miljövänlig el med vindkraft.....	78
NU22 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.....	78
LU33 Konsumentpolitikens mål och inriktning.....	78
LU36 En handlingsplan för hållbar konsumtion för hushållen.....	79
LU38 Uppskov med behandlingen av ett ärende.....	79
LU39 Ändring i lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.....	79
BoU9 Nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande.....	79
BoU13 Uppskov med behandlingen av ärende.....	79
KU40 Nya villkor för driftsstödet till dagstidningar.....	79
UFöU2 Svenskt deltagande i en EU-ledd militär förstärkningsstyrka till stöd för FN-insatsen i Demokratiska republiken Kongo.....	79
UU22 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.....	79
TU15 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.....	79
SoU32 Uppskov med behandlingen av ärenden.....	80
13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	80
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.....	80
FiU21 Tilläggsbudget 1 för 2006.....	80
FiU26 Utvecklingen inom den kommunala sektorn.....	80
FiU19 Offentlig upphandling.....	80

Prot. 2005/06:141
14 juni

FiU24 Årsredovisning för staten	81
FiU27 Statens upplåning och skuldförvaltning	81
FiU30 Uppskov med behandlingen av ärenden.....	81
14 § Bordläggning.....	81
15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	81
16 § Kammaren åtskildes kl. 17.07.	82

